A 167063

SZTE Klebelsberg Könyvtár
J001113765

A 167063

Kiadja a Pécsi Direkt Kft. Alexandra Kiadója
7630 Pécs, Alkotás u. 3.
Tel.: (72) 517-800

Minden jog fenntartva. Tilos ezen kiadvány bármely részét sokszorosítani, információs rendszerben tárolni, vagy sugározni bármely formában vagy módon, a kiadóval történt előzetes megállapodás nélkül; tilos továbbá terjeszteni másféle összefűzésben, borítással és tördelésben, mint amilyen formában kiadásra került.

Borítófotó: Emmer László
Szerkesztette: Székely Krisztina
Tördelte: Bocz József

ISBN: 963 368 401-3

Földi László

A FÖLDI

ALEXANDRA

Ajánló

Egy könyvet gyakran ruháznak fel a „hézagpótló" jelzővel. Ez már közhelynek is tekinthető, azonban minden közhely azért lett azzá, mert fogalmánál fogva igen sok igazságot tartalmaz.

Ha Földi László könyvére ezt a jelzőt használom, ez fokozottan helytálló.

A titkosszolgálatok az emberek túlnyomó többségét mindig érdekelték, nemcsak azért, mert közérdeklődésre általában minden „titok" számot tart, hanem azért, mert ez a „foglalkozási ág" különös jelentőséggel bír, és a külső szemlélő szempontjából különösen érdekfeszítő is. Ez az oka annak, hogy a filmek – beleértve a tévét is – gyakran ábrázolják a témakört, és a titkosszolgálati hősök: Mata Hari, James Bond rendkívül népszerűek voltak, sőt úgy néz ki, hogy lesznek is.

Földi László könyve ezekről a hősökről rántja le a leplet. Elmondja, hogy a titkosszolgálatok működése nem ilyen egyszerű és főleg azt, hogy James Bondok ma már nem léteznek. A hírszerzés csapatmunka, előre elkészített terv szerint történik és működése szigorú szabályokhoz van kötve. Ezeket a szabályokat persze részleteiben a könyv nem ismerteti, hisz azok önmagukban is titkosak.

Leírja azonban az utóbbi évtizedek egyik legérdekesebb bűnügyét, amely Földi és három társa – négy vádlott

– felmentésével végződött. Jó pár ember, beleértve magamat is, tudatában voltunk annak, hogy a titkosszolgálat belső ügyeinek, működésének ilyen pertraktálása csak árt. Olyan nemzetközi visszatetszést kelt, ami egy rendkívül fontos ágazat működését hátrányosan befolyásolja. Megtudjuk belőle, hogy egy hozzá nem értő személy önző törekvése mily mértékben lehet káros és válik is valóban károssá. Megtudjuk azt, hogy amikor egy politikai irányzat vagy párt nem átallja saját érdekében a titkosszolgálatok titkainak nyilvánosságra hozatalát, akkor ezzel mennyit árt önmagának, de az egész országnak is.

Ilyen szempontokat az olvasó eddig egy hiteles személy tollából nem ismerhetett meg. Földi ugyanis tehetségénél fogva olyan fiatalon került igen magas beosztásba és állt előtte fényes jövő ebben a szakmában, hogy az – úgy gondolom – világviszonylatban is igen ritka. Élete volt a foglalkozása, ezért amikor egy ostoba politika és annak eredményeként lefolytatott büntetőeljárás következtében ezt a tevékenységet nem folytathatta – elkerült a titkosszolgálatoktól –, hatalmasat zuhant.

Bemutatja a könyv, hogy egy „lebukott" hírszerző miként teremt magának új egzisztenciát, miként használja fel előző foglalkozásában szerzett tapasztalatait és képzettségét egy új vállalat megalapítására. Bemutatja ennek a vállalatnak a fejlődését és azt, hogyan lehet állami vállalatokat úgy is vezetni, hogy az oda befolyt összegek csak a vállalat céljait és nem egyes személyek anyagi érdekeit szolgálják.

Ugyanakkor bemutatja azt is, hogy politikai szempontok érvényesülése milyen döntő mértékben befolyásolják egy üzleti vállalkozás sorsát.

Földit a politika kétszer tette tönkre anélkül, hogy vala-

ha is politizált volna. Szerintem a politika gyakran vakká teszi az embereket és hasznos, a társadalom szempontjából fontos munkát végző személyek kerülhetnek hátrányos értékítélet alá.

Földi László titkosszolgálati munkáját szerette volna folytatni. Mások belekényszerítették, hogy ezt ne tehesse, s amikor szükségszerűen egyéb foglalkozás után nézett, ezt is lehetetlenné tették számára. Végeredményben kiderül az, amit én magamban úgy láttam, és aminek kifejezést is adtam, hogy Földi László nem azért lett üzletember, mert azzá akart lenni, hanem azért, mert erre rákényszerítették. De a könyvből kitűnik, egész életében eredeti foglalkozása után vágyott.

Két furcsa világot ismerünk meg tehát ebből a könyvből, a hírszerzés és az üzleti vállalkozás világát, de mindezek előtt azt, hogy bizonyos politikai szempontok milyen kíméletlenül tehetik tönkre tehetséges és becsületes emberek nagy szakértelemmel folytatott munkájának eredményét.

Dr. Bárándy György

Szigorúan Titkos!
Különösen fontos!

KIVONAT

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
000/2002 számú

10 PARANCSÁBÓL
AZ OLVASMÁNYRA VONATKOZÓLAG

Budapest, 1956. év XI. hó 13. nap

A 10 Parancs tartalomjegyzéke alapján:

1. Parancs 10
A radírgumi mestersége
(avagy: Előszó)

2. Parancs 14
A rózsák lovagjai
(avagy: A modern titkosszolgálatok története)

3. Parancs 29
Ceterum censeo
(avagy: Vezérnek születtem...?)

4. Parancs 45
Ha kidől a fa...
(avagy: Rendszerváltás a magyar politika hírszerzésnél)

5. Parancs 70
London SW1Y
(avagy: A nemzetközi titkosszolgálati együttműködés)

6. Parancs 89
Az én mórom
(avagy: No comment)

7. Parancs 123
Lefejezett istenek
(avagy: a „Nyírfa-ügy" eddig nem kezelt aspektusa)

8. Parancs 140
Goethe és Shakespeare között
(avagy: Mit kérdeznék én a Defendről)

9. Parancs 161
Kr. e. 58. április 8.
(avagy: A politikában nincs hála)

10. Parancs. 174
Számla nélkül nincs leszámolás
(avagy: Végrendelet)

SZTE Egyetemi Könyvtár SZEGED 2

1. Parancs

Egy év alatt egy ismeretlen vállalkozásból hozott létre saját piacán egyre meghatározóbbá váló, jelentős állami megrendeléseket teljesítő céget Földi László, a Defend Kft. ügyvezető igazgatója.

(Menedzserkalauz, 1999. október 21.)

A radírgumi mestersége

A két világháború közötti magyar publicisztika, műfordítás és irodalomkritika egyik legkiemelkedőbb egyénisége, a mártírhalált halt Bálint György prózaíróként maradandót alkotott. A hagyatékából előkerült, talán egyik utolsó kéziratában különös, de mély értelmű ötlet segítségével kíséreli meg a munkásságát összegezni: egy radírban személyesíti meg önmagát.

A szellemi önarckép és sorsszerű előérzet különös ötvözetével találkozunk a „Visszapillantás" című írásban. „Sokat töröltem... De nem mondhatnék semmit, mert művem nem látható. Az a lényege, hogy nincs. Köteteim sorozatosan nem jelennek meg az olvasók gyönyörűsé-

Híres hírszerző a versenypiacon

gére. Nemrégiben dicsőséges napom volt: akkor nem jelent meg századik kötetem. Bennem is van hiúság, nem tagadom... Nyom nélkül szűnök meg, elvontan és tökéletesen. Eltüntetett szövegeim sorsára jutok, megszűnésem megkoronázza életművemet. Mulatságos lesz és megnyugtató".

A klasszikus hírszerzői mentalitást és gondolkodást lehetetlen lenne rövidebben és találóbban jellemezni. Nemcsak pontos és megrendítő, de tragikumában felemelő is – a bálinti életmű „katarzisa" szól belőle, hisz egy radír minél jobb, annál kevesebb nyomot hagy maga után.

avagy: Előszó

Ezredes voltam a magyar hírszerzésnél. Büszke vagyok rá, de szégyenkeznem is kell miatta.

Büszke vagyok, hisz nem kinevezett voltam, hanem bejártam a teljes – minden egyes fokozatot magában foglaló – ranglétrát, mire ezredessé és műveleti igazgatóvá lettem. Rendelkezem az összes 1996-ig érvényben lévő és újonnan alapított szolgálati kitüntetéssel és dicsérettel – legutolsót Nikolits minisztertől kaptam –, amelyekkel a szakmai munkát ismerték el a titkosszolgálatnál.

Éppen ezért szégyenkezem is, hisz aki ilyen magasra jutott és akit „agyondicsértek", miért volt kénytelen tudomásul venni, hogy egyik napról a másikra már nem tagja a szolgálatnak, sőt mi több, a homályból előlépett elhíresült médiasztárrá és rettegett „veszéllyé" vált...

Nyilván mégsem vagyok olyan tehetséges, mint azt előtte egy egykeként felnőtt, meglehetősen elkényeztetett, bár ambiciózus fiatalember gondolhatta magáról.

Igen, hibáztam, mert szakmai nyelven szólva adtam esélyt az ellenfélnek.

Másrészről csak a régi igazság bizonyosodott be ismételten: a politika játékszere a titkosszolgálat, éppúgy mint az ott dolgozó operatív tisztek: azaz a „kémek", a „hálózat emberei", a „beszervezők", a „rettegett hadtest tagjai", a „pellengérre állíthatók"... Egyszerűen fogalmazva, azok a hús-vér emberek, akik itt élnek köztünk, velünk és persze ha kell szolgálat közben meg is halnak értünk.

Csak szomorú és nem dühös vagyok, hogy már nem lehetek a Cégnél, bár néha még mindig álmodom arról a felejthetetlen húsz évről, amit Velük tölthettem.

Köszönöm nekik...!

2. Parancs

„A titok szolgálata nem kizárólag a titkosszolgálatok feladata."

(Idézet: Tőlem)

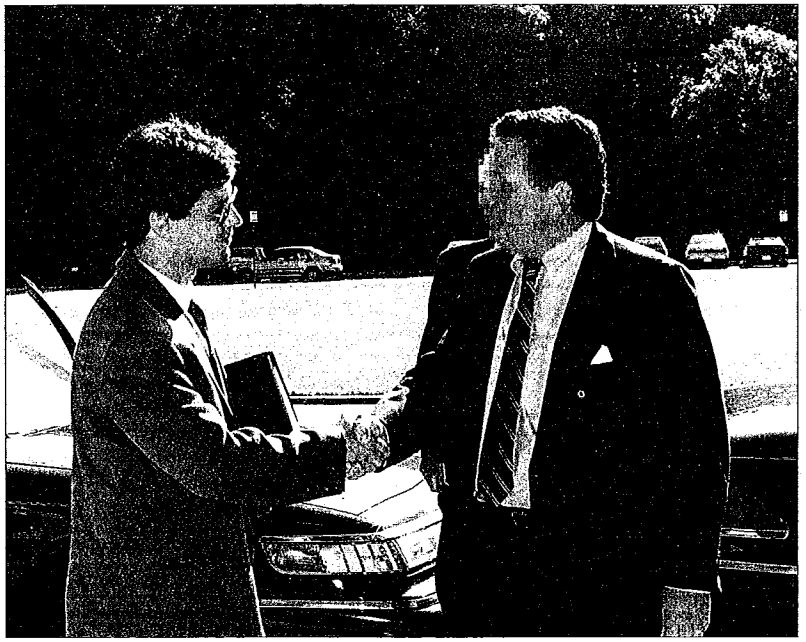

Látogatás a CIA-nál

A rózsák lovagjai

A középkor felfogása szerint a rózsa a hallgatás és a titok megőrzésének jelképe volt. Szinte a természetesség erejével hatott, hogy a kor hagyományainak terjesztésében, újításában élenjáró velencei és firenzei követek önmagukat egy új, ám hivatalosan soha meg nem alakult „lovagi rend" tagjainak tekintették. A hallgatólagos összetartozás szálait a „rózsák lovagjai", mert így nevezték magukat, az ókori Róma eszményeit követő erkölcsi magatartás önkéntes vállalásával szőtték és erősítették egymás között. Az olasz reneszánsz kultúra és életérzés elterjedésével a „rózsák lovagja" megjelölés hamarosan minden egyes, a hírszerzéssel hivatásszerűen foglalkozó állami hivatalnoknak kijárt.

avagy: A modern titkosszolgálatok története (Történelmi kitérő)

Elsőként tekintsünk Angliára és Franciaországra. Az angolok mint szigetlakók ugyan mindig is biztonságban érezhették magukat, de minden időben el voltak szánva arra, hogy szembeszálljanak a szabadságukat fenyegető mindennemű veszéllyel. Védelmükre sajátosan értelmes megoldást találtak: 1285-ben I. Edward király (Arany János által is megénekelt Edward angol király) kiadta a „Watch and Ward" rendeletét és ezzel lerakta egy olyan „közbiztonsági" hagyomány alapját, amely egészen a XIX. századig, sőt modernebb változatában egészen napjainkig fennmaradt. A rendelet értelmében az éjszakai kijárási tilalom idején a vendéglők zárva tartanak, illetve minden egészséges felnőtt férfi kötelezhető, hogy lakó-

helyén rendőri szolgálatot teljesítsen, támogassa a rendfenntartó erőket a bűnelkövetők üldözésében. Ily módon egy gyorsan és igen eredményesen működő biztonsági rendszer alakult ki Angliában. Az intézményesített titkos információs szolgálat megjelenésére azonban még 1434-ig kellett várni.

Az első intézményesítettnek nevezhető európai titkosszolgálattal, pontosabban annak első jeleivel, Franciaországban találkozunk V. (Bölcs) Károly uralkodása alatt, aki 1364-ben foglalta el a francia trónt. A közbiztonság javítása érdekében V. Károly egy a rendőrséghez hasonló testületet hozott létre, amelynek „ügynökei" azonban a bűnüldözés helyett inkább a tisztességes polgárok megfélemlítését szolgálta, illetve letartóztatását célzó terhelő adatok gyűjtésében jeleskedtek.

Az abszolút monarchiák korában – az angol és a francia példát követve – rövidesen az egész európai kontinensen elterjedt a rendőri szervezetek kialakításának gondolata és gyakorlata.

Úgy tűnik, hogy a mai értelemben vett „kém" szó is francia találmány. VII. Károly francia király (1422–1461) saját katonai „küldönc századokat" állított fel, amelyek feladata az ellenséges felderítők elfogása, illetve a saját haderők pontosabb tájékoztatása volt.

Szinte ezzel azonos időben került sor Angliában az első állami „információs hivatal", mai fogalmak szerint belső elhárítás, kialakítására. Henry Beaufort bíboros – aki 1431-től a kiskorú VI. Henrik nevében mint régens intézte az állami ügyeket – létrehozta az állami informátorok ügyosztályát, amelynek fő feladata az volt, hogy kutassa fel és találja meg a király ellen lázító röplapokat vagy kiadványokat és tegyenek jelentést azok készítőiről. Az

ügyosztály 1487-ben – immár VII. Henrik uralkodása alatt, aki a „rózsák háborúját" követően, II. Richárd fölött aratott győzelmével került az angol trónra – alakult át szervezett biztonsági szolgálattá, s vált a később Military Intelligence 5 (MI-5) néven ismeretes kémelhárító szolgálat szervezeti elődjévé.

Ugyancsak VII. Henrik nevéhez fűződik a hírszerzési (pontosabban a „külországokkal szemben folytatott") akciók „játékszabályainak" rögzítése, sőt egyes, a mai napig is alkalmazott fogalmak tartalmi megfogalmazása – így pl. a spy, mint a titkosszolgálat hivatásos tagja; „secret agent", mint az a helyben lakó titkos ügynök, aki jó állással rendelkezik, vagy az „informer", azaz az információért megfizetett informátor.

A mai KGB, sőt úgyis mondhatnánk, hogy a mindenkori orosz politikai rendőrség őse az Opriscsina volt. Az Opriscsinát 1565-ben Iván, a Rettentő alapította meg, akit 1533-ban IV. Iván néven koronáztak cárrá. Az Opriscsinát úgyis jellemezhetnénk, hogy ez volt az egyik olyan intézményesített „belső elhárítás", amelynek feladata kifejezetten a rendszer belső ellenségeivel való – többségében szó szerinti – leszámolás volt. Céljait és módszereit tekintve nem volt tehát véletlen, hogy az utókor erről a szervezetről, mint a „véreskezűek gyülekezetéről" beszélt.

A szervezetnek hatezer tagja volt, akik fekete ruhába öltözve, fekete lovon jártak – többségükben kisnemesek, de voltak köztük bojárok, sőt külföldiek is. Megjelenésük és jelvényük – a lovak nyergéhez rögzített seprűnyél, s az arra tűzött kutyafej – szándékosan a megfélemlítés céljait szolgálta. A seprűnyélre tűzött kutyafej – szimbólum – azt akarja kifejezni, hogy „hivatásuk" az árulás „kiszimatolása", felderítése és „kiseprése" volt. Tulajdonképpeni

feladatuk abban állt, hogy minden ellenzéki erő – mindenekelőtt a papság és a főnemesség – terrorizálása és megsemmisítése mellett nagy területen tisztogatásokat és tömeges deportálásokat hajtsanak végre.

Az Opriscsina hírhedt volt kegyetlenségéről – többek között 1570-ben majdnem egész Novgorodot megsemmisítették, amikor egy 5 héten át tartó véres orgiában több tízezer embert végeztek ki. A szinte már önállósodott szervezetet mintegy 7 évi működés után 1572-ben fel is oszlatták. A cár alkalmasint már maga is félni kezdett saját „játékszerétől". Az Opriscsina „történelmi" szerepére jellemző, hogy Sztálin, amikor a KGB-t az 1930-as években megreformálta, és azt a tisztogatások érdekében minden elképzelhető hatalommal felruházta, az NKVD tisztjeit néha csak úgy emlegette, „mint az én Opriscsinám tagjai". Ebben az értelmében az Opriscsina igen jó példa az „állami terror mindenható" eszközére is.

Oroszországtól keletre, Japánban szintén tevékenykedett egy államférfi, aki újjászervezte és intézményesített szintre emelte a titkosszolgálati munkát.

Az új titkosszolgálati stratégát Tojotomi Hidejoshinak hívják, aki 1558-tól kezdte meg hírszerző pályafutását. 1587-től kezdeményezte saját hírszerző szolgálatának kiépítését, amely olyannyira sikeres lett, hogy ez a szervezet alkotta az egyesített Japán (1590) központi hírszerzésének alapját. Tojotomi lett az első politikus a történelemben, aki kifejezetten hírszerző vezetőből vált államfővé. A távol-keleti titkosszolgálati szakemberek számára – akárcsak évszázadokkal korábban a kínai Szun Tzu – ő a nagy példakép.

De térjünk vissza Európába! A XVI. századi Franciaországban még nem beszélhetünk intézményesített titkosszolgálatról. Erre csak a következő évszázadban került

sor, amikor Richelieu bíboros 1625 körül létrehozta saját szervezetét, Franciaország első igazi politikai hírszerző szolgálatát. Richelieu erőssége a titkos diplomácia volt, a kulisszák mögötti ügyes manőverezéssel és az állandó cselszövésekkel. A Richelieu-féle politikai cselszövések és intrikák egyik legnevesebb áldozata Wallenstein herceg, aki II. Ferdinánd osztrák császár legtehetségesebb hadvezéreként független hercegséget akart létrehozni az Osztrák Birodalom területén. Ezzel veszélyeztette volna mindazok terveit, akik el akarták kerülni a Habsburgok és a római egyház abszolút hatalmának kialakulását. Richelieu örökségét egykori titkára, az olasz születésű Mazzarin bíboros vette át, majd annak halála után 1661-ben az immár huszonhárom éves XVI. Lajos.

XVI. Lajos nagy tekintélyű tanácsadói között találjuk a Francois de CalliPres-t, aki 1716-ban egy, a diplomáciai körökben igen nagyra értékelt viselkedési kódexet jelentetett meg a diplomaták számára, amelyben központi helyet foglalt el a politikai hírszerzés tudományának megismerése és elsajátítása. Callières csodálattal emlékezik meg a diplomáciai hírszerzés úttörőiről, a velencei és firenzei diplomatákról, majd ezt követően Macchiavelli korszakalkotó, ám az idők folyamán feledésbe merült titkosszolgálati munkásságáról.

Ma már mindenki előtt köztudott, hogy Velence, azaz a Velencei Köztársaság és a Szentszék voltak az első európai államok, amelyek politikai érdekeiket intézményesített formában, diplomáciai kapcsolatokon keresztül képviselték. Külpolitikai elképzeléseiket követek segítségével próbálták érvényesíteni. Ezek a diplomáciai missziók rövid időn belül már a titkos felderítés céljait is szolgálták és nem volt ritka az az eset sem, hogy magát a követet bíz-

ták meg azzal, hogy titkos politikai információkat szerezzen a potenciális ellenfélről. A Vatikán titkos információszerző tevékenységében – a hivatalos pápai követek és küldöttek mellett – évszázadokon át meghatározó szerepet játszottak a szerzetesrendek tagjai, mindenekelőtt a dominikánus és ferences rendi szerzetesek.

Az egyik legelső hivatalos rendelet vagy utasítás, amely a velencei nagykövetek munkáját irányította, még 1268-ból származik. A rendelet megszabta, hogy amint a velencei követek visszatértek külföldi állomáshelyükről, két héten belül jelentést kellett készíteniük küldetésük eredményeiről és a fogadó állam képviselőivel folytatott beszélgetésekről. A dózse parancsára azonban a nagykövetek nemcsak úgymond politikai értesüléseket vetettek papírra, illetve munkájukról számoltak be, hanem a mai értelemben vett hírszerző tevékenységükről is aprólékosan számot adtak. A modern hírszerzés kialakulása szempontjából azonban még a velencei gyakorlatnál is jelentősebb volt az az elméleti, gyakorlati tevékenység, amelyet a Firenzei Köztársaságban 1498 és 1512 között Niccolo Machiavelli folytatott. Ő volt az első kormányzati szakember – hiszen Machiavelli sohasem volt politikus vagy hírszerző –, aki nemcsak felismerte és tudatosan használta a diplomáciai tevékenységben rejlő hírszerző lehetőségeket, hanem gondoskodott a hírszerzési tevékenység tartalmi, módszertani és szervezeti fejlesztéséről. Mindezek eredményeképpen Machiavelli valójában elsőként intézményesítette kormányzati szinten a politikai hírszerzés tevékenységét.

A következő „újító"

Nagy Péter volt, aki 1689-től ült az orosz trónon és megkoronázását követően 1697-től egy hosszabb külföldi utazást

tett. Bejárta Poroszországot, Hollandiát, Angliát, Ausztriát, és utazása során meggyőződött arról, hogy egy igazi birodalmat nem lehet hatékony titkosszolgálat nélkül kormányozni. Ezért visszaérkezése után az egyik legelső ténykedése, hogy létrehozta saját titkosszolgálatát, amelyet a parancs kiadásának helyszínéről Preobrazsenskij Prikáznak neveztek el. A szervezet eredete azonban még 1650-re nyúlik vissza, amikor is az úgynevezett Tájnij Prikáz (Titkos Iroda) alakult meg, amely a cárok politikai titkosrendőrségét testesítette meg. Ennek a Titkos Irodának két nagy tevékenységi köre volt: az egyik beszivárogni a Moszkvába akkreditált külföldi követségekre, megfigyelni és zavarni az ott dolgozó diplomaták munkáját. Az Iroda másik feladata a külföldön lévő orosz követségek megfigyelése, mai fogalmakkal szólva elhárítása. Nos ezt a Titkos Irodát próbálta Nagy Péter megreformálni és megerősíteni. A megerősítés azonban nem azt jelentette, hogy az iroda tevékenységének hatékonyságát növelték volna, hanem csupán az erőszakot keményítette meg. Szinte mindennapossá vált a megfélemlítés, és a névtelen feljelentések nyomán kialakult belső terror. Nem meglepő tehát, hogy Nagy Péter szervezete sem élte túl megalapítóját, mint ahogy Opriscsina sem élte túl IV. Iván cárt. Nagy Péter hírszerzői újítása azonban megmaradt: ő vezette be az államilag támogatott ipari, illetve technológiai hírszerzést, hogy annak segítségével ismerje meg és hasznosítsa Oroszországban a fejlettebb Nyugat műszaki, tudományos és kulturális vívmányait.

Oroszországban a folyamatos politikai üldöztetések ellenére sem létezett intézményesített titkosszolgálat. Ennek ideje az 1825-ös dekabrista felkeléssel érkezett el. A dekabristák jelentették Oroszország első igazi forradalmi mozgalmát. Ekkor adta ki I. Miklós cár azt a határozatot,

hogy a jövőben egy intézményesített titkos rendőrség segítségével kell megakadályozni, hogy egy a dekabristákhoz hasonló felkelés kialakulhasson. A dekabristák ugyanis azért voltak veszélyesek, mert a korábbi felkelőkkel szemben nem csak a cár személyét akarták kicserélni, hanem egy teljesen új politikai rendszert akartak bevezetni, mégpedig egy köztársaságot, vagy egy alkotmányos monarchiát, amely a jobbágyság intézményén álló abszolút monarchiát lett volna hivatva felváltani. Nos ezt megakadályozandó I. Miklós 1826-ban létrehozta a cári kancellária ún. harmadik szekcióját, vagyis a politikai titkosrendőrséget.

Az I. Miklós által alapított új titkosszolgálat egy egészen kis létszámú szervezet volt. Alapítása idején a munkatársak száma tizenhat fő, harminc évvel később, amikor 1855-ben I. Miklós meghalt – sem haladta meg a negyven főt. A harmadik szekció kifejezetten elhatárolta magát az őt megelőző szervezetek tevékenységétől és munkamódszereitől. Jellemző, hogy a szervezet jelképe egy zsebkendő volt. Erre utalva állítólag azt mondta I. Miklós a szervezet első vezetőjének gróf Benckerdorffnak, hogy „minél több könnyet itat fel ön ezzel a zsebkendővel, annál hűségesebben fogja szolgálni az én céljaimat".

A két „NAGY"

Az egyik Oliver Cromwell titkosszolgálati főnöke John Thurloe (1616-1668), míg a másik Bonaparte Napoleon mindenható rendőrségi és titkosszolgálati főnöke Joseph Fouché (1763-1820) volt. Mindketten maradandó nyomokat hagytak a modern titkosszolgálatok működésének felépítésében és az alkalmazott munkamódszerek kialakításában.

Cromwell tisztában volt vele, hogy a hatalom megragadását követően hatékony titkosszolgálatra van szüksége, amely folyamatosan tájékoztatja őt bel- és külföldön szervezett királypárti összeesküvésekről. Ezért 1652. végén kinevezte az akkor 36 éves John Thurloe ügyvédet, korábbi külügyi hivatalnokot. Thurloe államtitkári rangban lett a Secret Servise vezetője. Thurloe ügynökhálózata teljes mértékben támaszkodott a külföldön működő brit kereskedelmi missziók és konzulátusok kapcsolataira. A „kereskedelmi ügynökhálózat" azzal a további felbecsülhetetlen előnnyel járt, hogy az ügynökök fizetése nem terhelte az államkasszát: az ügynököket a kereskedelmi forgalom bevételeiből finanszírozták. Thurloe egy igen egyszerű, de annál hatékonyabb elvet vallott – „inkább fizessünk nagy pénzeket a jó információkért, mint kapjunk rossz és használhatatlan információkat kevés pénzért. A kinevezését követő hét év alatt Thurloe egy minden addiginál nagyobb és hatékonyabban működő titkosszolgálatot szervezett meg. Az általa kialakított „Black Chamber" – Fekete Kamra – amely a titkos levélellenőrzést és a diplomáciai kódfeltörést végezte, olyan tökéletesen működött, hogy később példaképül szolgált a francia és az osztrák titkos levélellenőrzés modernizálásához. Mind a mai napig megfejthetetlen annak talánya, hogyan sikerült 1658-ban az elfogott leveleket egy kémiai vegyület segítségével „fénymásolni", amely lehetővé tette, hogy nem kellett a leveleket hosszadalmasan átírni, „csak" egy ideiglenes, néhány órát „élő" másolatot készíteni. A belső elhárítás eredményességének növelése érdekében Thurloe bevezette a decentralizáltság elvét és Angliát tizenegy körzetre osztotta fel, amelynek mindegyike egy önállóan dolgozó vezérőrnagy irányítása alatt állt. A

regionális vezetőknek felhatalmazásuk volt arra, hogy még csírájában fojtsák el az esetleges kibontakozó nyugtalanságot és tartóztassanak le minden elégedetlenkedőt.

Thurloe szervezeti felépítésében jelenik meg első alkalommal az „irányító tiszt" funkciója. Minden egyes hivatásos Secret Service tiszt saját informátori hálózattal rendelkezett, amely bővítéséért és irányításáért a tiszt egyszemélyben felelt. A Thurloe-féle Secret Service eredményessége a gyors reagáláson és a hosszú távú koncepciók kidolgozásán ill. következetes végrehajtásán alapult. A protestáns angol titkosszolgálat egyik legnagyobb sikere a Vatikánba történő hosszú távú beépülés volt – a kiépített kapcsolatok még magát Thurloe-t is túlélték –, miután Thurloe-nak sikerült számos vezető beosztású jezsuitát beszerveznie. Thurloe jelentős érdemeket szerzett a kémelhárítás megszervezése területén is. Ő fektette le azokat a titkos ügykezelési és irattárolási elveket is, amelyek szinte a mai napig meghatározzák a mindenkori brit kormányzat ügy- és iratkezelési eljárásait. Elhárítási alapelvként került bevezetésre, hogy a kormány döntéseiről csak a hozott intézkedések révén lehet tudomást szerezni. További alapelv volt, hogy a kormány tanácskozásain csak előre meghatározott számú és csak jó előre jóváhagyott személyek vehetnek részt ill. a tanácskozásra egy mindig szigorúan őrzött és előre átvizsgált helyiségben kerülhetett sor. Jegyzőkönyvet csak egy példányban a kormány mindenkori titkára vezethetett. Amikor a köztársaság-párti Thurloe 1660-ban lemond a Secret Service vezetéséről a Stuart-házi II. Károly trónra lépésével újjáéled a brit monarchia, a Secret Service korának legmodernebb titkosszolgálataként dolgozott tovább.

Thurloe elméleti munkáját a XVIII. század elején egy a

későbbiekben világhírnévre szert tett író, Daniel Defoe folytatta. Defoe 1704-ben hosszú értekezést írt „Az általános hírszerzés terve" címmel. A műben részletezésre került, hogy miként lehet politikai hatalomra szert tenni, majd a meghódított hatalmat titkosszolgálati módszerek segítségével erősíteni és megtartani. A kémkedés és a hírek beszerzése – írta Defoe – az államügyek lelke". Defoe a legfontosabb titkosszolgálati feladatnak a titkos ügynökök hálózatának kialakítását és tervszerű fejlesztését tartotta.

A másik „NAGY"

Napóleon titkosszolgálatának vezetője Joseph Fouché, aki mindenki másnál jobban értett ahhoz, hogy Franciaországot besúgók és ügynökök sűrű hálójával vonja be és emelje ezzel abszolút tökélyre a kémelhárítást. Végső soron a Fouché teremtette rendszeren nyugodott Napóleon uralmának belső szerkezete és hatalmának kiterjesztése az európai kontinensre. Életműve – 1799 és 1810 között tizenegy éven át töltötte be a rendőrminiszteri pozícióját – iránymutató a modern biztonsági és a politikai titkosszolgálat megszervezése terén.

Fouché egyik alapelve szerint csak az képes eredményesen dolgozni, aki a kezdeményezéseket bizonyos önállósággal hajtja végre, s ezért célja, hogy egy a felelősségtudaton alapuló szervezetet hozzon létre. Másik alapelve szerint munkatársainak elegendő szabad kezet kell adni ahhoz, hogy munkakörükben – legyen az a hírszerzés, a kémelhárítás, a belső elhárítás vagy a rendőri munka – elsőrendű szakértővé váljanak.

A Fouché-féle titkosszolgálati minisztérium hat nagy szerkezeti egységből, osztályból állt. Az első volt a „szigo-

rúan titkos ügyek" osztálya, amely valójában az összes további osztály munkáját tervezte, vezette és koordinálta továbbá a hírszerzési akciókat irányította. Ezt az osztályt Fouché személyi titkára vezette. A második osztály volt a kémelhárítás, vagy ahogy Fouché nevezte: Sfreté générale, az általános biztonsági osztály. A harmadik osztály foglalkozott az emigránsok és a belső reakció felügyeletével. A negyedik osztály felelt a pénzügyi, könyvelési és számviteli tevékenységért. Az ötödik „adminisztratív és nyilvántartó" osztály foglalkozott a titkosszolgálati archívum felépítésével és a dokumentáció gondozásával valamint a börtönök felügyeletével és a rabok nyilvántartásával. Az ötödik osztály szoros kapcsolatban állt a szenátusi bizottságokkal, hogy azokat Fouché engedélyével információkkal lássák el. Végül a hatodik osztály foglalkozott a sajtó és színházi ügyekkel.

Ő volt az első titkosszolgálati szakember, aki felismerte a sajtó és propaganda titkosszolgálati jelentőségét. A hatodik osztály számára megnyerte az ország legjobb újságíróit és színházi szerzőit, hogy felhasználja őket a maga propagandája számára, de azzal a hátsó szándékkal is, hogy szellemileg megossza az ellenzéket. Tudta, hogy a minisztériumának intellektuálisan felül kell múlnia külső és belső ellenfeleit. A minisztérium szervezeti felépítése 1804-ben módosult, amikor Fouché előterjesztése alapján császári rendelettel bővült a hatásköre és egy új szervezeti egység került kialakításra: a közbiztonságért és bűnüldözésért felelős rendőrség létrehozása ill. annak a minisztériumhoz történő hozzácsatolása.

Fouché a minisztériumi munka hatékonysága érdekében megszervezte az önálló határrendőrség intézményét (kikötők, határmenti fogadók ellenőrzése), kialakította a

támadó elhárítás fogalmát és tevékenységi rendszerét, megkezdte egy önálló – mai kifejezéssel élve – külügyi és politikai adatbank kiépítését az ötödik osztályon belül. Megalapozta és kifejlesztette továbbá a bűnüldözést támogató személyi nyilvántartás kartotékos rendszerét, valamint lefektette a különleges ismertetőjegyeket tároló archívumot. Munkásságával Fouché végérvényesen lerakta a modern és központosított állambiztonsági tevékenység szervezeti alapjait.

A fent jelzett történelmi példák is jól érzékeltetik, hogy a titkosszolgálat mint szervezet és annak módszerei nem jók vagy rosszak, hisz értelmetlen így megközelíteni ezt a kérdést.

A titkosszolgálat egy eszköz a politika kezében, amellyel él, vagy visszaél, ami azonban nem a titkosszolgálat felelőssége és ezért minden „félrelépést" a politikán kell számon kérni.

A beszervezések és hálózatépítés; a levelek – ma már telefonok is – ellenőrzése; a telepítések – a bejuttatás egy célobjektumba; a megfélemlítés vagy zsarolás; a megfelelő konspiráltság és az ügyiratok kezelése mind-mind történelmi múltra tekintenek vissza.

Mindez fényesen bizonyítja, hogy nem kell félni a titkosszolgálattól, tartani legfeljebb attól kell, hogy az aktuális politika milyen szerepet szán a „Cégnek"...

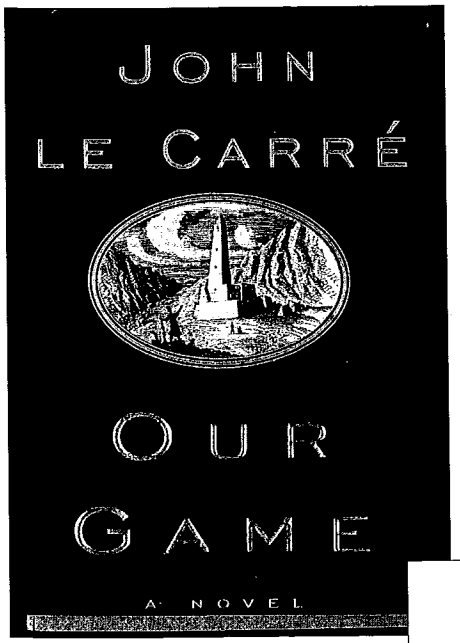

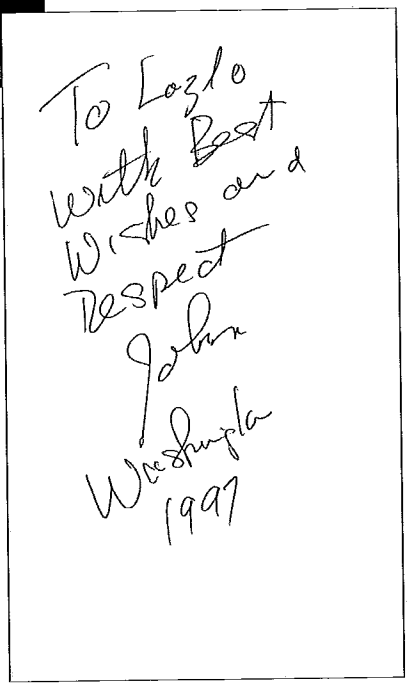

3. Parancs

„Sok esetben az egyén létezésének története fordítottan arányos elképzeléseivel és vágyaival."

(Idézet: Tőlem)

Ceterum censeo

„Ceterum censeo Carthaginem esse delendam" (Egyébként javaslom, hogy Karthagót töröljük el a föld színéről) – így végezte minden szenátusi beszédét az öreg Cato (Kr. e. 234-149). Makacs ember volt, annyi bizonyos, soha nem fáradt bele ebbe a refrénbe. Ám túl az anekdotikus hagyományokon, mély politikai bölcsesség rejtőzött a már megszokottá vált, és az unalomig ismételt szavak mélyén. Cato szerint a győzelem kulcsát azonnal és végérvényesen meg kell ragadni.

A politikában eltöltött évek tapasztalatai arra intenek – mondja Cato a pun háborúk változatos eseményire utalva –, hogy nemcsak a hadiszerencse forgandó, hanem a parancsokat osztogató politikusok és katonák vezetői képességei is. Ezért a végső győzelem érdekében haladékta-

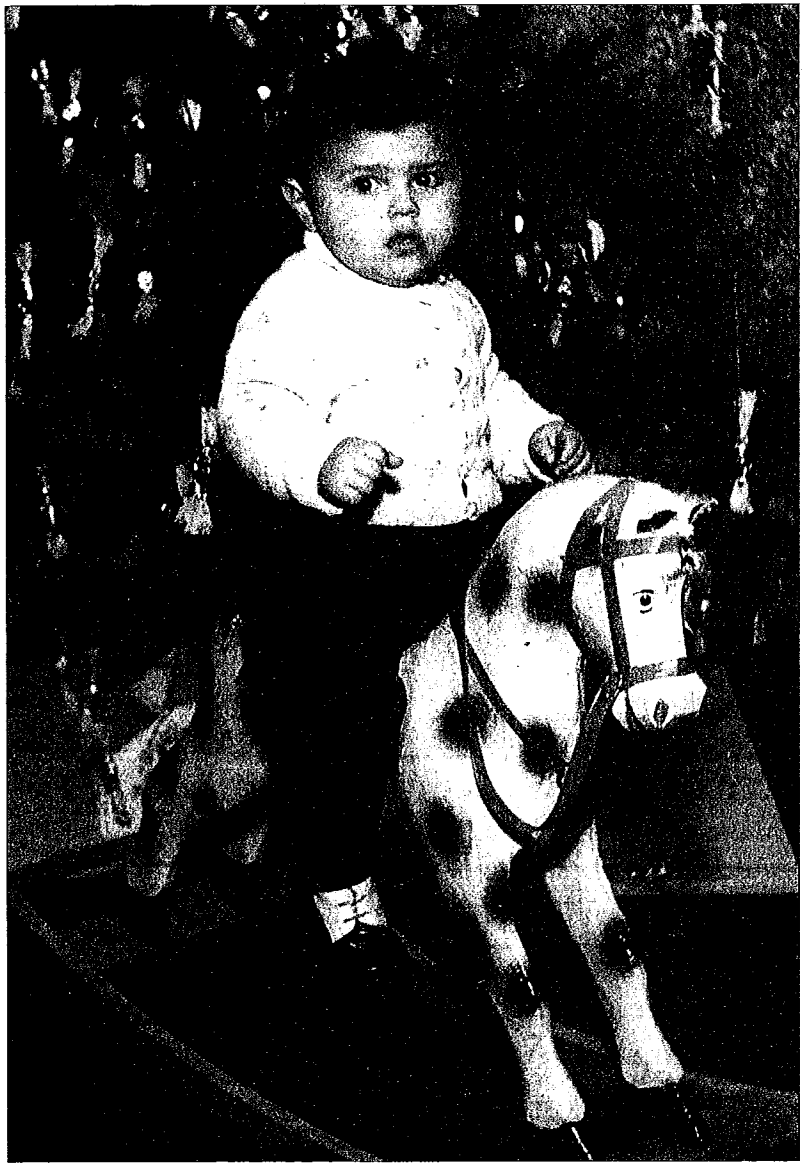

A vezér...

lanul meg kell semmisíteni még a legkisebb, még a legártatlanabbnak tűnő fenyegetést is, mert az még mindig önmagában hordozhatja egy későbbi ellentámadás potenciális veszélyét.

Nos a titkosszolgálatok szervezeti felépítésének, az alkalmazott eszközök és módszerek színvonalának, valamint az állomány képzettségének és felkészítésének, továbbá a műszaki-technikai felszereltség állapotának minden esetben meg kell felelniük azoknak a körülményeknek, amelyek lehetővé teszik, hogy a szolgálatok tagjai egyáltalán a győzelem reményében vegyék fel a harcot például a nemzetközi terrorizmussal szemben.

avagy: Vezérnek születtem ...?

Élénk fiúcska voltam, úgyhogy az óvodából két hét után tanácsoltak el – amiért is jó anyám kénytelen volt otthon maradni egyetlen szeme fényével.

Már fiatalon ellenállhatatlan kényszert éreztem, hogy kihívjam magam ellen környezetem kritikáját, hisz a szülők egy része, akik szomszédaink voltak, eltiltották tőlem csemetéiket, mondván „nem tudjuk mi lesz ebből a Kisföldiből, de ne számítson semmi jóra".

Szóval élénk voltam, de vezértípus. Nem tudom mással magyarázni ugyanis, hogy amíg én mint első osztályos kisdiák vért izzadtam a betűvetés tudományával és házi feladat megírásával kínlódtam – noha az egyenes és görbe vonalak sok mindenre hasonlítottak, csak betűkre nem anyám nagy elkeseredésére – a többi gyerek ablakunk előtt állt és várták türelmesen, hogy végezzek a tudományokkal és mehessünk focizni. Bár az sem kizárt, hogy a focilabdára vártak, hisz azzal csak én rendelkeztem.

Később is megnyilvánult született vezetői képességem, mert ugyan én voltam a legfiatalabb az utca gyerekei között, de szavamra mindig erősen figyeltek, mikor eldöntöttem, hogy most rodhadt almával dobáljuk-e a Szörényi utca ellenbandáját, vagy a református templom harangját rángassuk meg kicsit; esetleg egy egész utcára kiterjesztett bújócskát szervezzünk aznap estére.

A Kisföldit, Föfit, Harmadosztályú Bolhatihamért jól ismerte a város élénk fantáziájáról és önmagát sem kímélő vakmerőségről, amiből nemcsak szülővárosomnak, Egernek jutott, hanem nagyszüleim lakóhelyének, Újszász nagyközségnek is, ahol a nyári szünidőmben kegyeskedtem tartózkodni.

Csak jóval később tudtam meg, hogy érkezésemet a falu öregjeinek tanácskozása előzte meg, ahol a legfontosabb kérdés az volt, hogyan éljék túl a „városi gyerek" látogatását.

Áldott jó nagyszüleim voltak, olyanok, akikért érdemes volt unokának születni. Ráadásul nem volt erősségük a szigorú fegyelmezés. Így hát kipróbáltam minden elképesztő dolgot: miközben én még – a mai ifjúságtól eltérően – együtt csatangoltam a sárban a hazatérő gulyával, szamár kergetett a mezőn, élénk dohányzásunknak hála néhány szénaboglya a tűz martaléka lett. Remekül káromkodtam és mezítláb is képes voltam legalább húszig eldekázni a focilabdával. Szóval rengeteg élmény találkozott velem, amelyek, az emberekkel ellentétben, szerintem örültek ezeknek a találkozásoknak.

Mikor megszülettem már elég fiatal voltam ahhoz, hogy mindent jobban tudjak másoknál. Azt hiszem egy vezérnek ez alaptulajdonsága.

Tréfán kívül, valahogy mindig úgy alakult, vagy alakítottam én magam a helyzetet, hogy vezető voltam – vezére a többieknek.

Az egyik főnököm a hírszerzésnél aggatta rám ezt a „vezér" jelzőt. Kifejtve, hogy a tanult és kiművelt vezetőkhöz képest velem az a helyzet, hogy én inkább ösztönösen rángatom magam után az embereket.

Ebben sok igazság van, hisz rengeteg rossz döntést hoztam életemben, amire egy csöppet sem vagyok büszke. Az egyik ilyen rossz döntésem volt az úgynevezett kazettavásárlás idején folytatott kommunikációm. A kazetta megszerzésében való részvételemet nem tartom hibának, hisz semmi más nem történt, mint hogy átvettem egy magánnyomozó részéről felkínált kazettát. Hangsúlyozni kívánom, hogy nem Kovács Károly néven!

A baj az volt, hogy az illető védelmében ezt először nem ismertem el. Amikor viszont ő maga kötött üzletet a Népszabadsággal és mondta el a sztorit, immár harmadszor kötve üzletet ugyanarra a dologra, én sem láttam okát a tagadásnak. Telefonon felhívtam Kövér Lászlót, és jeleztem neki, hogy én nem szeretnék hazudozni az ügyben. Ezért el fogom ismerni, hogy én vettem át a kazettát.

Soha nem hátráltam meg a kihívások elől és az „embereim" sorsa fokozottabban érdekelt, mint indokolt lett volna az adott helyzetben.

Műveleti igazgatóként sajnos már nem vehettem részt operatív akcióban. Osztályvezetőként viszont az összes beosztottammal igyekeztem legalább egyszer közös külföldi bevetésen részt venni, mert személyesen akartam tapasztalni, kit mire lehet használni, mennyire lehet terhelni és mi az, amibe már nem szabad bevonni, mert esetleg kiborulhat.

Tudták rólam, hogy mindenfajta járművet szeretek ve-

zetni – még repülőgéppel is próbálkoztam. Az egyik több napos akción, bár én voltam a főnök, már két napja egyfolytában én vezettem. Néhány ezer kilométert megtettünk, kezdtem fáradni és már untam is a dolgot. Odaszóltam a kollegáknak, hogy nincs-e kedve valakinek átvenni a volánt. – Hogy gondolod, mi nem sofőrnek jöttünk... – volt a válasz.

Egész addigi életemben az volt az érzésem, hogy beosztottaim vagy kedvelnek, vagy utálnak. Valahogy a „közömbös számomra a Földi" kifejezést még nem igen tapasztaltam. Nem tudom, hogy ez jó-e így, vagy rossz. Azt meg pláne nem tudom, ez rendkívüli-e és más vezetőkkel hogyan viselkednek az emberek. Illetve ismertem – saját bőrömön is tapasztaltam – sok antivezető bürokratát, olyan embertípust, aki félreérti a vezetés fogalmát és összekeveri a lehetőséget a felelősséggel.

Nem szeretnék közhelyeket pufogtatni, de másokat vezetni iszonyatos felelősséget jelent! S minél magasabb polcra kerül az ember, annál nagyobb a kihívás a felelősség oldaláról nézve.

Azért írom le ezt, mert napjainkban sokszor tapasztalom, hogy pozícióba került hölgyek, urak, csak és kizárólag a lehetőséget látják kinevezésükben.

Néhány gondolat arról, hogy én miben látom a vezetők erényét és felelősségét.

Földi:
A vezető 13 pontja

1. Leginkább azokra számíthatsz, akik az egyes kérdésekben többet tudnak nálad.
„Válassz magadnál okosabbat!"

2. A hatáskör és a szakértelem nem azonos fogalmak.
„Engedj a felelősséghez másokat is!"

3. Lehetsz önkényes bizonyos kérdések esetén, hisz ismerhetsz egyéb szempontokat, és az egésznek az érdekét kell szem előtt tartanod.
„A lényeg, hogy ne te tévedj!"

4. A rutin átsegít a nehézségeken, s egyben gátat állít az eredményesség elé.
„Ne vezess szokványosan!"

5. Rengeteg időt nyersz azáltal, ha nem mindent egyedül akarsz elvégezni.
„Informáld a „titkokról" munkatársaidat!"

6. Az élet kikényszeríti a kellemetlen döntéseket is, ami azonban nem sért senkit, ha valóban nincs más választás.
„Vezess következetesen!"

7. A kudarcok mellett a sikerek sem kerülnek el.
de: *„Engedd, hogy más is érezhesse ezt!"*

8. A legnagyobb pácban is van lehetőség és kiút.
„Hallgass a józan eszedre!"

9. Minden egyes ember „az objektív igazság hordozója", s így a döntései megfellebbezhetetlenek, mindezért
„Ne csak néhány – ugyanazon – ember véleményét ismerd!"
néha érdemes odafigyelni arra is, mit mondanak „két lépcsővel" lejjebb.

10. Nem szabad alábecsülni az ellenfelet, hisz nélkülük rád sem lenne szükség.
„Tiszteld a konkurenciát!"

11. Az értekezlet igazolni tudja, hogy „fontos" amit csinálsz
de: *„Ne rabold mások idejét!"*

12. Egy probléma megoldásához kérj alternatív felvetéseket.
„A végső megoldást azonban már akkor érezned kell!"

13. Amikor a dolgok a legnagyobb rendben zajlanak, akkor leselkedik rád igazán veszély.
„Az önelégültség a legnagyobb ellenfeled!"

Én úgy gondolom ma is, hogy 2002. májusában le kellett mondanom a Defend Kft. ügyvezetői székéről azért, hogy megpróbáljam megmenteni azt a kétezernégyszáz dolgozót – kétezernégyszáz családot –, akik nem tehetnek arról, hogy én létezem, mert miattam a legutóbb hatalomra került kormány két hét alatt „végzett" volna a céggel.

Nehezemre esett megtenni ezt a lépést, hisz én inkább katona vagyok, mint civil és nekem „jobban áll" a háború, mint a béke. Mégis legtöbbször épp a katonának kell példát adni a béke fontosságáról, hisz ők a többségért kell, hogy felelősséget érezzenek.

Életemen végighúzódott a „tenni – vezetni – elől menni" szindróma.

Amikor iskolába kezdtem járni és szembesültem a fegyelem mellett a szervezett keretek között megjelenő vezetés lehetőségével, szinte egy csapásra megváltoztam.

Képzeljék el, hogy a „jó" magaviselete miatt Újszász nagyközségből kitiltott városi gyerekből végig jeles tanulmányi eredményű, „jó sportoló, jó tanuló" címmel büszkélkedhető, példás (!) magatartású emberke lettem.

Mi ez, ha nem önzés részemről, hisz célomat – hogy vezethessek másokat – csak így érhettem el.

Márpedig minden rendű-rangú vezetői bevetést kipróbáltam.

Annak sikerességéről szóljanak majd mások – vezetettjeim – emlékiratai.

Voltam őrsvezető, rajtitkár, csapattitkár – az általános iskola legrangosabb „beosztása" volt a gyerekek között –, majd ifjúsági vezető, KISZ-titkár, a gimnázium KISZ-Bizottságának a titkára, a főiskola KISZ-Bizottság titkára, mikor lemondtam, Csintalan Sándor követett ezen a poszton, ő már mint függetlenített KISZ-vezető.

A hírszerzésnél tagja voltam az MSZMP-nek, sőt még alapszervezeti titkár is lettem.

Hogyan lettem párttitkár?!

Nos, ezt most elmesélem, mert remélem tanulságos lesz, hisz amikor végiggondoltam életem folyását, rá kellett jönnöm, hogy párttitkárrá történt választásom maga volt a XIX. századi demokrácia kiteljesedése. Mindez az 1980-as években (!), Magyarországon, a polgári hírszerzés szentélyében, abban a párt-alapszervezetben, melyben a tagok között köszönthettük a hírszerzés pártbizottságának titkárát is, G. József elvtársat.

Tisztújításra került sor az alapszervezetben és ahogy szokás, a párttitkárt újraválasztottuk. Meg volt az egy szem jelölt, a korábbi párttitkár K. Ervin személyében! Őt a pártbizottságon kívül senki sem akarta ismét ebben a pozícióban látni, ezért konspirált munka kezdődött elmozdítására. A tömeg jelöltje, R. Jancsi, nem vállalta, amibe besegített a PB-titkár „érvrendszere" is…

Szóval úgy érkezett el a választás napja, hogy egy jelölt közül lehetett választani. A vezetés elégedett, a tagság lehangolt volt. Tulajdonképpen K. Ervin rendes ember lett volna, csak nem buzgott benne igazi vezetői vér, és ez meglehetősen reménytelenné tette a „reformista" aktivisták jövőképét.

Miközben előre felkért támogatók dicsérték K. Ervin érdemeit és ajánlották a tagság figyelmébe egy mindenre

elszánt és kellően elvetemült kollégánk F. András műsoron kívül szót kért.

Azt mondta, hogy ő pedig nem ért egyet a PB ajánlásával (!?) és úgy gondolja, lenne alternatív megoldás. „Harmadik éve dolgozik az osztályon egy fiatal, csendes (!), szerény (!), de ambiciózus fiatalember, Földi László – ha eddig nem ismert volna rám a tisztelt olvasó – aki szerintem – mondta az előterjesztő – alkalmas lenne párttitkári feladat elvégzésére".

Miután ezt követően az összes szakmai vezető ellenvéleménnyel élt és úgy gondolták, szerintük én sem vállalnám szívesen a feladatot – elvállaltam a felkérést nem kevés ribilliót és riadalmat okozva a BM Pártbizottság apparátusának. Egy ismeretlen, húsz egynéhány éves senki!

Fantasztikus politikai karrierem másfél éve alatt két szakmai- és egy pártfegyelmit kaszálhattam, és legnagyobb tettem az volt, hogy nem adtam – bár a PB bíztatott erősen – pártfegyelmit egy – szerintem legalábbis – ártatlan embernek.

Majd ahogy elvállaltam le is mondtam, remélve, hogy „mérhetetlen tehetségem" inkább a szakmában tudom majd kamatoztatni. Nem bántam meg...

A politika ezt követően elkerült és vezető is szakmai területen lettem.

1990-től viszont már nem követtem el több hibát (?!), legalábbis mozgalmi területen nem, azóta ugyanis nem vagyok egyetlen pártnak sem tagja. Legközelebb olyan pártba lépek be, amit én alapítok.

A vér nem válik vízzé, és azt tapasztalom, hogy lányaimban szintén elő-elő jön a vezetői hajlam, hisz' Zsófi lányom egyszerre több utána ólálkodó fiút is képes az orránál fogva vezetni, míg nagyobbik, Nóra lányom a tanári

kar néhány gyengébb idegrendszerű tagját is képes megfelelő „tanácsokkal" ellátni.

Apropó, család!

Jó apám filozófus... Szóval már értik – gondolom – hogy miért van az nálam, hogy mindent jobban tudok másoknál. Ráadásul mindenhez ért, bár egy-egy feladat elvégzése előtt saját elméletéből indul ki. Nem is értem, hogy például miért olvassa el egy számítógép, vagy más eszköz használati utasítását, ha úgy is saját koncepciója szerint szereli össze, vagy működteti.

Jó anyám elsősorban anya volt, csak később kezdett dolgozni és munkahelyén maga alá „gyűrni" környezetét. Úgy tudom, kedvelik munkatársai, bár nem könnyű természetemet inkább tőle örököltem.

Mindent megkaptam, amit csak egy gyerek egy tanári fizetésből elő család esetében megkaphatott.

Nagyon sok rokonom volt és még szerencsére sokan élnek, akik fontosak voltak számomra az emberré válás folyamatában.

Apám azt mondta: fiam, ne legyél hírszerző, mert se rabló, se pandúr ne legyen egy normális ember – szóval hírszerző lettem.

Kétszer nősültem és három gyermekem van. Alapvetően monogám típus vagyok – bár lehet, hogy ezzel a hírrel sok 60-70 éves hölgyet elszomorítok, akik biztosítottak médiaszereplésem idején szimpátiájukról – de az is igaz, hogy a hírszerző pálya nem tesz jót a családi konvenciónak.

Milyen élethelyzet az egy feleség számára, hogy azt sem tudja, mit csinál a férje, vagy hogy éppen merre jár?

Mióta újra megnősültem az életem nem lett egyszerűbb attól, hogy nem vagyok hírszerző. Ráadásul velem vagy

körülöttem mindig történik valami, s ezt naponta megélni egy feleségnek és családnak nem egyszerű dolog.

Viszont nagyon büszke apa vagyok és miközben a két lányommal nem nagyon merek külön-külön kettesben az utcán sétálni, mert látom a járókelők rosszalló pillantásából, hogy „no, ez a vénember mit akar ettől a fiatal bombázótól…"

Még nem tudom a lányaim közül valamelyik, vagy a fiam lesz egyszer Magyarország miniszterelnöke.

Mindenesetre azt üzenem, tessék nyugodtan aludni, én leszek a tanácsadójuk…

Miniszterek véleménye…

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG TÁRCANÉLKÜLI MINISZTERE

Az új hírszerzési feltételek létrehozásában
és az információszerzés megszervezésében
végzett eredményes vezetői munkájáért

FÖLDI LÁSZLÓ őrnagyot

dicséretben és jutalomban

részesítem.

Budapest, 1990. október [illegible]án

MINISZTERELNÖKI HIVATAL * 12 *

Dr. Boross Péter
tárcanélküli miniszter

A Magyar Köztársaság Titkosszolgálatokat Felügyelő
MINISZTERE

A NEMZETBIZTONSÁGÉRT PLAKETT

ARANY fokozatát adományozom

FÖLDI LÁSZLÓ őrnagy

részére

A Műveleti I. Osztály munkájának új alapokra helyezéséért, az osztály munkájának megszervezéséért és vezetéséért.

Budapest, 1991. október 23.

Dr. Gálszécsy András

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
TITKOSSZOLGÁLATOKAT FELÜGYELŐ
MINISZTERE

FÖLDI LÁSZLÓ alezredest

NÉV

A SZOLGÁLAT TERÉN TELJESÍTETT
KIVÁLÓ ÉRDEMEIÉRT

kinevezem
ezredessé

Budapest, 1994. január 1.

Dr. Füzessy Tibor
miniszter

a Magyar Köztársaság Titkosszolgálatokat
Felügyelő Minisztere
a
Nemzetbiztonságért
Érdemérmet
adományozza

Földi László

ezredesnek

Budapest, 1995. október 23.

MINISZTERELNÖKI HIVATAL * 13 *

miniszter

4. Parancs

„A társadalmak fejlődése ritkán jár együtt a tömegek azonnali értelmi fejlődésével. Változás az agyakban generációs kérdés, nem pedig sajtóhír."
(Idézet: Tőlem)

Hát, megérkeztünk...

Ha kidől a fa ...

A hírszerzés, a cyberterrorizmus, és az információs hadviselés alapja, tárgya és célja az információ, valamint az információs folyamatok. De hogyan lehet, egyszerűen, mindenki számára érthetően, és röviden elmagyarázni: mi az az információ és mi annak a lényege?

Ha az erdőben kidől egy fa, okoz-e zajt akkor, amikor történetesen senki sincs a közelében? Ebben a klasszikussá vált paradoxonban került elrejtésre az információ lényege. A paradoxon felhasználásával ugyanis sikerült nagyon egyszerűen szemléltetni magát az információt és annak két fő alkotóelemét: az észlelt jelenségeket (mint adatokat) és az azok értelmezéséhez szükséges folyamatokat (mint adatkezelési eljárásokat).

Amikor a fa kidől, a dőlés mozzanata, mint esemény, kiváltja a levegő hullámmozgását, a ezáltal egy objektív jelenség keletkezik. A zaj – egyúttal a még zajló vagy a már befejezett esemény eredménye, és egyben, mint az információ alapjául szolgáló történés – azonban csak akkor keletkezik, ha fülünk felfogja a levegő hullámmozgását, és ezzel létrehozza az adatot, amelyet majd az agy utasításai úgy kezelnek és majd úgy értelmeznek: ez egy kidőlő fa hangja. Általános megközelítésben tehát az információ úgy közelíthető meg, mint a felfogott és értelmezett jelenség. Egyszerűbben megfogalmazva: csak a tudomásul vett eseményből lesz történés, s csak az értelmezett történésből lesz információ. Az azonban, hogy mihez kezdünk illetve milyen gyorsan kezdünk valamit az információval, már szubjektív szándékunktól és a rendelkezésre álló információs technológiától függ.

Gondoljuk csak el, mi minden történhet az eredeti eseménnyel, ha az mások közvetítése (egyben értelmezése) útján jut el hozzánk. Csak a játék kedvéért nézzük meg, hogyan alakulhat át, s ezáltal tartalmában hogyan torzulhat el a tetszőleges kiegészítések révén eredeti történés: kidőlt egy fa.

Tegnap, ma, egy héttel ezelőtt – óriási viharban – magától – kidőlt – kidöntöttek (!) megtört, kettéhasadt – egy (kettő, három, több) – öreg, fiatal, erős ép, kicsi, nagy – fa, – ami megrongált, ráesett, agyonütött – stb, stb ...

A nemzetközi szakirodalom szerint az információs hadviselés – amely lényegében az emberi gondolkodásról és az emberi döntéshozatalról szól – az a „konfliktus, amelyben az információk stratégiai értékkel bírnak, ezért megszerzésük, illetve megsemmisítésük megéri a ráfordításokat". A játékos példát tekintve nagyon, de nagyon megéri a ráfordítást.

avagy: A rendszerváltás a magyar hírszerzésnél

(A bizalom bizalmatlansága)

A hírszerzés része a titkosszolgálatok közösségének, beletartozik a „titkosszolgálat" fogalomkörébe, de a titkosszolgálati struktúrának csak része.

A talán kicsit zavaros fogalommagyarázat azért szükséges, mert napjainkban meglehetősen szabadosan használják a „titkosszolgálatokat", mint fogalmat, és mindenki gondolkodás nélkül dobálózik a minősítéssel.

A hírszerzés belső filozófiája ráadásul teljesen más, mint az elhárításé. Ebből számtalan vita és szakmai konfliktus származott az elhárítás és a hírszerzés között a rendszerváltás előtt és után egyaránt.

A probléma alapja nagyon egyszerű és kézenfekvő. A hírszerző inkább közelebb áll a rabló, tolvaj – majdnem azt mondtam gazember – mentalitáshoz.

Közbevetőleg mielőtt bárki is megütközik ezen az összevetésen hadd kérdezzem meg, önök szerint mi a különbség és persze hasonlóság pszichológiai értelemben és nem etikai normatíva szerint a sebész, a hentes és a rablógyilkos között...

Ezzel szemben az elhárító – a rend őre – el akarja kapni a betolakodót

Ahogy Karinthy mondja: „Mit akar a nő és a férfi: hát mind a kettő mást, a nő férfit, a férfi nőt..."

Így van ez a hírszerzés-elhárítás összevetésében. Mindkettő másra teszi a hangsúlyt, másként közelíti meg a kérdést.

Vegyünk egy példát: jött a hír, ismert terrorszervezet képviselője akar beutazni Magyarországra.

a.) Elhárítás döntése: megakadályozni a beutazást. Nem kaphat vízumot és kész!

Ok:

– Ne veszélyeztesse jelenlétével az országot.

– Üldözői – mert vannak ilyenek – nehogy magyar területen számoljanak le vele, mert akkor harcostársai Magyarországon állnak bosszút.

– Ne tudjon magyar kapcsolatokat kiépíteni.

– Mindenáron ki kell szorítani az országból.

b.) A hírszerzés döntése: engedni a beutazást és beépülni mellé. A beutazását a meglévő operatív kapcsolaton keresztül kell megszervezni.

Ok:

– Tudnunk kell mit akar Magyarországon.

– Esetleg konkrét céljaik vannak az országgal (lásd pihenőhely, célországgá váltunk, közvetítő helynek akarják használni Magyarországot, stb.)

– Inkább mi szervezzük a magyarországi programját, mint esetleg fedőnéven mégis beutazik és azt sem tudjuk itt járt.

– Vannak-e itt már élő kapcsolatai.

– Megközelíthető-e perspektivikus céllal (Éppen azért, hogy valakit bevezessünk mellé és így eljussunk operatív úton a terrorszervezet struktúrájába. Pozíciónk, információs forrásunk legyen a szervezeten belül.)

– A lehetséges beépülés érdekében támogatni – sőt segíteni – kell a célszemély beutazását.

Ilyenkor jön Sváby András a tv2-ben és kérdezi:

– Na, mit szólnak, kinek van igaza – szavazzanak...

Én a hírszerzés koncepciójára szavazok, de csak azért, mert azt az intézményt ismerem, lévén nem dolgoztam az elhárításnál. Csak tanultam róla, mert a hírszerző iskola első tananyaga – nagyon helyesen – az elhárítás működése és módszertana. Ismernem kell az ellenfelet és meg kell értenem ahhoz, hogy a saját dolgaimat jól tudjam csinálni.

Én mindig is tiszteltem az elhárítást, tiszteltem a „másik oldalt".

Sosem hitték el rólam a magyar kémelhárítás vezetői – ugye Ervin és a többiek – mert egy rátarti, tudálékos, nagyképű hírszerzőnek tartottak, aki lenézi az elhárítást.

Butaság! Nekem tilos lett volna lenéznem az elhárítást, hisz a „nagyvonalúság" és „arogancia" az első lépés a bukás felé.

Idegen országban mindig az elhárítás van otthon, ő is-

SZTE Egyetemi Könyv SZEGED

meri a terepet, és őt támogatják a törvények is. A hírszerző azért megy, hogy „ártson", hiszen információt, vagy mást akar. Az elhárító pedig ez ellen védi meg az országát. És ez nagyon is tiszteletre méltó. Másrészt nem szabad froclizni őket, hisz nemcsak hazafiak, hanem emberek is érzésekkel és indulatokkal.

A rossz hírszerző eljátssza a 007-es ügynök, James Bond, idióta szerepét; sértegeti az elhárítást. Előfordult, hogy egy kollega állandóan ugrált a figyelés elől. Beugrott a metróba, fel a buszra, hogy „lerázza" megfigyelőit. Ez persze képtelenség, ha az elhárítás komolyan akar valakit figyelni, illetve ha nem balfácánokból áll az akciócsoport. Egy ideig tűrték barátunk ficánkolását, majd egy alkalommal, mikor álltak a metró peronján és jött a vonat, két figyelő odalépett James Bondunkhoz. Két karját megfogták és belógatták az érkező vonat elé. Az utolsó pillanatban kirántották ugyan, de soha többet nem akart meglógni az elhárítás elől.

A tisztelet mellett a másik ok, amiért nagyon is becsültem a magyar elhárítást, mert mint a hírszerzés műveleti igazgatójának szükségem volt rájuk.

Gondolják el, ha jó a magyar elhárítás – ez volt az érdekem (!) – akkor mindig van a tarsolyában egy-egy külföldi kémgyanús egyén, aki itt cirkál kicsiny hazánkban. Már most, ha egyik-másik akciónk balul sül el külföldön, amire 0% volt az esély (?!), mert ugye én irányítottam egy időben a magyar politikai hírszerzés összes külföldi és hazai akcióját, – s én természetemnél fogva nem hibázok, kár hogy ezt csak én tudom – szóval ha bármi baj történik és lekapcsolják az embereimet, szükségem van a magyar elhárítás lehetőségeire. Ilyenkor kell produkálni egy viszont-lebukást, s a két csapatot máris ki lehet cserélni. Rá-

adásul politikai cirkusz sincs a dologból, hisz mind a két ország „sáros".

Mindebből az következik, hogy a hírszerzés és az elhárítás egymásra van utalva és saját országukban nem lehetnek ellenfelek.

A hírszerzés olyan mint a cápa – örökké mozgásban kell lennie.

A cápa akkor marad életben, ha folyamatosan úszik, mert a rajta – kopoltyúján – átáramló oxigént így képes felvenni. Ha egy cápát a hátára fordítunk és így lebénítjuk, rövid időn belül megfullad.

A hírszerzés is asztmás rohamokat kaphat, ha elvonják tőle az életteret azzal, hogy a semmittevésre kárhoztatják. Szüksége van a politika jelenlétére, a politika irányítására, mert különben – a levegő biztosítása miatt – saját magának talál feladatot. Ami nem azt jelenti, hogy a politika ellen fordul, csupán annyit, hogy energiáit és az adófizetők pénzét másodlagos célok elérésére használja.

A hírszerzés rendkívül bonyolult struktúra és összetett feladatok zárt egysége. Fogalmazhatunk úgy is, hogy egy összepréselt kicsinyített Világ. Gondolnák, hogy még bőrdíszműves is dolgozik saját szakmájával a hírszerzésnél. A rendszer különböző szakmák, különböző képességű emberek és naponta változó, az emberi fantáziát kimeríteni képtelen megoldások mozaikszerű együttélése. Látszik bizonyos James Bond-jelenség, de nem egy emberben, hanem teamek összességében.

Mindemellett a hírszerzés három alapfunkcióhoz köthető, amelyen belül jelenik meg az a szerteágazó, összetett rendszer, amiről fentebb beszéltem.

A három alapfunkció:

– Információszerzés

– Befolyásolás
– Titkos diplomácia

Az információszerzés illetve az információhoz történő „eljutás" egy folyamat. Az adatok megszerzése csak részeleme, hisz a megszerzés mellett más feladatok is vannak, amíg az adatból információ lesz.

Mindenekelőtt a megszerzett adatokat ellenőrizni kell, össze kell vetni más, már meglévő adatokkal. Ezt feldolgozásnak hívják. Ebben a szakaszban mindent értékelnek; ki szerezte az adatot, lehetséges-e, hogy ő legyen a forrás példáául egy péklegény hogyan jutott hozzá a sarki fűszeres havi árlistájához? Maga az adat lehetséges-e. Például: Hogyan került Grönland a Déli-sarkra?

A következő szakaszban elemzik és összevetik a már ellenőrzött adatot a meglévő titkos és legális információkkal és azzal, hogy pl. a magas politikai vezetést érdekelheti-e az ebből készült információ, szerepel-e az aktuális politika hírigénye között.

Majd felhasználásig tárolják az elemzett és már addigra kész információt, ami szintén lényeges kérdés. Mindig akkor kell a fogyasztóhoz küldeni a terméket, amikor arra a leginkább szüksége van. Pl. ha a magyar külügyi vezetés éppen az orosz kártyával bridzzsel, kár mutogatni Venezuela fantasztikus bilaterális lehetőségeit. Nem lesz rá vevő és koncentrálni sem tudna a hírszerző információra.

Lehet persze, hogy tévedek, mert a magyar külügy ennél rugalmasabb, de én akkor is inkább óvatos lennék az aktuális információadagolással.

A másik alapfunkció az úgynevezett befolyásolás kérdése. Sokféle elnevezése van: aktív intézkedés, piszkos trükkök, befolyásolás, stb.

Ugyanakkor ez alapvetően nem egy-egy konkrét eseményt jelent – azt is persze például mikor összeugrasztjuk Kínát Indiával a „napfény birtoklásáért."

A befolyásolás egy fogalom, amelyben konkrét eseményeken túl a lehetőség „filozófiája" tartozik bele. A hírszerzés pozíciójánál fogva – mert információt szállít a döntéshozóknak – igenis befolyásolni képes személyeket, helyzeteket. Képes alakítani a gondolkodásmódot. Nem véletlenül hoztam a cápa hasonlatot. A hírszerzést zablán kell tartani. Egyrészt, mert szereti, hisz az életéhez kell a feladat, másrészt, hogy unalmában ne engedje el a fantáziáját.

A befolyásolás nem negatív fogalom. Ismerjük a pozitív image-építés gyakorlatát. Ehhez viszont össznépi összefogás kell, mármint a pozitív image megjelenítéséhez.

Mikor a '90-es évek közepén folyt a vetélkedés a kelet-európai országok között a NATO-csatlakozásért, a románok szakmailag jelesre vizsgáztak. Romániában, ha saját érdekükről van szó, lehet rendet tartani. A NATO-ba kerülésért mindenki egy irányba, ugyanazt a követ fújta! Legyen szó kormányról, ellenzéki párt képviselőjéről, diplomatáról vagy turistáról, otthon vagy külföldön. Nem az akciójuk volt az oka, hogy nem lettek velünk együtt tagjai a NATO Szövetségi Rendszernek. Ebből ugyanakkor az is látszik, hogy kis ország erőlködését mindig a nagyok akarata übereli és a fenéknyalás is fölösleges, ha a kis ország elképzelése nem illeszthető a „nagyok" érdekeihez.

A harmadik alapfunkció a „titkos-diplomácia". Hívhatnánk „speciális csatornák" működtetésének is jelezve, hogy a kifejezésnek nem a titkosság a lényege, hanem a speciális forma.

A titkos-diplomáciára akkor van igazán szükség, ha a legális politikai kapcsolattartás nem lehetséges, vagy ha objektív okok miatt a diplomáciai csatornák nem működtethetők. Egy politikai és gazdasági embargó alatt lévő Jugoszláviával – pláne amikor déli határainknál háborúzik – szükséges a kontaktus fenntartása.

A legális „telefonok" nem működnek, jön tehát a hírszerzés speciális lehetőségeivel, kapcsolati rendszerével és operatív megoldásaival. És Budapest képes folyamatosan kommunikálni Belgráddal. S ez így helyes és fontos Magyarország nemzetbiztonsága érdekében.

A másik ok, hogy kényelmesebb és nem jelent olyan szigorú és irreverzibilis – visszafordíthatatlan – kötelezettséget, mint a hagyományos diplomáciai egyeztetés vagy megállapodás.

Volt olyan esetem, amikor egy nyugat-európai ország hírszerzésének vezetője – jó viszonyunkra tekintettel – azt mondta, hogy „ha a legfelső politikai vezetésnek akartok üzenni Budapestről, ne a Külügyminisztériumba küldjetek jegyzéket, hanem nekem szóljatok és ígérem, ott lesz a nagyember asztalán az anyag...". Szóval erre is jó a titkos-diplomácia.

A hírszerzés és a többi titkosszolgálat operatív akciói a végével kezdődnek. Először a visszavonulás útvonalát kell megtervezni és csak utána jöhet maga az akció. A sablonosság a hírszerző munka halála; a rutin egyenlő a lebukással. Ezért hangsúlyozom, hogy csak profi titkosszolgálat létezik. Ami amatőr, gyenge, kiszámítható, egyszerű és rutinból táplálkozik, nem lehet professzionális.

A hírszerzést gyakorlatilag két dologgal lehet lebuktatni: az árulással és az összeköttetési rendszerének hiányosságaival.

A hírszerzés Achilles sarka az összeköttetési rendszer. Összeköttetés létezik az ügynök és a Központ, a hírszerző tiszt és a Központ valamint például akciózó csoportok között.

Akkor támadható a hírszerzés összeköttetési rendszere, ha rosszul épül fel, ha például rutinból működik, bemérhető. Ilyenkor kész a lebukás. Ráadásul tárgyi bizonyítékot is szolgáltat mondjuk egy rejtjelkulcs, egy „tárgyi postaláda" arra, hogy meg nem engedett tevékenységet folytat valaki.

Magyarországon – ha jól emlékszem – negyven év alatt főként az összeköttetés hibáiból sikerült a magyar elhárításnak kémet fognia. Azon belül a „levélellenőrzés-érdemei" a kiemelkedők; hisz az ügyet nagyrészt ők plankolták fel. Megfigyelték ugyanis, hogy a sablonos levelek érkeztek azonos – rutinból írt – paraméterekkel. Kiemelték a sorból és az elhárítás illetékes operatív osztályai elkezdték a feldolgozást, mely ekkor már csak idő és türelem kérdése.

Amennyiben a kémelhárítás alapos okkal „szagot fog", nincs az a tökéletes James Bond, aki ki tudja játszani az éberségüket.

Szerettem a figyelési gyakorlatokat, nemcsak azért mert kaszkadőri mutatványokra képesek a profi figyelő sofőrök, hanem, mert az igazán nagyok – kicsi túlzással – képesek voltak pár perc leforgása alatt átváltozni fiatal szőke bombázóból, öreg néger mosónővé. Eltűntek a célszemély elől, miközben ott lihegtek a nyakán.

Én kipróbáltam – mint szenvedő vagy gyakorló „nyúl" – jó néhány ország elhárításának figyelőszolgálatát. Nem mindegyik volt izzadság nélküli élmény!

Az árulás ellen nincs mit tenni, hisz az ügynök „kezében van" az operatív tiszt.

Ja igen, fogalmak: Hírszerző tiszt nem lehet ügynök. Az „ügynök", mint fogalom a hálózat tagjai között keresendők. Ők azok – ügynök, társadalmi kapcsolat, stb. – akiket az operatív tiszt – azaz a hírszerző tiszt – beszervez és így a hálózati kör tagjai lesznek.

Újra elolvastam az előző mondatot – én értettem ! (?)

A biztonság kedvéért még egyszer nekifutok a fogalommagyarázatnak.

Két alapkategória létezik:

1.) Az operatív tisztek, mely körbe tartozik a beosztott hadnagytól az irányító tábornokig mindenki a szolgálatoknál.

a.) Központi Állomány kizárólag titkosszolgálati munkát végez.

b.) SZT – „Szigorúan Titkos" – Állomány „fedésben dolgozik", van civil beosztása és napi munkája a polgári munkahelyén.

Egyenrangú a többi operatív, központban dolgozó tiszttel. Ugyanakkor a „fedés" miatt nem járhat be a titkosszolgálat központjába, ezért kijelölnek egy kollégát, akivel a „városban" találkozik. Őt hívják „tartó tisztnek". Az SZT tehát nem egy a titkosszolgálati kapcsolatok közül, hanem maga is operatív tiszt.

2.) A titkosszolgálatok – elhárítások és hírszerzések – kapcsolatai: ügynök, titkos munkatárs, titkos megbízott, alkalmi kapcsolat, hivatalos vagy társadalmi kapcsolat. Ezen kategóriákon belül sok más elnevezés is létezik annak megfelelően, hogy milyen fontos az a feladat, amit az adott kapcsolati személy végez, illetve mennyire jelentős

a beosztása – információs pozíciója – illetve milyen sűrűn működik együtt a titkosszolgálatokkal.

Ügynök:

– Beszervezett személy, olyan, akinek van nyilvántartási kartonja és ő maga is tudja, hogy a szolgálatnak dolgozik.

– Külföldi állampolgár. Lehet a kémelhárításnak is ügynöke, azaz beszervezett külföldi állampolgárságú kapcsolata.

Titkos munkatárs:

– Magyar állampolgár.

– Kartonnal rendelkező, beszervezett kapcsolat, amivel a célszemély egyetért.

– Lehetőségei fontosak a titkosszolgálatnál.

Titkos megbízott:

– Magyar állampolgár.

– Kartonnal rendelkező, beszervezett kapcsolat.

– A személy tudja, hogy a szolgálatnak végez időnként feladatokat.

– Feladatai inkább „segéd-kategóriás" tevékenységre vonatkoznak.

Alkalmi kapcsolat:

– Lehet magyar és külföldi.

– Elképzelhető, hogy úgy segít, hogy nem is tudja, hogy a titkosszolgálattal működik együtt, mert legendával történt a „felkérése".

Például az egyik hírszerző akcióm során úgy alakult, hogy az „anyagot" nem tudtuk kihozni a célobjektumból, mert az adott ország elhárítása teljesen elzárta azt az idegenek elől. Gyakorlatilag nem lehetett bemenni az épületbe. A megoldást az jelentette, hogy a házban lakó kamasz fiút kérték meg kapcsolataink, hogy vigye ki az

„anyagot" és adja át megfelelő helyen a megjelölt személyeknek. Ez esetben nekünk. Az akció sikerült, mert az elhárítás az ott lakó srácot nem tartóztatta föl, hisz ismerte, és gyerekként kezelte. Miközben a fiú csak azt tudta, hogy valakinek oda kell adnia a csomagot, arról nem volt tudomása, hogy az illető hírszerző.

Hivatalos vagy társadalmi kapcsolat:

– Magyar állampolgárok, akik jelentős hivatalok vezetői, beosztottai, illetve pártvezetők voltak.

– Nem volt (!) kartonjuk, miközben rendszeres kapcsolatot tartottak a titkosszolgálatokkal – hírszerzéssel vagy/és elhárítással.

A saját pozíciójukat védték azzal, hogy együttműködtek. Elsősorban ők keresték a kapcsolat lehetőségét a szolgálatokkal.

A fenti eszmefuttatás elsősorban az 1990 előtti időszakra vonatkozik.

Ha titkosszolgálati kapcsolatról van szó az árulás lehetőségével együtt kell élni még a leggondosabban felépített ügyek esetében is.

Nekem is volt gondtalan operatív beosztott koromban egy árulásgyanús ügyem. Évekig tanulmányoztam a célszemélyt, majd beszerveztem. Az akció sikeres volt és az illető el kezdett dolgozni. Találkozásainkat – a konspiráltság és az ő védelme érdekében – harmadik országban bonyolítottuk. Nem Magyarországon és nem abban az országban, ahol ő élt. Egyik alkalommal a találkozásunk idején figyelést tapasztaltam, s ahogy illik, meg is szakítottam a találkozót, közölve az ügynökömmel, hogy most elválunk, és holnap másik országban folytatjuk a megbeszélést. Az el-

válás után önellenőrzésbe kezdtem, ahogy előírja az operatív szabály és egyértelművé vált, nem kívánt „árnyékaim" vannak, azaz konspirált figyelés alá kerültem.

Ilyenkor az a szabály, hogy el kell hagyni az adott helyet, hisz lehet, hogy csak egy „halászó" csoport látókörébe kerültem, és nincs nagyobb baj. Ezt látszott igazolni az a tény, hogy ahogy elhagytam a várost, három órás gyalogos mozgást követően, a figyelés megszűnt. Nem jött senki utánam az országúton és a határokon is gond nélkül léptem át.

Másnap egy újabb előre megadott operatív találkozóhelyen kapcsolatba léptem az ügynökkel. S ettől kezdve a dolog és az ügynök megbízhatósága is kétségessé vált, hisz amíg a találkozóhelyre el nem értem senki nem volt „rajtam". Ahogy találkoztunk, ismét érzékeltem, hogy többen vagyunk a kelleténél. Én átadtam az ügynökömnek a költségtérítésére szánt pénzt, de az általa hozott dokumentumokat nem vettem el. Tettenérés esetén az ügynöknél lehetnek olyan dokumentumok, amik szükségesek a munkájához, de ezek mit keresnek egy magyar turistánál (?). Komoly cégeknél – úgy értem nem olyan szegény büdzséjű országában, mint a magyar hírszerzés – egy ügynöki találkozó kétlépcsős.

A tartó tiszt találkozik az ügynökkel, átveszi a dokumentumokat és azon lendülettel átadja egy másik brigádnak, akik villámgyorsan elrongyolnak az anyaggal és kihozzák a területről.

Voltak ilyen akciók nálunk is természetesen, mikor nagyon „forró" volt az anyag.

A fenti példákban nem ez történt és így a dokumentum az ügynöknél maradt, akivel a második találkozót követően végleg befejeztem az akciózást. S ettől kezdve elsza-

badult a „pokol". A konspirált figyelés demonstratívvá – agresszívvá – vált. Nem is próbálták titkolni, hogy ott vannak. Ha egy boltban megfogtam egy árut utánam ők is megtapogatták és végig a nyakamba lihegtek. Ugyanakkor nem tartóztattak fel, hisz ha az ügynök áruló volt, ennek nem lett volna értelme, mert tudták, hogy hiába kapcsolnak le, nincs nálam terhelő dokumentum, ami bizonyítaná akár áttételesen is kilétemet.

Persze, hogy próbáltuk megállapítani az ügynök lojalitását, de közbeszólt a rendszerváltás és már nem maradt rá időnk.

A rendszerváltás felkészülten érte a hírszerzést, olyannyira, hogy az Antall-kormány első munkanapján a miniszterelnök úr asztalán ott volt a hírszerzés információs jelentése azokról a külpolitikai vonatkozású kérdésekről, amelyek érdekelhették. Ezt mi úgy fogalmaztuk – új irányokról.

Ennek az előzménye az volt, hogy a mindig is renitens hírszerzés vagy más néven III/I-es Csoportfőnökség alaptermészetéből adódóan a jövőt kémleli, a jövőre készül. A '80-as évek közepétől, ami '87-ben és még inkább 1988-ban felgyorsult, látható volt, hogy alapvető változások lesznek Magyarországon.

Emlékszem, 1988-ban Horváth István a III/III-as csoportfőnök a hírszerzés állománygyűlésén beszélt néhány tucatra tehető belső ellenzék létezéséről, de igazán nem tulajdonított nekik különösebb jelentőséget. Nem tudom persze, hogy tudatlanságból volt-e így, vagy a szokásos kincstári optimizmus mondatta vele, esetleg minket akartak „lenyugtatni". Beosztott tisztként se lehetőségem, se rálátásom nem volt igazán a politikai játékokra, illetve a szolgálaton belül a rendszerváltás levezényelésére.

Időm sem volt ezzel foglalkozni, mert én már főnököm, Kocsis Kálmán utasítására az új irányokon dolgoztam, bár még ez akkor illegálisnak minősült. Azok voltak szakmai életem legszebb hónapjai.

Nem kellett írásban jelentéseket készítenem, bíztak bennem annyira, hogy a pénzügyi elszámolásoknál csak egy (!) – nem pedig huszonöt nyomtatvány – kellet kitöltenem. Irigyelt ember voltam beosztottaimmal együtt, hisz' amikor a teljes régi rendszer kényszerű mozdulatlanságra volt ítélve, mi az új irányok realizálásán dolgozhattunk.

A hírszerzés már 1988-ban kidolgozta saját új koncepcióját és struktúráját egy esetleges rendszerváltásra felkészülve.

Ne vegyék utólagos bizonyítvány szépítésnek, de az állomány egy része, akik egyetemet végzett, nyelveket beszélő fiatalemberek voltak, többségében széles, külföldi rálátással, igenis várták és támogatták a változást. Nem tudtuk, hogy mi lesz és pontosan mit is szeretnénk. De valahogy a zsigerekben jelen volt a mást kell végre csinálni élménye.

Még akkor is igaz ez, ha Orbán Viktor beszéde Nagy Imre újratemetésén azért sok titkosszolgálati munkatársat „padlóra vitt". Akkor, az, ott keménynek tűnt és a kompromisszum teljes hiányát tükrözte. Sokan megijedtek és a tényleges kormányváltás idején el is menekültek a szolgálatoktól, így a hírszerzéstől is. Voltak köztük olyanok, akikért kár volt, de igazság szerint ráfért a szolgálatokra egy kis „csapolás".

A legfájóbb élményem ebből az időszakból a fölösleges és inkább ösztönös, mint átgondolt iratégetés volt. Azért nem értettem egyet ezzel az intézkedéssel, mely szerencsére a hírszerzést nem érintette olyan nagyon, mint az

elhárítást, mert úgy gondoltam, lesz élet a „Hold túloldalán" is.

Abból indultam ki, hogy ha jönnek az új hatalom képviselői és üres páncélokat találnak két dolog juthat az eszükbe. Azért üres, mert évekig nem csináltunk semmit, akkor milyen alapon vettük fel a fizetésünket, vagy olyan titkok voltak korábban a mára üres páncélokban, melynek konzekvenciáit nem merjük vállalni.

Egyik sem jó hír a megítélésünkhöz. A Cég szerencséjére a hírszerzés vezetése belátta az ellentmondást és magától is leállította a „máglyákat".

Miközben a politika alapvetően jól fogta meg a titkosszolgálat kérdését a rendszerváltás idején, mégis sok embert eltávolítottak a szolgálattól, különösen az elhárítástól, s ez döntő hibának bizonyult.

Vagy mindenkit el kellett volna küldeni és teljesen új alapra helyezni a szolgálatokat tökéletesen új emberekkel – ami képtelenség , hisz nem volt egy másik, intakt szakmai garnitúra – vagy politikai megfontolásból senkit nem lett volna szabad eltávolítani.

Gyakran elmondtam politikusoknak – már amikor egyáltalán megkérdezett bárki is –, hogy a szolgálatok állománya az adott hatalomhoz lojális. Követni fogják az aktuális tábornokokat, mert erre vannak kiképezve. Ők nem csinálják a politikát, hanem szolgálják. S ehhez semmi köze annak, hogy négyévente, mint magánemberek, kire szavaznak a pártok közül.

Ha jól emlékszem utoljára talán túlzott vehemenciával éppen Kövér Lászlónak magyaráztam, mikor miniszter lett, hogy mivel nem tudja leváltani az állományt, még a tisztikart sem, nem baj, hisz van megoldás. Higgye el, hogy „követni" fogják, mert operatív tiszteknek ez az életük. Aztán

másfél-két év múlva értékelni lehet, hogy mi is történt. S, ha azt tapasztalja, hogy nem mennek rendben a dolgok, meg lehet kérdezni, hogy most alkalmatlanok, vagy szabotázst végeznek. Majd szakmai és nem politikai (!) okok miatt lehet a szükséges és indokolt cseréket végrehajtani.

Nem így történt, bár nem vitatom lehet, hogy nem az helyes, amit én gondolok erről.

A politikusok és köztem az a különbség titkosszolgálati ügyben, hogy én belülről ismerem a szolgálatot és a kollegákat mozgató pszichés determináltságot.

A legfontosabb szó és minden tett alapja a titkosszolgálatnál a bizalom. Az intézmény: a bizalom bizalmatlanságára épül. Ez azt jelenti, hogy miközben a külső világ irányába teljes bizalmatlanságot képvisel, hisz mindent – embert, eszközt, információt, kapcsolatot, stb. – védenie, mindent ellenőriznie kell, akár többször is, addig a rendszeren, a szervezeten belül tökéletes bizalmat feltételezett a munka. Ez ellentmondásnak tűnik, de nagyon is belátható és egyszerű képlet.

Amikor egy operatív tiszt végrehajt egy akciót, nincs ott a főnöke, hogy ellenőrizze, minden úgy történt-e, ahogy azt megbeszélték. Egyszerűen elhiszi! Elhiszi, mert a szolgálatoknál így működnek a dolgok és elhiszi, mert a turpisság úgyis előbb-utóbb kiderül. A szolgálatnál nem lehet sumákolni.

Vezetői sikereim közül a legelőkelőbb helyen éppen azt tartom számon, amikor egy akciót követően megkaptam jóváhagyásra az akcióról készült írásos jelentést. Én néztem-néztem és mivel voltam beosztott is és ismertem a stikliket, éreztem, hogy valami nem stimmel. De jóváhagytam és nem kérdeztem vissza. Néhány nap múlva megjelent a csapat és csak ennyit mondtak... – Figyelj fő-

nök, akkor most elmondjuk, valójában hogyan is történt...

Bizalom nélkül nincs titkosszolgálat. Az egymásra utaltság kényszeríti ki ezt a magatartást. Higgyék el, meg lehet szokni...

Mikor a való életbe – kirúgásomat követően – kikerültem, meglehetősen elveszettnek éreztem magam. Én, a valamikori nagyhatalmú műveleti igazgató nem találtam a ritmust!

Ismertem az összes trükköt, de azt nem a barátokkal és ismerősökkel szemben kellett alkalmaznom. A való világ farkastörvényei – napjainkban – sajnos erre kényszerítik az embert, ha „vállalkozó". Ez viszont nincs így jól.

Emlékszem mérhetetlenül meg voltam sértődve, amikor nem elégedtek meg – civil életről beszélek – azzal, hogy mondok valamit, azt le is íratták velem. De hát én miért szegném meg a szavamat?!

A bizalom problémája a rendszerváltással persze kicsit átértékelődött a hírszerzésnél is, miközben újra kellett gondolni a munka konspiráltságának a kérdését.

A '90-es évek előtt agyon volt konspirálva a titkosszolgálat a Varsói Szerződés országaiban. Ami komoly galibát okozott az egyének életében. Rokonok, barátok nem tudhatták, hogy hol is dolgozunk és ettől sok idétlen élethelyzet alakult ki.

A munkában van értelme a konspirációnak, de ott is észszerű határokon belül.

Én egyszer megszámoltam, hogy egy szigorúan titkos akciót, amikor ki kellett mentenünk valakit, és áthozni a határon, amiről hivatalból csak hat ember tudhatott és ebben már benne volt a főigazgató is, két tucat ember ismert. Mert számolni kell azokat is, akik csak részfeladatot

látnak el, pl. a garázsból kiadják az akcióhoz az autókat, a pénztárban a pénzt, stb.

Nem az a gond, ha tudnak a dologról a szakmán belüliek, a gond abban van, ha azt nem tudjuk, hogy kik tudtak róla, és ha nemkívánatos kiszivárgás történik, nem tudjuk lokalizálni a lehetséges árulók vagy magukról megfeledkezett pletykálók körét.

A bizalom, a konspiráltság, az információk védelme, mind-mind a hírszerzés létezés elemei közé tartozik sok más tulajdonsággal együtt.

Mindezek nemzetközi relációban is felmerülő kérdések és ott is meg kell felelni ezen követelményeknek.

A rendszerváltás egyik legkeményebb erőpróbái közé tartozott, amikor a régi ellenségből új szövetségessé átalakult szolgálatok követelték „jussukat".

Az Antall-kormány megalakulását követően a legelső külföldi vendégek egyike az FBI – amerikai elhárítás – vezetője volt.

Nemes egyszerűséggel hivatalosan kérte az ügynökeink neveit, különös tekintettel azokét, akiket az USA-ban tartottunk nyílván.

A hírszerzés vezetése közölte vele, hogy a kérdést sem értjük és biztos félreérthető volt számunkra az angolsága.

Természetesen semmiféle listát nem adtunk ki.

Ekkor arra hivatkozott, hogy neki a magyar Miniszterelnök megígérte és ő ezért utazott ide.

Szünet következett a tárgyaláson és a főigazgató telefonon beszélt Boross Péterrel, a Titkosszolgálatokat felügyelő miniszterrel, aki elmondta, hogy volt szó a felvetésről, de az FBI nem kapott pozitív választ.

Rendkívül fontos és hosszútávra determinált döntés volt mindez. Az FBI főnöke sértődötten távozott a talál-

kozóról és utazott el Magyarországról, de két hét sem telt bele és a CIA – amerikai hírszerzés – már jelentkezett is, hogy szeretne tárgyalni a magyarokkal, mert akik ilyen „kemény fiúk" és megvédik a titkaikat, azokkal nem lehet baj egy jövőbeli együttműködés során...

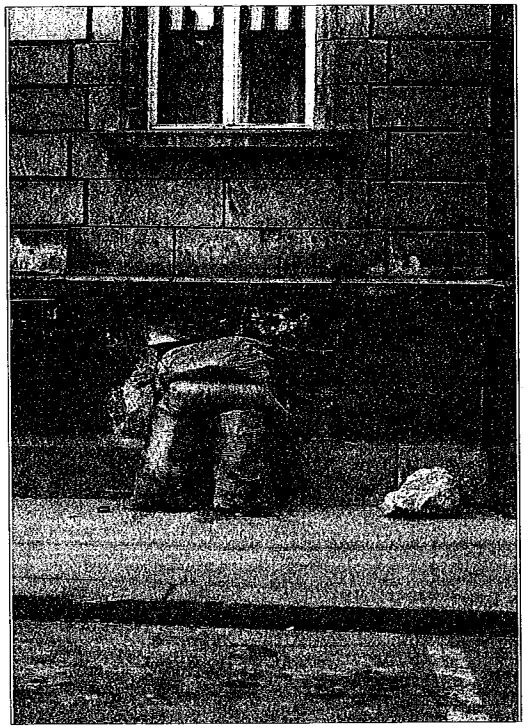

Bevetésen...

„Enyém a vár…" (fotó)

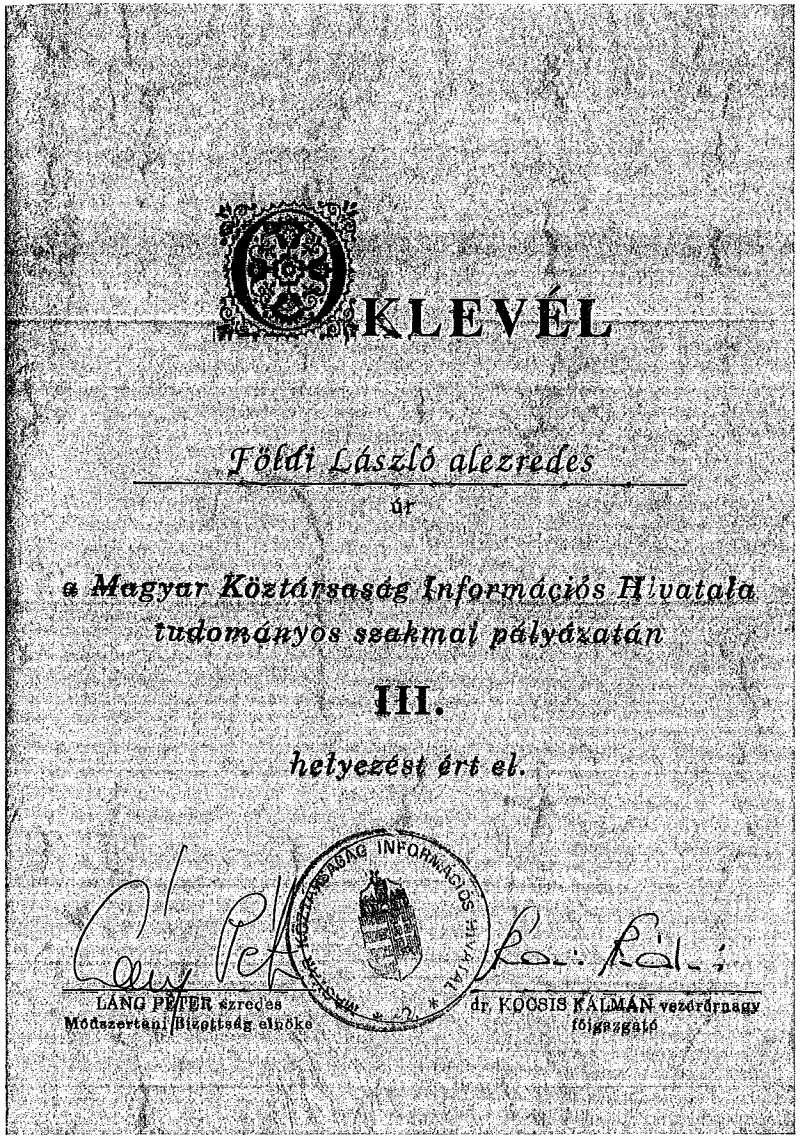

KLEVÉL

Földi László alezredes

úr

a Magyar Köztársaság Információs Hivatala
tudományos szakmai pályázatán

III.

helyezést ért el.

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG INFORMÁCIÓS HIVATAL

LÁNG PÉTER ezredes
Módszertani Bizottság elnöke

dr. KOCSIS KÁLMÁN vezérőrnagy
főigazgató

Egy kis tudományos munka is belefért

5. Parancs

„Az együttélés szabályai közt kutakodva én még sosem találtam meg elsőre a béke és egyenlőség megvalósíthatóságát. Ahhoz, hogy ezt elérjük, előbb szembesülnünk kell a kiszolgáltatott és érdekellentét fogalmakkal."

(Idézet: Tőlem)

London SW1Y

London SW1Y, ez a helymegjelölés áll a legtöbb előkelő és évszázados múltra visszatekintő londoni klub neve után. London SW1Y, ez a nevezetes St. James negyed, a tradicionális angol férfiklubok születésének helye. Itt, ebben a negyedben, pontosabban a St. James park közelében meghúzódó kis utcákban találkoznak időről időre a nemzetközi titkosszolgálatok vezető munkatársai, hogy kellemes bőrfotelek mélyén megbeszéljék közös problémáikat és tájékoztassák egymást a legfrissebb „fülesekről".

avagy: A nemzetközi titkosszolgálati együttműködés

A titkosszolgálatok közötti együttműködés a szolgálatok önként vállalt, érdekeiket szolgáló feladat végzése. Részben viszont bizonyos politikai kényszer. Hadd utaljak a 4. Parancsban leírtakra, ahol az egyik hírszerzési alapfunkciót a „titkos diplomáciában" jelöltük meg. Nincs az a leghidegebb hidegháború, vagy ideológiai alapú konfliktus – zsidó-arab – ahol ne jelenne meg a titkosszolgálatok együttműködési formái közül az éppen leghatékonyabbnak vélt megoldás.

Mivé is lenne a világ, ha nem lenne közte legalább egy vékony pókhálófonal, amely képes rendszerben tartani.

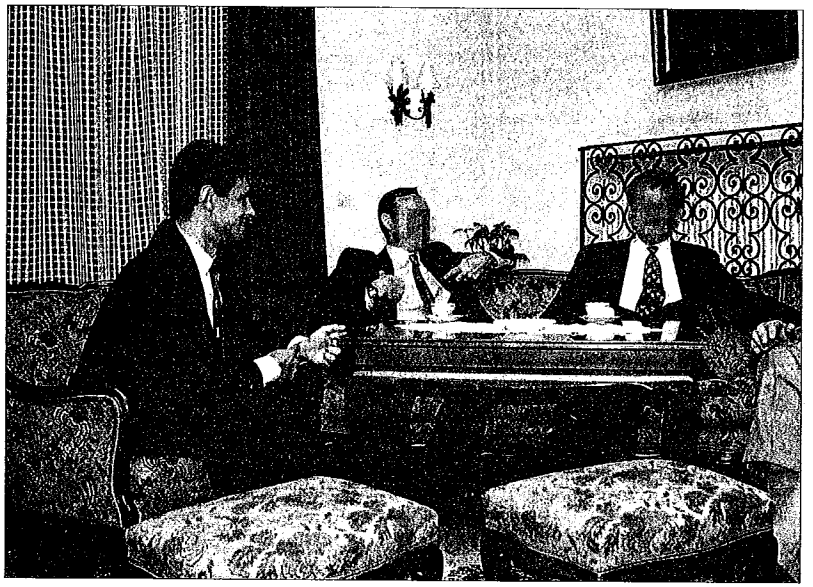

Találkozó a klubban...

A nemzetközi titkosszolgálati együttműködés nem összeesküvés. Nem valami ellen, hanem valamiért, mondjuk egy probléma megoldásáért van.

Segítséget jelent a politika számára, megoldást nemzetközi kihívások idején. Könnyű belátni, hogy például a nemzetközi terrorizmus romboló hatása ellen csak a nemzetközi összefogás, azon belül is a nemzetközi titkosszolgálati együttműködés lehet hatékony.

Természetesen a szolgálatok nemzetközi kapcsolatainak létezik csak kizárólag operatív területe is, amikor az együttműködés „saját ügyük". Bár ez ritka, hisz a politika meglehetősen féltékenyen őrködik a titkosszolgálati együttműködések tartalmi milyensége fölött.

A '90-es években, a rendszerváltásokat követően a kelet-európai szolgálatok rettenetesen felértékelődtek és a nyugati hírszerzések és elhárítások versengve alakították ki kapcsolataikat a volt szocialista országok titkosszolgálataival.

Először a kíváncsiság – a volt ellenfél megismerése – hajtotta őket. Bejutni az oroszlán barlangjába, megtapasztalni a stílusát. Persze nem titkoltan szerettek volna megtudni múltbeli eseteket, neveket is, ahogy az FBI főnöke első magyarországi útján nyíltan követelte is az amerikai ügynöklistát, amelyet nem kapott meg!

A NATO szolgálatoknak fontos volt Kelet-Európa azért is, mert tele volt a régió konfliktusokkal, úgy mint délszláv háborúk, különösen Bosznia; Szovjetunió szétesése; az egyes régióbeli országok, például éppen Magyarország demokratikus fejlődésének esetleges visszásságai.

Szóval millió téma, amik érdekelték az amerikai, francia, angol, német, olasz stb. politikát.

Az egyik alkalommal a CIA igazgatója, Robert M. Gates

úr járt Budapesten. Akkor folyt a szerb-horvát háború és már látszott a boszniai végjáték előszele is. Látható módon a Nyugat és főként az Egyesült Államok nem tudtak mit kezdeni a délszláv konfliktussal azért sem, mert a nyugati politikusok nem „értették" Kelet-Európát, illetve rosszul tanulták meg a leckét.

A CIA igazgatója tiszteletére adott meglehetősen szűk körű vacsorán meg is kérdeztem:

– Ne haragudjon Mr. Gates, de nem gondolja, hogy esetleg túlgyőzték magukat Kelet-Európában és az események meghaladják az elképzeléseiket...?

Később magamtól is rájöttem, hogy nem szabad így viselkedni – bár harminc egynéhány éves voltam, és elég fiatal ahhoz, hogy „mindent tudjak" és én hordozzam a bölcsek kövét. Ma is vallom ugyanakkor, hogy csak olyan nagyhatalmi döntést szabad kivitelezni, amelynek ismerjük – ismerik – a hatásmechanizmusát még Kelet-Európában is.

Az évek múlásával a „hírigények" átalakultak és slágerré vált a NATO számára az orosz-ukrán szervezett bűnözés, amely csoportok már egész Európát veszélyeztették, miközben egyes nyúlványai az USA-ra is átterjedtek.

Szinte ezzel egy időben életünk részévé vált a nemzetközi terrorizmus problematikája.

Fontos és súlyos kérdések, amelyek kezelése megkövetelte volna a titkosszolgálatok nemzetközi együttműködését.

Persze a szolgálatok – különösen a hírszerzések – nem tudják megtagadni önmagukat. Szükségük van információra, minél „érdekesebbre" és minél inkább „politikusra". Lehet bájologni egymással, de a hírszerzéseiktől saját politikusaik elvárják, hogy pontos helyzetképet adjanak akár még a szövetséges ország aktuális helyzetéről is.

Két példát minderre:

Washingtonban voltam, amely város a nemzetközi titkosszolgálati együttműködés Mekkája. Ott jelen van az összes szolgálat legális (!) képviselettel. Klubokba tömörülnek, és rendszeres találkozókat tartanak. Emellett folynak a bilaterális – kétoldalú – találkozások és persze nagyban működik az információbörze.

A „kapok, ha adok" itt alapszabály annál is inkább, mert Washingtonba többnyire nagyágyúkat küldenek a szolgálatoktól. Jellemző, hogy egy-egy volt magas beosztású – mondjuk volt igazgatót – nyugdíj előtt elküldenek az Államokba, hogy tapasztalatával segítse a nemzetközi együttműködést, illetve „elbúcsúzzon" a szolgálat világától.

Vagy éppen ellenkezőleg, olyat küldenek, akivel számol az adott szolgálat, és azt szeretnék, ha tapasztalatra tenne szert a titkos diplomáciában.

A négyszemközti találkozások idegen szolgálat képviselőjével nemcsak egy kellemes gasztronómiai élményt, egy jó ebédet, vagy vacsorát jelent, hanem kemény szellemi csörtét is, hisz meg kell próbálni minél többet kiszedni a másikból, lehetőleg olyan információt, ami haza is jelenthető.

1996-ban a magyar „információs sláger" a NATO bővítése volt.

Egyik alkalommal a holland szolgálat washingtoni képviselőjével találkoztam, akivel emberi barátság is kialakult közöttünk, és már éppen kezdtem volna „fondorlatos" módon feltenni a kérdést, persze úgy, hogy közben kénytelen vagyok hülyének nézni a kérdezettet. Barátom meg sem várva a mondatom végét csak ennyit mondott:

– Értsd már meg, hogy NATO-ország lesztek... Na gyere, menjünk ebédelni.

A másik példa még eklatánsabban fejezi ki, hogy a titkosszolgálat nem tud kibújni a bőréből, és mindig az marad, ami.

Egy NATO-ország szolgálatánál jártunk hivatalos delegációval, és ahogy az lenni szokott, a munka után jött a jól megérdemelt pihenés és persze az elképesztő vacsorák egyike. Az étkezés után egy pohár konyak, egy kubai szivar, halkan pattogó kandallótűz valamelyik erre a célra kitalált objektumban. Mikor partnerem úgy gondolta, kellően jó a hangulat, odafordult és azt kérdezte:

– Ti komoly tapasztalatokkal rendelkeztek X ország állampolgárainak beszervezéséről. Mi a helyes módszer?

Zárójelben jegyzem meg, hogy a kérdezett ország is tagja volt a NATO-nak(!?)

A titkosszolgálat az titkosszolgálat. Épp ez a szép és értékes benne és éppen ettől a tulajdonságtól nem kellene politikai „bölcsességek" miatt megszabadítani. Emlékszem, állandó zabszem volt a fenekünkben, amikor egy-egy újabb ország szolgálatával először találkoztunk. A gondot az okozta nekünk hírszerzőknek, hogy nehogy arra kérjenek bennünket, eszünkbe se jusson az ő országukról információkat gyűjteni. Mert a végén még az derülne ki, hogy teljesen fölöslegesen vagyunk a világon.

Megjegyzem: a rendszerváltó első magyar kormányban voltak olyanok, akik úgy gondolták, nincsenek titkaink többé új szövetségeseink előtt, ezért mindennemű biztonsági intézkedés az információvédelem területén teljesen felesleges!(?) Szerencsére már nem kormánytag az illető.

Évek múlva derült ki, hogy még a nagyok – például a CIA képviselői – is hasonló szorongást éltek meg, de aztán tisztáztuk – legalábbis mi egymás között –, hogy per-

sze vannak bizonyos módszerek, amelyeket nem alkalmazunk egymás irányában - ezt mi be is tartottuk (!) -, de azzal mégsem „sérthetjük" meg a másik országot, mintha nem lenne annyira fontos, hogy ne érdekelné kormányainkat, vajon mi történik az adott országban. Szóval a verkli szólt tovább...

Nehezebb a helyzet és a hangnem megtalálása az elhárításokkal. Már írtam róla, hogy két különböző filozófia és koncepció van jelen, amikor találkozik az elhárítás és a hírszerzés. Mindenhol a világon így van! Az FBI kevésbé fogadja el CIA-t, mint adott esetben a magyar hírszerzés véleményét. Egy-egy országon belül szinte már pozícióharccá fejlődött az adott ország elhárításának és hírszerzésének marakodása. Ez rossz hírt jelent. Ha ez így van, vagy így marad, könnyebben előfordulhat akár minden évben a 2001. szeptember 11-i New York-i terrortámadáshoz hasonló katasztrófa.

A kutya-macska viszonyra példa az egyik Budapesten megtartott nemzetközi titkosszolgálati találkozó. Két NATO-ország és két volt szocialista ország hírszerzéseinek és elhárításainak szakértői találkoztak, hogy közösen keressenek megoldást az orosz szervezett bűnözés visszaszorítására... A téma tulajdonképpen apolitikus volt, mindenki érdeke és égetően fontos.

Már az meglepetésként hatott, hogy az adott országból az elhárítás és hírszerzés delegációi nem egy gépen érkeztek(!?)

Úgy alakult, hogy V. Ervinnel a kémelhárítás akkori vezetőjével közösen voltunk a házigazdák és egymást váltva a plenáris ülések levezető elnökei is.

Az első nap – miközben mi a szívünket beleadtuk a szervezésbe – teljesen fagyos volt a hangulat a hivatalos

ülésen. Én a szünetekben próbáltam lobbyzni és kérdezgettem a delegációkat, hogy mi a gond, miért nem beszélnek az általánosságokon túl érdemi információkról. A válasz meghökkentő volt, de be kellett látnom, tárgyszerű is egyben: „de hát itt mások is vannak..."

A csapat becsületére legyen mondva, hogy a negyedik napra már teljes volt az összhang, amiben nyilván komoly szerepet kapott az esti borkóstolások átütő sikere.

Mikor a nemzetközi titkosszolgálati együttműködés fellendül, azonnal megjelenik az étkezés fogalomköre. Sajnos velejárója a delegációzásnak. Mert igazán érdemi beszélgetés mindig a fehér asztalnál történik.

Álljon itt tanulságul néhány példa, amikor is rettegett vezetői a világ jelentős szolgálatainak a gasztronómia foglyai és kerékkötői lesznek.

A szolgálatok protokollrészlegei – pénz nem számít alapon – elképesztő dolgokat képesek produkálni. Ugyanakkor az étkezések hivatalos találkozások formái is lehetnek.

Washingtonban jártunk Kocsis főigazgatóval és mivel mindenki látni akart bennünket, azaz rengeteg konkrét téma volt, úgy szervezték, hogy az ebédek, a vacsorák, sőt a reggelik is munkaértekezletek legyenek.

Ez önmagában nem is lett volna baj, csak az volt a gond, hogy az egyik oldalon örökké mi ültünk, míg a partnerek váltogatták egymást.

Nekünk mindent végig kellett ennünk. A harmadik nap fellázadtunk és közöltük, hogy az ebéd és vacsora rendben van, de eszünkben sincs reggelizni. Ettől kezdve mi teríték nélkül ültünk a reggeliasztalnál, míg partnereink jóízűen majszolták a rántottát beszélgetés közben.

Néhány őrült szolgálatvetélkedést is folytatott, hogy ki

tudja jobban betegre zabáltatni a másik delegációját. Mi magyarok mindenképpen dobogósok voltunk a lengyelek és a szlovének társaságában.

Történt egyszer, hogy „egymásra találásunk" harmadik évfordulóját megünnepelendő vendégségbe mentünk a szlovén hírszerzéshez. Arról volt szó, hogy a szlovén-magyar határhoz közel, szlovén oldalon egy üdülőhelyen lesz egy közös vacsora a két szolgálat vezérkarának.

Délután három óra körül érkeztünk és az út fáradalmait egy könnyű ebéddel próbálták feledtetni vendéglátóink. Az ebéd este ötig tartott. Rövid séta a helyi történeti múzeumba, majd siettünk vissza az üdülőbe, mert este hatkor kezdetét vette utazásunk célja, a vacsora.

Éjjel tizenegy óráig eszegettünk és végig azon csodálkoztam, hogyan lehet ilyen gazdag az emberi fantázia az ételkészítésben.

A szlovén főigazgató mellett ültem, aki a vacsora végén jó gazdához illően odafordult hozzám és rákérdezett, hogy minden rendben volt-e.

Gondoltam, túláradó barátságunkat egy jól irányzott szellemességgel pecsételem meg és azt találtam mondani viccből:

– Isten látja lelkemet, hogy minden tökéletes volt, hisz ettünk itt vadat, szárnyast, marhát, disznót, de kicsit furcsállom, hogy tengeri ország lévén a hal kimaradt a menüből... – Igaz, hogy tél volt, és a tengertől több száz kilométerre voltunk!

Amikor kimondtam, azonnal láttam a szlovén főnök ráncba futó homlokáról, hogy szellemességem lepereg róla és akkor már nem tudtam megakadályozni a katasztrófát.

A parancs elhangzott, és mi hajnali két óráig majszoltuk a szlovén tengeri halakat egy ötórás vacsora után. Nem is értettem, hogy vezetőtársaim miért voltak olyan szótlanok velem a visszaúton Budapestre.

Ha arra gondolok, nemzetközi titkosszolgálati együttműködés, nem emlékszem rossz vagy kényelmetlen helyzetre. Arra sem emlékszem, hogy a magyar szolgálatokat, azon belül a magyar hírszerzést ne kezelték volna egyenrangú partnerként akár a legnagyobbak is. Történt, hogy a CIA kelet-európai ügyekért felelős igazgatója volt a vendégünk. Nekem jutott az a megtiszteltetés, hogy ebédet adtam tiszteletére. Rajta kívül jelen volt a CIA budapesti rezidense, a magyar hírszerzés washingtoni összekötője és a szolgálatunk protokollfőnöke. A CIA már régóta rágta a fülünket, hogy egy „bizonyos dolgot" hajtsunk végre. Olyant, amely semmiféle magyar érdeket nem szolgált. Az ebéden – tulajdonképpen négyszemközt – a következőt mondtam vendégünknek: – Értsék meg, a magyar szolgálatok negyven évig végrehajtották, amit Moszkva mondott. Néha volt lehetőségünk gondolkodni azon, hogy végrehajtjuk-e vagy sem, de többnyire erre időnk sem volt. Mi úgy képzeljük, a rendszerváltás ebben is változást jelent. A magyar hírszerzés csak és kizárólag olyan akcióban vesz részt, amely az országunk érdekeit is szolgálja. Én többé nem tudom rávenni a kollégáimat, hogy idegen érdeket gondolkodás nélkül kiszolgáljon és arra kérem, hogy ezt kezelje nagyon jó hírnek. Mert ez egyben azt is jelenti, hogy ha képesek vagyunk igent és nemet mondani a felvetésekre, azzal az ügy komolyságát védjük. Nem hiányzik egyikünknek sem, hogy miközben nem tudunk vagy nem akarunk valamit megoldani, a „barátság kedvéért" mégis

mindig igennel válaszoljunk. Úgy gondolom, ez egyben azt is jelenti, hogy ha valamit viszont elvállalunk, azt minden körülmények között teljesítjük. Nem tudom, a CIA nagyhatalmú vezető munkatársa közel járt-e ahhoz, hogy sürgősen móresre tanítson, de egy biztos, sokáig csendben ettünk. Ugyanakkor a magyar-amerikai hírszerzési kapcsolatok, amíg arra rálátásom volt, mindig korrektek maradtak.

Az egyenrangúságnak ugyanakkor szubjektív feltételei is voltak.

Főnököm, a hírszerzés főigazgatója, Kocsis Kálmán tipikus diplomata volt. Nem tagadhatom, hogy volt vita közöttünk szakmai ügyekben és még az is előfordult, hogy néha már-már a lemondásomat kellett fontolgatnom vitáink miatt. De azt el kell ismerni, hogy a rendszerváltást követően a magyar hírszerzés nemzetközi elfogadtatásában Kocsis Kálmánnak el nem múló érdemei voltak.

1996 novemberében Washingtonban volt hivatalos látogatáson a CIA meghívására. Ekkor már én voltam a washingtoni összekötő. Az alig egyhetes találkozó utolsó estélyén, egy pénteki napon a CIA teljes vezérkarával – G. Tenet a CIA igazgatója, a CIA kelet-európai igazgatója, a CIA belbiztonsági főnöke, az FBI igazgatójának személyes tanácsadója, valamikor a CIA műveleti vezetője és még néhány „alacsonyabb rangú" vezető – Georgtown egyik jazzklubjában cipőnket levetve mulatoztunk. G. Tenetet testőre gyakran kihívta telefonálni – a többiek még cukkolták is mondván „nem vagy te olyan fontos, mit játszod meg magad..."

Mindenki vidám volt és gondtalan, hisz Kocsis tábornok járt Washingtonban és ez egy jó alkalom arra, hogy

senki ne siessen haza, vagy a dolga után, hanem együtt töltsük a látogatásból még hátralevő néhány órát.

Miközben ugyanezek az emberek másnap, szombaton délelőtt irányították a CIA történetének egyik legnagyobb árulója letartóztatását. Azt a „Kollégát" kapták el, aki hosszú ideig kémkedett a KGB-nek. De akkor ott este Kocsis úr tiszteletére jelen voltak a búcsúvacsorán, mintha mindenki megérzett volna még egy közelgő eseményt.

Kocsis Kálmánt hazautazását követően, hétfő reggel felmentették beosztásából a Nyírfa-ügy miatt. Igaz, nem kérdezték meg tőle, van-e esetleg valami, amit fel tudna hozni védelmére egy olyan bűnben, amely meg sem történt.

Saját élményem is van bőven arról, hogy mit jelent, ha az a „Közösség" valakit befogad a soraiba.

Nagyon fiatalon lettem műveleti igazgató. Nem politikai érdemek miatt, mint ahogy az újságok ezt írták a Nyírfa-botrány idején.

Az ok sokkal egyszerűbb volt. A rendszerváltás idején sokan elmentek, sokakat elküldtek. És ha ló nincs, szamár is jó alapon a jelöltek köre leszűkült. Persze azon belül kellett bizonyos „szerencse" – én magamat ezzel nyugtatom –, némi szakmai tehetség is.

A műveleti igazgatók idősebb emberek normál viszonyok között, hisz a főigazgatók lehetnek fiatalok, ha megfelelő politikai vénával rendelkeznek, de a műveleti igazgató maga az operatív szakma. A „legveszélyesebb" figura a szolgálatoknál, hisz az ő kezében vannak az operatív eszközök. Neki kell megtalálni a válaszokat a feltett kérdésekre. Élet és halál ura. Egyetlen döntése emberi sorsokat befolyásolhat, tragédiákhoz vezethet.

Amikor a világban elterjedt, hogy van a magyaroknál egy fiatal műveleti igazgató, ráadásul meglehetősen kölyökképű is voltam hozzá, mindenki látni akart. Tudni akarták, mit érek.

Talán az elmúlt évek magyar sajtóhíreiből is kiderült, hogy szeretem a kihívásokat – Nyírfa-ügy, Megfigyelési-ügy, Defend, Clavis stb. – nem volt ez másként műveleti igazgató koromban sem.

Nem voltam tekintettel a korkülönbségre és arra, hogy mit várnak tőlem.

Nem voltam elég öreg ahhoz, hogy kellően megfontolt és visszahúzódó legyek. Eme tulajdonságom ugyanakkor jól jött a nemzetközi kapcsolatokban.

Az egyik kedvenc, rám nézve nagyon megtisztelő sztorim, amikor először találkoztam Párizsban a francia hírszerzés vezetőjével. Monsieur L. inkább közelebb a hatvanhoz egy rendkívül okos és tapasztalt ember, aki igazán a világ egyik valóban titkos ura volt beosztását tekintve.

Műveleti delegációt vezettem Párizsba, és Monsieur L. hajlandó volt fogadni egy rövid négyszemközti találkozóra. Feltételezem, kíváncsi volt, másrészt kedvelte a magyarokat és perspektívában is fontosnak ítélte a két hírszerzés együttműködését.

Ha már ott voltam alapon, azonnal belekezdtem a NATO-bővítés, délszlávválság, Oroszország csevegésre éppen „alkalmas" témáiba, amivel láthatóan megleptem vendéglátómat. A húsz percből lassan egy óra lett, amikor is Monseiur L. feszengeni kezdett székében és megkérdezte zavarna-e engem, ha rágyújtana. Mintegy vezényszóra azonnal kiraktam az asztalra a piros dobozos Simphoniámat, míg Monseiur L. Caporalt szedett elő a

zsebéből, s addigra már a nikotinelvonás tüneteit produkáló beszélgetők újabb lendületet vettek. (Akkor még sajnos erősen dohányoztam.)

Újabb egy órát követően a titkárságon várakozó delegációk tagjai furcsán kezdték méregetni egymást, és nem értették, hogy lett a húsz percből immáron több mint két óra, felborítva ezzel az egész napos programot.

Monsieur L. titkárnőjét buzdították arra az elvetemült tettre, hogy nézzen már be, élünk-e egyáltalán. A hölgy be is jött, de csak azt látta, hogy hatalmas füstfelhő közepén üldögélünk, és nagy egyetértésben beszélgetünk.

A franciák elképedésére Monsieur L. még a hivatalos tárgyalás elejére is beült, mint később kémeim jelentették, kíváncsi volt, hogy ez a rámenős tejfölösszájú vajon tényleg ért-e a szakmai kérdésekhez.

Sajnos a nemzetközi mozgásoknak bőven volt „árnyoldala".

Mert ha leszámítom a rengeteg étkezés koleszteringazdagságát, olyan procedúrákon is helyt kellett állni, mint jachtkirándulás több tengeren, léghajózás vagy éppen repülőgép-vezetés, hogy még az ezeknél is „megerőltetőbb" dolgokról ne is beszéljek.

El lehetett engem távolítani a szolgálattól. Már az sem fontos, hogy ez jogos volt, vagy sem.

Amit viszont nem lehet elvenni tőlem, azok a találkozások, amelyek során megismerhettem a titkosszolgálatok vezetőit és némelyik barátságát is élvezhettem. Olyan emberek ők, akik túl okosak és túl sokat tudnak ahhoz, hogy már szerények lehessenek...

Ideértünk...

Kézfogás R. James Woolsey-val, a CIA vezetőjével

...a munka

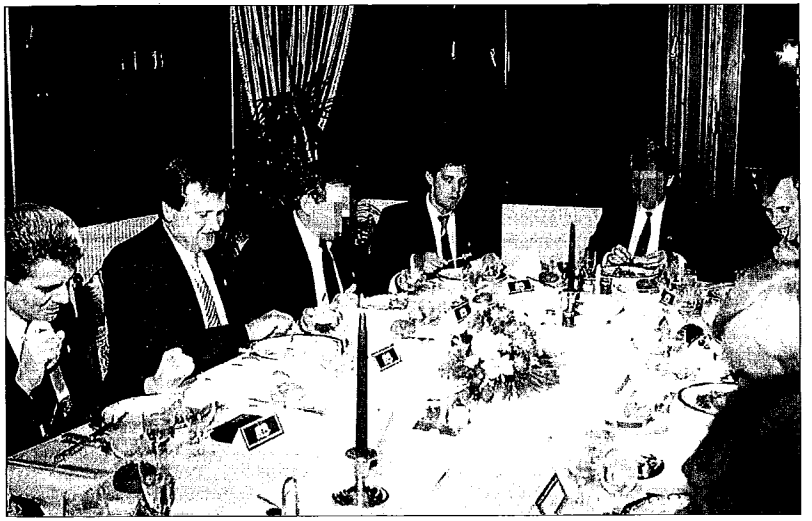

és az ebéd...

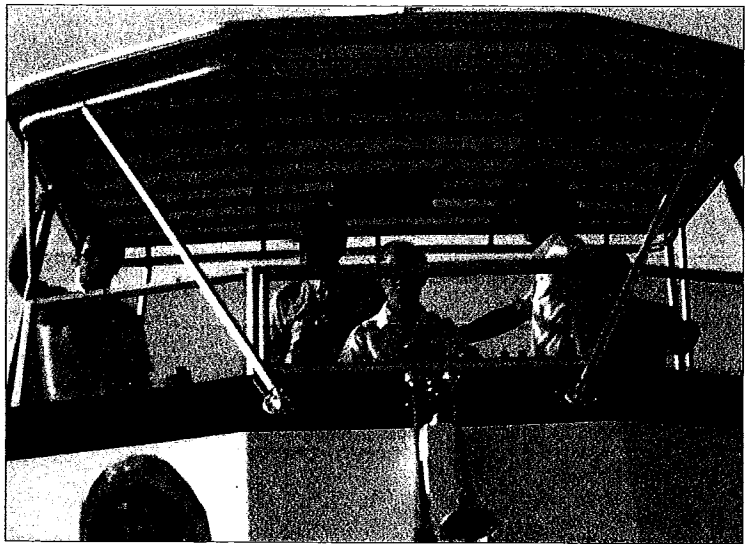

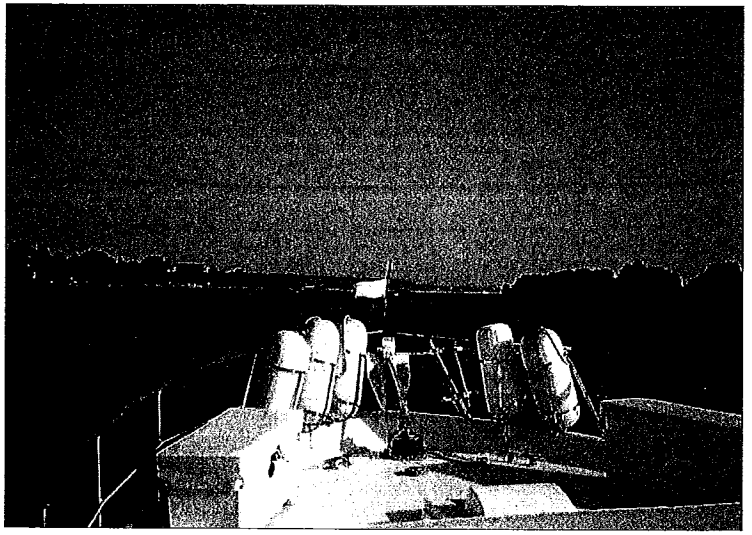

Csak előre… most egy jachttal

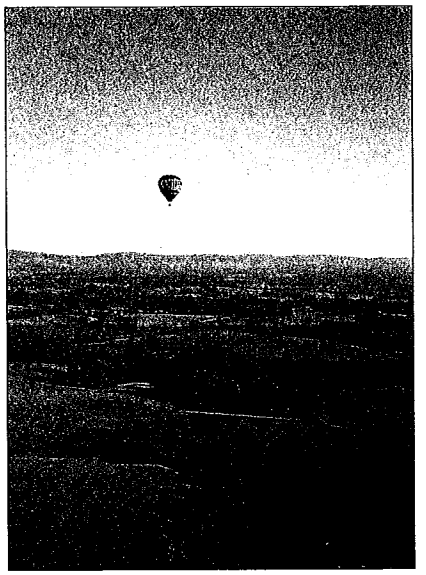

„Fentről" mindig minden szebb és békésebb…

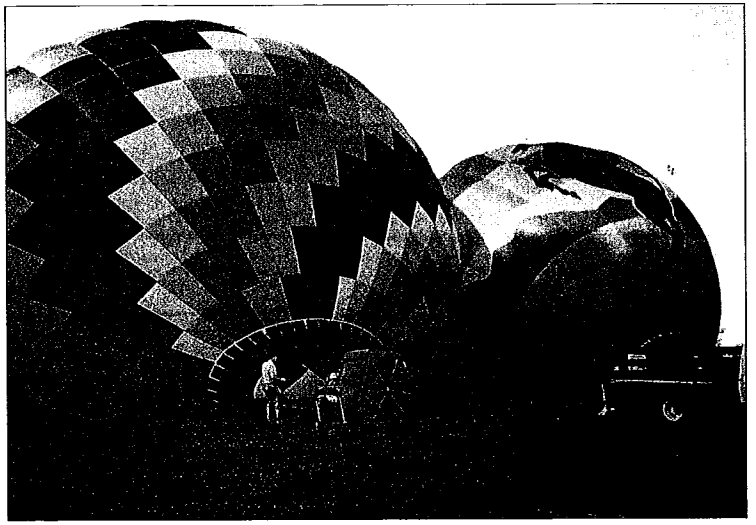

Indulunk…

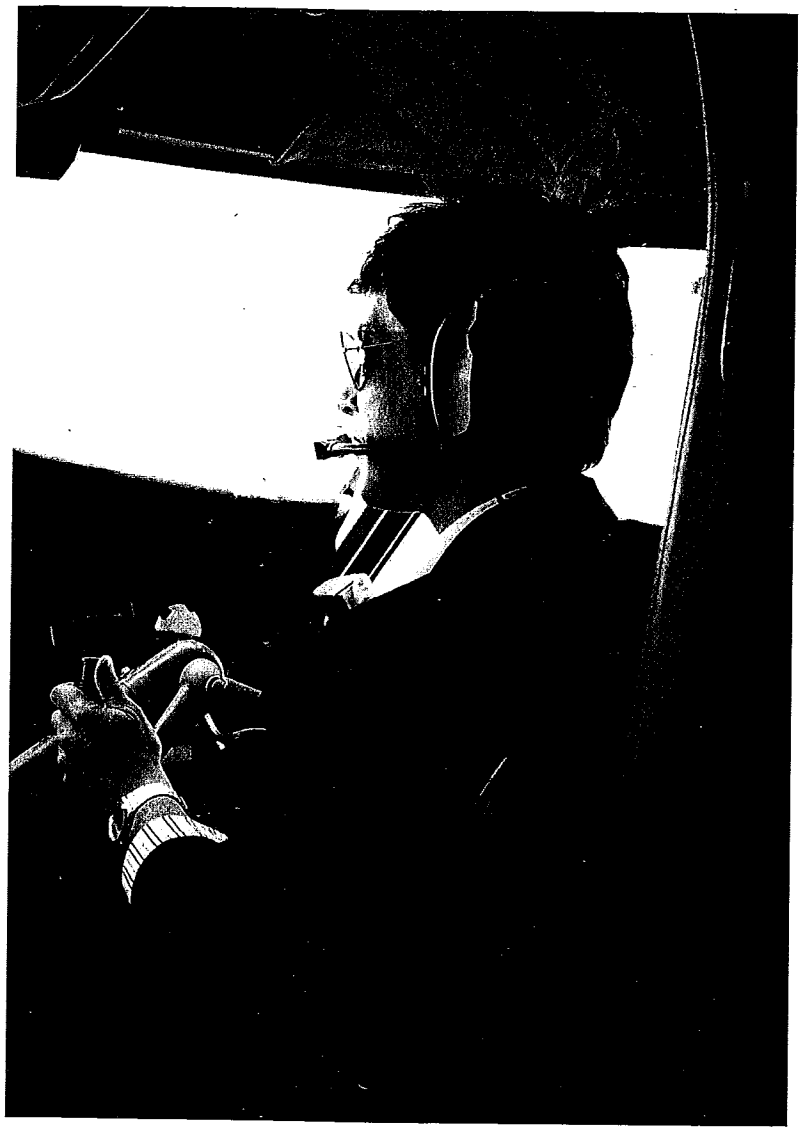

Azóta megtanultam „repülni" gép nélkül is...

6. Parancs

„Az általános emberi ostobaság csak a politikusok következetlenségével vetekszik."
(Idézet: Tőlem)

Az én mórom

I. Erzsébet angol királynő roppant büszke volt leghűségesebb alattvalójára Sir Francis Walsinghamre, az angol titkosszolgálat, a Secret Service, megalapítójára. Walsingham nagy tehetségű és szigorú erkölcsi elveket valló férfiú volt. Nyúlánk alakja és délvidéki kinézete, de még inkább a korona védelmében tett szolgálatai miatt Erzsébet csak az „én mórom"-nak nevezte személyes első titkárát – mai kifejezéssel élve kabinetfőnökét.

avagy: No comment

Hat év – 1997-2002 – több ezer (!) cikk, interjú újságban, tévében, rádióban. A megnyilatkozók száma is eléri a százas nagyságrendet. A témák: Nyírfa-ügy, Megfigyelés, Defend, Kazettavásárlás, Clavis, azaz Földi.

A fejezet ebből az irgalmatlan tömegű anyagból néhány ízelítőt válogat. Egyetlen cikket sem kommentálok, beszéljenek önmagukban és önmagukért…

—

(KURIR, 1997. március 25.)
A figyelem középpontjában

…Információnk szerint a tizenhárom Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szocialista képviselő – Bányász Jánosné, Baja Ferenc, Koltai Tamás, Nagy Sándor, Lakatos András, Birta Sándor, Bajor Tibor, Kiss Gábor, Kertész István, Bakai Zoltán, Csabai Lászlóné, Juhász Ferenc, Veres János – közül kerülnek ki azok, akiket tavaly ősszel törvénytelenül figyeltetett az Információs Hivatal. Bár a hivatal semmi engedélyhez kötött titkosszolgálati módszerrel nem nyomozott és nem hallgatott le senkit, állítja Vancsik Zoltán (MSZP) a nemzetbiztonsági Bizottság tagja, Nikolits István, a titkosszolgálatokat felügyelő miniszter, amint tudomást szerzett az ügyről, vizsgálatot kezdeményezett. Ennek következtében két embert elbocsátottak, kettőt más munkakörbe helyeztek.

—

(Magyar Nemzet, 1997. március 26.)
Nikolits hazatért a Nyírfa-akció miatt
Gált, Baját, Kónyát és Tölgyessyt is megfigyelték

Több törvény és szinte minden belső szabályt megsértett az Információs Hivatal két munkatársa, akiknek tevékenysége során ellenőrizhetetlen, pletykaszintű adatok kerültek a hivatal rendszerébe több országgyűlési képvi-

selőről, Baja Ferencről, Bajor Tiborról, Gál Zoltánról, Kiss Gáborról, Pál Lászlóról, Kónya Imréről és Tölgyessy Péterről. Ezt Nikolits István, a titkosszolgálatokat felügyelő tárca nélküli miniszter mondta kedden a sajtó munkatársainak, miután külföldi útját megszakítva hazaérkezett.

—

(Magyar Hírlap, 1997. március 26.)
Törvénytelen volt a Nyírfa-akció
Nikolits nem érez felelősséget

...Nikolits furcsállja, hogy nyilvánosságra kerültek a Nemzetbiztonsági Bizottság múlt heti ülésén elhangzott nevek. Azt is elmondta, hogy az ott ismertetett anyagban számos más politikus nevét is megemlítették érintőlegesen, köztük Horn Gyuláét, Kuncze Gáborét és Kónya Imréét.

A miniszter megerősítette, hogy hat parlamenti képviselőről gyűjtöttek adatokat: Ezek: Baja Ferenc környezetvédelmi miniszter, Bajor Tibor MSZP-s képviselő, Gál Zoltán házelnök, Kiss Gábor és Pál László MSZP-s képviselők, valamint Tölgyessy Péter független képviselő.

—

(Magyar Nemzet, 1997. március 27.)
Reccsenő Nyírfa

A honi titkosszolgálat igyekezett leállítani az ukrán maffia terjeszkedését a Nyírfa-akcióval. És könnyen lehet, hogy a maffia ütött vissza, amikor „névtelen feljelentés" érkezett Nikolits Istvánhoz, a titkosszolgálatokat felügyelő miniszterhez, aki kipattantotta a titkosszolgálati

botránytot... Félő, hogy mindez derékba törte a Nyírfát, azaz meghiúsította magát az akciót.

A fejlemény árt az országnak, s vakító fénnyel világít rá: az 1994-ben ígért szakértelem ezen a területen sem érvényesül. Az Információs Hivatalból pártpolitikai okból elmozdítottak hozzáértő hírszerzőket, és politikai döntés nyomán az 1994-es Horn-balesetnél szakértelemből kérdőjelesen vizsgázott pártbiztonsági főnököt, Somogyi Tamást a titkosszolgálatokat felügyelő minisztérium kabinetfőnökévé emelték. Ezután felébredt a bizalmatlanság a szolgálaton belül, a szakértelemhez ragaszkodó főigazgatót, Kocsis Kálmánt menesztették, és a miniszter kezéből is csaknem átcsúszott a gyeplő a kabinetfőnökébe.

—

(Népszabadság, 1997. április 25.)
Nikolits bizalmat kapott az MSZP elnökségétől

Az MSZP elnöksége megállapította, hogy Nikolits István tárca nélküli miniszter a Nyírfa-ügy feltárásakor végig törvényesen intézkedett, ezért őt semmilyen politikai felelősség nem terheli – hangoztatta Katona Béla alelnök az elnökség csütörtöki rendkívüli ülését követő sajtótájékoztatón.

—

(Magyar Nemzet, 1997. április 29.)
Kövér László bírálja az MSZP-t
Nikolits titkosítaná a dossziét

Kövér László szerint az egész Nyírfa-ügy nem más, mint az MSZP-n belüli üzleti érdekek ütközése, a leszámolás

újabb állomása. A Fidesz alelnöke kifogásolja, hogy míg Nikolits Istvánt minden szocialista vezető testület tisztázta, addig nem érvényesül az ártatlanság vélelme a botrány más szereplőivel kapcsolatos vizsgálat során.

—

(Világgazdaság, 1997. május 8.)
A hírszerzés volt műveleti igazgatója szerint
folyamatosan tájékoztatták a kormányzatot
Nem magyar érdek a Nyírfa-botrány

...Katona Béla titkosszolgálatokat felügyelő exminiszter akár a Nyírfa-ügyben keletkezett adatokra is alapozhatta híressé vált mondatát, miszerint megtörtént a hídverés a szervezett bűnözés és a politika között – legalábbis ez a véleménye F. L.-nek a Nyírfa-ügy főszereplőjének, a hírszerzés államtitoksértés miatt feljelentett volt műveleti igazgatójának. F. L. a Világgazdaságnak adott exkluzív nyilatkozatában tételesen visszautasította Nikolits Istvánnak, a titkosszolgálatokat irányító miniszternek az ügy kapcsán tett kijelentéseit. A hírszerzés volt ezredese szerint magyar érdek nem diktálta a Nyírfa-botrány kirobbantását.

– *Nikolits István azt állította, hogy a hírszerzők magánakciója volt a Nyírfa-ügy. Mi erről a véleménye?*

– Képtelenség ez az állítás, két ok miatt sem lehetett magánakció. Egyrészt a hírszerzés szervezeti struktúrája nem teszi lehetővé, hiszen a folyamatban lévő ügyekről beszámolót kell készíteni, és az ügyekhez költségvetést kell kérni. A másik pedig az, hogy a szervezett bűnözés ellen fel kell lépni, és ez a kormány programjában is hangsúlyozott feladat volt.

– *Politikusokat figyelt-e a hírszerzés?*

– Természetesen nem figyeltünk politikusokat. Tudomásul kell venni, hogy minden ügyben rengeteg információ keletkezik, és ezek közül kell kiszűrni a megbízható adatokat. A kérdés az, hogy az adatoknak mi lesz a sorsa. 1996 novemberéig semmilyen információ nem szivárgott ki az ügyben sem az informátorokról, sem az ügy szereplőiről. Ez azt jelenti, hogy az Információs Hivatal (IH) vezetése akkor feladatának megfelelően járt el. Egyébként pedig egyetértek Bencze József helyettes államtitkár felvetésével, aki szerint, ha egy-egy ügyben felmerül egy közéleti személyiség neve, nem kétségbeesni kell, hanem meg kell oldani a problémát.

– *A Nyírfa-ügyben szereplő politikusok közül volt-e valaki ügynök?*

– Egyetlen védett kategóriába tartozó személyt sem szerveztünk be. Kapcsolatunk volt számos tisztességes politikussal, akik kötelességüknek érezték, hogy tájékoztassanak bennünket az anomáliákról és a nemkívánatos társadalmi jelenségekről. De nemcsak minket kerestek meg, hanem más, az ügyben illetékes hatóságokat is. Bármely politikus meghurcolása éppen ezért elítélendő.

—

(Magyar Narancs, 1997. július 17.)
A Nyírfa-ügy
„A politika akciója volt a titkosszolgálatok ellen"
Kónya Imre (MDNP), az Országgyűlés
nemzetbiztonsági bizottságának elnöke

...Magyar Narancs: Lapunk megjelenésekor szavaz a Bizottság a Nyírfa-ügy kivizsgálásának eredményét tar-

talmazó jelentésről. Úgy tűnik, nem lesz konszenzus a testületben, hiszen például az ön közelmúltbeli nyilatkozatát, miszerint a Nyírfa-ügyben nem történt törvénysértés, a bizottság egyik MSZP-s tagja magánvéleményének nyilvánította.

Kónya Imre: ...célobjektum kijelölése nélkül gyűjtötték az információt egy olyan térségből, ahol jó esély volt hírszerző pozíciók kiépítésére. Eközben folyamatosan keletkeztek olyan, elsősorban a gazdasági és szervezett bűnözésre vonatkozó információk, amelyek nem tartoznak az Információs Hivatal hatáskörébe. Ehhez az is hozzájárult, hogy az IH kihelyezett tisztje kezdettől fogva tágabban értelmezte feladatát: érdekelte a helyi szervezett bűnözés, a gazdasági visszaélések, így információszerzése erre is irányult. Eközben keletkeztek adatok politikusokról, köztük országgyűlési képviselőkről is. A jelentésekből ezerhétszáz oldal jött össze, elsősorban visszaélésekre, gazdasági bűnözésre vonatkozó adatokkal, de természetesen voltak az IH eredeti célkitűzésével, tehát felderítéssel kapcsolatos adatok is. Az akció azért is ment el ilyen, nem az IH hatáskörébe tartozó irányba, mert kormányzati megrendelések és igények is megfogalmazódtak miniszteri és miniszterelnöki szinten arról, hogy a feketegazdaság, a gazdasági bűnözés, a korrupció elleni tevékenységben vegyenek részt a titkosszolgálatok is.

MN: Tehát ezt a nem hatáskörébe tartozó feladatot kormányzati megrendelésre végezte a szolgálat?

KI: Előbb kezdték el, mint ahogy ezek a kormányzati igények megfogalmazódtak, de ezek az igények intenzifikálták ezt a tevékenységet. Azt is lehet mondani, hogy az IH kihelyezett tisztje igazoltnak látta azt, hogy erre a dologra nagyobb figyelmet fordítson. Hozzáteszem, a

Határőrség magas szintjéről is érkezett olyan igény az IH-hoz, hogy a határ felderítésében, az esetleges bűncselekményekre vonatkozóan nyújtsanak nekik segítséget. Tehát szabályos IH-feladattal indult az ügy, felderítési céllal, de közben információk keletkeztek a gyaníthatóan folyó helybeli visszaélésekről, gazdasági bűnözésről. Ezeknek az információknak egy részét átadták a hatáskörrel rendelkező szerveknek.

MN: A titokminiszter feltehetően másképp értékelte a történteket, különben nem indult volna fegyelmi eljárás a Nyírfa-ügyben dolgozó tisztek ellen.

KI: Ez a választóvonal. Az ügyet a miniszter visszaélésként értékelte, mondván, itt politikusokra folyt törvénytelen adatgyűjtés. Az akciót leállították, és onnan kezdődik az új történet. Visszatérve kiinduló kérdésére: annak megítélésében van véleménykülönbség a bizottságon belül, hogy hogyan kezelte a miniszter az ügyet.

A miniszter kabinetfőnöke a miniszterrel konzultálva, névtelen bejelentésre hivatkozva vizsgálatot indít akkor, amikor az IH főigazgatója Amerikában van, és ott dolgozik már az ügy eredeti irányítója. A főigazgató-helyettest a miniszter elviszi magával Németországba, távollétükben robban a bomba. A kabinetfőnök közli, hogy névtelen bejelentés érkezett, miszerint politikusokra gyűjtenek adatot, és a helyettesítéssel megbízott harmadik ember megkerülésével a későbbi főigazgatót – aki akkor információs igazgató – keresi meg. Ahelyett, hogy jelentést kérne az ügyről, egy házkutatásszerű azonnali lefoglalás történik. A miniszter megérkezik, a repülőtérről egyenesen az IH-ba megy, elrendeli az azonnali tényfeltáró vizsgálatot, azt lefolytatják, utána elrendeli a fegyelmi felelősségre vonást öt személlyel szemben. Ebből kihagyják a

főigazgatót és helyettesét, de a főigazgatót néhány nappal az ügy kirobbanása után – nem erre hivatkozva – fölmenti a miniszter. A tényfeltáró vizsgálat után a főigazgató-helyettes a nyugdíjazását kéri, amit elfogadnak. A fegyelmiből tehát kihagyják a két első számú vezetőt, de még csak meg sem hallgatják őket. A fegyelmi nyomán eltávolítják a volt műveleti igazgatót, aki irányította az egészet, elküldik az ügy előadóját, elmarasztalják a későbbi előadót, majd nem fegyelmi úton, de őt is eltávolítják. Azt a műveleti igazgatót, aki utódja volt a már korábban Amerikába áthelyezett, most pedig eltávolított igazgatónak, nem nevezik ki.

MN: Ő az, aki nemrég meghalt.

KI: Igen. Az ő helyére az kerül, aki a tényfeltáró vizsgálatot végezte.

MN: Az ön értelmezése szerint tehát a miniszter és környezete arrafelé nyomta az eseményeket, hogy a saját maga felügyelte szolgálatokat járassa le.

KI: Az eredmény ez. Itt nem a titkosszolgálatoknak a politikusok elleni akciójáról volt szó, hanem a politika akciójáról a titkosszolgálatok ellen. Lehet spekulálni, hogy miért, de tény, hogy ez történt. A miniszter és kabinetfőnöke egy ügy kapcsán, azon a címen, hogy politikusokra dolgoznak, lecsapott a titkosszolgálatokra. Sok kárt okoztak ezzel, de a legnagyobb baj az, hogy azt sugallták a titkosszolgálatoknak, de a rendőrségnek is, hogy ha politikusba botlasz, akkor jobb, ha visszaveszel, vigyázz, mert könnyen megégetheted magad. A közvéleményben nagy hatalmú és hatalmukkal visszaélni is hajlamos emberekként élnek a titkosszolgálatok munkatársai, holott ők csupán hivatalnokok, akik kiszolgáltatottak a mindenkori vezetésnek, a politikának.

—

(Világgazdaság, 1997. július 25.)
Hajtóvadászat az azonosíthatóvá vált ügynökök után
Földi ezredes szerint most kezdődik a Nyírfa-ügy

...Földi László ezredes, az ügy központi szereplője ugyanakkor azt hangoztatja: az ügy még csak most kezdődik, tisztázni kell ugyanis, kinek állt érdekében kirobbantani a botrányt.

Kinek állt érdekében a titkosszolgálat tevékenységének hátráltatása, a hírszerző tisztek elbizonytalanítása? – egyebek mellett ezeket a kérdéseket fogalmazta meg Földi László hírszerző ezredes, a Nyírfa-ügy központi szereplője, aki a Világgazdaságnak nyilatkozva reagált Nikolits István titkosszolgálatokat irányító miniszter a héten megjelent közleményére. Mint ismeretes, Nikolits kijelentette: a maga részéről lezártnak tekinti az ügyet.

„A Nyírfa-ügy csak most kezdődik, mert a törvényhozók által létrehozott Bizottság tisztességesen elvégezte a munkáját, ám ez csak egy alap az ügy továbbgondolására" – tette hozzá az ezredes.

„Ha egy politikus korrupciós ügybe keveredik, akkor nem azt szokás felelőssé tenni a jogállamiság elvei szerint, aki erre felhívja a figyelmet" – emlékeztetett Földi a legbotrányosabb nyugat-európai korrupciós ügyek tanulságaira. Ennek alátámasztására utalt Kuncze Gábor belügyminiszter korábbi kijelentésére, aki szerint a korrupciós ügyek gyakorlatilag csak titkosszolgálati eszközökkel deríthetők fel.

Földi visszautasította Nikolits István állítását, amely szerint a Nyírfa fedőnevű adatgyűjtés jogsértő volt. A volt műveleti igazgató arra hívta fel a figyelmet, hogy ilyen ki-

jelentés sem a bizottság jelentésében, sem az ügyészségi anyagban nem szerepel. Semmiféle jogsértő tevékenység nem folyt – hangoztatta Földi, aki szerint a hírszerzésnek illetékessége volt arra, hogy tevékenységének terepén az információkat „meghallja" és azokat továbbítsa.

– A pénzügyi elszámolások rendben voltak, a beszervezések és egyáltalán az információszerzés nyíltan ment, vagyis minden együttműködő tudta, hogy mire vállalkozik, amikor az IH munkatársaival beszélt. Az ügyben az illetékes szerveknek folyamatosan átadtuk a keletkezett adatokat – mondta Földi László.

A kisziárogtatások a Nyírfa fedőnéven indult adatgyűjtés totális ellehetetlenítését eredményezték – szögezte le az ezredes. Indoklásképpen elmondta, hogy a titkosszolgálati kapcsolatokat ezek után azonosítani tudják, egyesek után a térségben hajtóvadászatot indítottak „privát titkosszolgálatok". Így nem csoda, hogy a kapcsolatok egy része további együttműködésre már nem volt hajlandó – jelentette ki a volt műveleti igazgató.

—

[Associated Press (AP)]

Budapest, Hungary (AP) – Tanned, taut, and, to the goverment's chargin, talkative, the fired deputy head of the country's intelligence service is fighting back, charging that the goverment is not interested in reports indicating links between top politicians and organized crime.

„A tipical case of the messenger being the guilty one," is how Col Laszlo Foeldi sees his dismissal after 15 years of service.

„Politicians at the top have contacts with organized

crime, mostly unwittingly," Foeldi said, who until March was the deputy head of Hungary's version of the CIA.

He said his agency aléways used to get a hearing from the minister resoponsible for the intelligence community, that is, until the present minister took office in 1995.

Foeldi declined to name names, but added that the former minister in charge of the intelligence services, Bela Katona, spoke the truth when he said, „there is a bridge between politics and organized crime" just as he resigned his post.

—

(Magyar Nemzet, 1998. november 6.)
Horn, Nikolits, Somogyi tanú lesz
Terebélyesedik a Nyírfa-ügy

Decemberben folytatódik a Nyírfa-ügy tárgyalása a katonai bíróságon. Tanúként beidézik Horn Gyula volt miniszterelnököt, Nikolits István korábbi titkosszolgálati minisztert és Somogyi Istvánt, a miniszteri kabinetiroda volt vezetőjét. A hírt Bárándy György, Földi László hírszerző főtiszt ügyvédje erősítette meg lapunk érdeklődésére.

—

(Magyar Nemzet)
A megfigyelési botrány zavart keltett
Földi László hírszerző ezredes a titokzatos csoportokról és a Nyírfa-ügyről

...Azt, hogy a sajtóhoz eljuttatnak anyagokat, valóban durva lépésnek tartom. Ami jelzi, hogy valakik tudatosan, a háttérből zűrzavart akarnak okozni. Nem tudni, azért-e, mert bűnösök, és el akarják terelni magukról a figyelmet,

vagy azért, hogy egyáltalán zűrzavar legyen. Arra ugyanis mindez nagyon jó volt, hogy a különböző, nagyon izgalmas kormányzati elképzelések végrehajtása megtorpanjon.

– *Mindez azt sejteti, hogy megbúvik valahol egy titokzatos műhely, amely ilyen akciókat megtervez, dokumentumokat gyárt és kézbesít…*

– Igen, van ilyen, ez tagadhatatlan. De ezek felderítésére kínálkoznak az állami szervek: a titkosszolgálat, a rendőrség, az ügyészség. Ez nem az újságíróknak vagy az utca emberének feladata lenne.

– *E titokzatos műhely mindenképpen pénzzel is rendelkezik, mivel csak az eddig megtetteket sem lehetett amatőr módon, napi nyolc-tíz óra munka után kedvtelésből végrehajtani.*

– *Korábbi interjúkban – épp a Magyar Nemzetben is – kifejtettem, hogy vannak Magyarországon egységek, csoportok, lobbyk, amelyek korábban akkumuláltak pénzeket, s amelyek próbálnak érvényesíteni nem feltétlenül politikai, de mindenképp olyan marginális érdekeket, amelyek jogállamban megkérdőjelezhetők.*

– *Elképzelhető-e, hogy a szálak külföldre vezetnek?*

– Minden elképzelhető, de üres spekulációval nem jutunk előre. Csak tényekre szabad hagyatkozni, mert lehet, hogy ostoba félreértésről, butaságról van szó, ha esetleg ezt a paksamétát valaki odacsúsztatta a miniszterelnöknek felelőtlenül. De lehet, hogy összeesküvésről van szó, amely mögött erők állnak. Lehet, hogy külföldi érdekről van szó. Ám a „lehet", az nem tényszerű.

– *Hogyan védi majd álláspontját a Nyírfa-ügy tárgyalásán?*

– Korábban egy lap azt írta, szeptember 20-án kezdődik a per, az újabb hír szerint csak október végén kerül rá sor. Szeretnék már túllenni rajta, mert fontos, hogy tisztázzam magam a törvények előtt is, ahogyan ez más vonatkozásban már sikerült. Ebben a jogi természetű bi-

zonytalanságban ugyanis előfordulhat, ami meg is történt: olyan cselekményt tulajdonítottak nekem - mert én „valószínűleg bosszúra éhes" vagyok -, amihez semmi közöm. Kicsit unom, hogy két év óta nekem kell védekeznem valami ellen, amit nem követtem el.

– *Az Információs Hivatal főigazgatója ma is ugyanaz az ember – Szász József –, aki följelentette önt a Nyírfa-ügyben. Ő most visszavonhatja-e a följelentést?*

– Nem tudom, Szász Józsefnek mi volt ebben a szerepe. Az mindenesetre furcsa volt, hogy amikor a katonai ügyészség ejtette a vádat, akkor a hivatal – hogy mások sugallatára-e, nem tudom – fellebbezett. Ez elég mulatságos, ha belegondolunk: a hatóság már megállapította, hogy nem történt bűncselekmény, de a hivatal ragaszkodik ahhoz, hogy mégis történt. Ez nehezen fér össze a jó ízléssel.

—

(Napi Magyarország)
Bűncselekményeket lehetett volna megelőzni
Nyírfa-ügy: ítélet később

…Lényegében ezt az információt erősítette meg Bárándy György is, Földi László – elsőrendű vádlott – védőügyvédje. Az Információs Hivatal volt műveleti igazgatóját államtitoksértéssel és jogosulatlan adatkezeléssel vádolja a bíróság. Bárándy György az eddigi tárgyalásokat összegezve közölte: – Megítélésem szerint, ha a napfényre került dokumentumokban szereplő információkat a megfelelő hatóságok kivizsgálták volna, számos súlyos gazdasági bűncselekményt lehetett volna megelőzni.

Földi László korábban napilapoknak elmondta: a Nyírfa-akció nem a szervezett bűnözés ellen irányult. A klasszi-

kus hírszerzés célja az volt, hogy politikai információkkal segítse a kormánydöntéseket. E sikeres műveletben nyert információk jelentős része landolt a politika asztalán. Földi szerint, mivel kis ország vagyunk „a körök összeérnek, nem kerülhető meg, hogy politikusok, illetve családtagjaik érintetté váljanak olyan vállalkozásokban, privatizációban, amelyek mögött ott van a maffia". A volt műveleti igazgató 1997 augusztusában a napkelte vendégeként például cáfolta, hogy összefüggés lehet a Szabolcs-Szatmár megyei zsurki vodkagyár és azon kijelentése között: igen magas szinten fonódott össze a politika a szervezett bűnözéssel. Mint ismeretes, a vodkagyár Baja Ferenc akkori környezetvédelmi miniszter személyes döntésének köszönhetően jutott indokolatlanul nyolcvanmillió forinthoz.

—

(Magyar Hírlap, 1999. március 23.)
Földi László: a szervezett bűnözés beépült az államigazgatásba
Felmentés a Nyírfa-perben

...Az ítélet indoklása szerint a Nyírfa-akciónak nem voltak célszemélyei, így a politikusokról – köztük Baja Ferencről, Gál Zoltánról, Pál Lászlóról, Tölgyessy Péterről – szóló információk a hírszerző tevékenység melléktermékének tekinthető. A hírszerző munka szabályaival lett volna ellentétes, ha az elemzés előtt adatokat semmisítettek volna meg – indokolta a bíróság a vádlottak felmentését a jogosulatlan adatkezelés vádja alól. Földit azzal is vádolták, hogy 1996 decemberében, amikor már nem ő volt az IH műveleti igazgatója, titkárnőjével szabálytalanul másolatot készíttetett a Nyírfa-dossziéról.

A szabályok szerint azonban ehhez az akkori műveleti igazgató, Karanyicz János írásbeli engedélye kellett volna, ő azonban, mint azt korábban vallotta, csak szóbeli engedélyt adott. (Karanyicz a per során már nem tehetett vallomást, mivel 1997. június 29-én egy Pilisvörösvárhoz közeli tóban fürdőzés közben rosszul lett, majd meghalt.) A szervezett bűnözés beépült az államigazgatás struktúrájába, így folyamatosan hozzáférnek bizalmas információkhoz – mondta a tárgyalást követően lapunknak Földi László. Ügyvédje, Bárándy György kifejtette: a Nyírfa-akció adatainak feldolgozásával sok csalást, emberölést és robbantást lehetett volna megakadályozni.

Kövér László lapunknak elmondta, reménykedett, hogy ez a bírósági ítélet születik. Örömét az is okozza, hogy az érintettek személyével kapcsolatban szimpátiát érez. Kövér szerint a felmentés azért fontos, mert a szolgálat munkatársai számára egy ezzel ellentétes döntés beláthatatlan következményekkel járhatott volna.

Kónya Imre, az előző parlamenti nemzetbiztonsági bizottságának elnöke igazságosnak nevezte az ítéletet.

– A Nyírfa akciót továbbra is nagyon súlyos rendellenes működésnek és szabálytalan tevékenységnek tekintem – mondta a közszolgálati televízió híradójában Nikolits István volt titkosszolgálatokat felügyelő miniszter.

—

(Napi Magyarország, 1999. március 23.)
Felmentették a Nyírfa-per vádlottjait

...A bíróság indoklásában kifejtette, hogy munkája során nem vizsgálta azt az IH vezetéséhez címzett, névte-

len, telefonon történt bejelentést, amely végül a büntetőeljárás megindításához vezetett, ám az „minimálisan is aggályosnak tűnik". Nem vizsgálta továbbá a testület az ügy nyilvánosságra kerülésének körülményeit, hatását a titkosszolgálatokra, illetve a hírszerzés és a mentesség jogelméleti kérdéseit. A bíróság általánosságban kimondta: A Nyírfa fedőnevű akcióban végzett hírszerző munka „jó és hasznos" volt, továbbá a megszerzett adatok feldolgozása lehetőséget adott volna más irányú – szintén hasznos – műveleti tevékenységre is. A hírszerző munka generális szabályaival lett volna ellentétes, ha az elemző-értékelő munka előtt adatokat semmisítettek volna meg a szolgálatok munkatársai. Egyoldalú és nemzetbiztonsági szempontból „felmérhetetlenül káros" lenne az a szemlélet, amely a politikusokkal kapcsolatos adatokat kirekeszti a szolgálatok munkájából. Az ilyen szemlélet egyúttal megfeledkezik az ellenérdekű titkosszolgálatok esetleges lejáratói munkájáról is – fejtette ki a bíróság.

A bíróság több érdektelen tanú vallomására is hivatkozva nem fogadta el a vádirat azon állításait, hogy bizonyos személyes adatok kezelése során a vádlottak megsértették az adatvédelmi, illetve a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényt.

—

Molnár Pál: Innen az Operencián

Budapest, 1998.

Kérdés: Ilyen szemszögből az utóbbi évek baloldali külpolitikáját „sikeresnek" állítják be a nyilvánosságban. Mi a valóság?

Földi: Föl kell tenni a kérdést: mi a magyar külpolitika? Hogyan lehet megfogalmazni s rámutatni: ez a magyar külpolitika.

Nem arról van-e szó inkább, hogy mi teljesítettük az elvárásokat és hálából elkezdtek befogadni? Ezt némi talpnyalás árán értük el és azt mondjuk: siker. Ez is egy magva a sikernek, de nincs benne az az elem, hogy ez a mi külpolitikánk, a mi koncepciónk. Ebben csak az van, hogy mi elfogadjuk a mások, a nagyok elvárásait, és azt mondjuk, hogy a nagyok érdekével találkozik a miénk. Ez utóbbi nem feltétlenül van így. Ezért mindenkor azt kell mérlegelnünk, hogy a magyar érdek hogyan és meddig védhető. Minden körülmények között. A nagyhatalmak nem sértődnek meg, ha időnként azt mondjuk: nem. Akkor sértődnek meg, ha az az érzésük, fogalmunk sincs, hogy mire gondolunk. Taktikai értelemben ugyan kényelmes lehet nekik, ha minden feltételüket elfogadunk. De bizonytalanságot okozhat bennük, hogy nem látják, kik vagyunk valójában. Tisztázni kell érdekeinket, s azok képviseletére kell felépíteni struktúráinkat. Mindemellett tudnunk kell: ha a mainál sokkal nagyobb hadseregünk lenne, a mai világban az sem lenne lényeges tényező. Mások is kellenek.

K: Szakmai előadásokban fölvetődnek találgatások: az 1990 előtti pártállami titkosszolgálatok egy része a régi szellemben működik tovább Közép- és Kelet-Európában. Van-e ezen aggodalmaknak alapjuk?

F: Az elmúlt nyolc év a titkosszolgálatok életében is óriási változásokat hozott. Természetesen a gyökereket nem tépték fel teljesen, s minden embert nem lehetett kicserélni. De elkezdődött a megújulás, és ez új minőséget eredményezett. Más kérdés, hogy sokan gondolták úgy: a lényeg nem változott. A régi módszerekkel és kapcsolatrendszerekkel próbáltak üzleti szférában boldogulni. Ez a körülmény veszélyt jelenthet a demokratikus országokban. Minden kormány alatt, legyen baloldali vagy polgári, egyfajta időzített aknaként működhetnek a titkosszolgálati eljárásokkal működő, magukat önállósító csopor-

tok. Minden komoly kormányzatnak elemi érdeke, hogy megtisztítsa az állami struktúrákat ezektől a képződményektől. Természetesen titkosszolgálat mindenhol működik, Közép-Európában, azon belül Magyarországon alapvetően szükség van rá, ám ezek csak meghatározott feladatkörön belül dolgozhatnak. Nem lehetnek ezen kívüli, partizán módon tevékenykedő struktúrák. Ez nagyon konkrétan összefügg a nemzet biztonságával.

K: Ez utóbbiak képezhetnek-e hidat a politika és a bűnözés között?

F: Nem értem azokat, akik vitatják a politika és a bűnözés közötti híd létét. Ilyennel a világon mindenütt számolni kell, ezt tudomásul kell venni. A politikusok tudják leginkább, hogy köreikben kik jelennek meg. A feladat inkább az lenne, hogy a tendenciákat drasztikusan visszafordítsa a politika. S ez nem csupán a mindenkori kormánykoalíció teendője, hanem a mindenkori ellenzéké is. Minden pártnak arra kell törekednie, hogy köreiből utasítsa ki azokat, akikről majdhogynem bizonyíthatóan kiderül, hogy részes törvénysértésben. A korrupció elleni föllépés akkor a leghitelesebb, ha a saját köreiben kezdi egy-egy párt.

K: Jogosan ébred-e aggodalom a polgárokban akkor, ha azt olvassák, hogy egyes vállalkozásokban volt keleti titkosszolgálati vezetők neve bukkan fel, s e vállalkozások létesítményeinek avatásakor egy akkori baloldali kormánytag is megjelent?

F: Nem hiszem, hogy azért jelent volna meg bárki is, hogy demonstrálni kívánta volna az egykori titkosszolgálat iránti támogatását. Ugyanakkor a politikusok körül egy szakértői csoportnak azon kellene fáradoznia, hogy idejében figyelmeztesse, mit szabad, mit kell inkább elkerülni. A miniszternek tudnia kell, hogy bizonyos intézmények-

nek, így a titkosszolgálatnak is a feladata, hogy megóvja a politikust kétes találkozásoktól. Mert ha valami megtörtént, utólag már nagyon kínos magyarázkodni. Sokkal elegánsabb megelőzni az ellentmondásos helyzeteket. Ezt a fajta figyelmeztetést eddig is megtették a szolgálatok.

K: Fennáll-e a veszély, hogy az átalakulás közepette a nagyobb titkosszolgálatok csak másodlagos szerepet szánnak a magyar nemzetbiztonsági szerveknek?

F: Nem az a fontos, hogy kívülről milyen szerepet szánnak a magyar titkosszolgálatoknak, hanem az, hogy a magyar titkosszolgálatok vezetői garantálják ezen hazai szervezetek hatásos működését, és érvényt szereznek annak, hogy Magyarországon a magyar titkosszolgálat az első. Lehet, hogy a világon nem a legnagyobb, a legjobb, vagy a legjobban szervezett, de idehaza az első minden szempontból, minden értelemben.

—

(168 óra, 2000. január 20.)

„Levélhullás"

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

Lapja január 6-i számában megjelent, személyemet érintő cikkel kapcsolatban szeretnék néhány megjegyzést tenni. A Márványi György által jegyzett írás számos ponton eltér a valóságtól. Olyan elemeket tartalmaz, amelyek precízebb újságírói előkészítő munkával, netán az érintettek megkérdezésével kiküszöbölhetőek lettek volna. Mivel személy szerint eddig kifejezetten tetszett lapjuk mérsékelten kritikus, korrekt, a tényszerűséget előtérbe

A Földi 95

Egyetem
Nemzetközi Kapcsolatok Tanszék
H-1828 Budapest 5. Postafiók 489.
H-1092 Budapest, Kinizsi u. 1-7.
Tel/Fax : 21-75-316

Sciences
Department of International Relations
H-1828 Budapest 5. Po.Box 489.
H-1092 Budapest, Kinizsi u. 1-7.
Tel/Fax : (36-1) 21-75-316

FÖLDI LÁSZLÓ ÚR részére

Tisztelt Földi Úr!

Ezúton szeretnénk megköszönni Önnek, hogy előadásával hozzájárult a "Terrorizmus – A nemzeti és nemzetközi biztonságot érintő kihívás" című konferencia sikeréhez.
A konferencia teljes anyaga 1998. május végére, vagy június elejére készül el. Az elkészült anyagból Önnek is küldünk egy tiszteletpéldányt.

Reméljük, hogy együttműködésünk a jövőben is sikeres lesz.

Budapest, 1998. április 27.

Üdvözlettel:

Vadai Ágnes
Ph.D. hallgató

Dr. Rostoványi Zsolt
Tanszékvezető, egyetemi tanár

helyező hangvétele, most meglepődve tapasztaltam, hogy az érintett írás ezeknek a kritériumoknak nem felel meg. Stílusa – megítélésem szerint – nem méltó egy valóban kitűnő színvonalú közéleti hetilaphoz. A Nyírfa-ügyről lapja az elmúlt két évben többször is igen korrekt módon írt. Többek között azért is, a 168 óra számomra olyan sajtóterméket jelentett, amely képes a napjaink társadalmát, politikai életét átszövő, durva hangnemet lecsendesíteni, az indulatokat tompítani. Megítélésem szerint erre most minden eddiginél nagyobb szükség lenne. Ebben én mindig mindenkinek partnere voltam és leszek.

A tényszerűség kedvéért a következőkre hívnám fel a figyelmet:

– A nemzetbiztonsági törvény értelmében Magyarországon öt intézmény foglalkozhat úgynevezett titkosszolgálati tevékenységgel. Ezek egyike valóban a Nemzetbiztonsági Hivatal, azonban ez az intézmény nem foglalkozik hírszerzéssel, sokkal inkább elhárítással. A polgári hírszerzést az Információs Hivatal végzi, amelynek korábban műveleti igazgatója voltam.

– A független magyar bíróság ügyemben 1999. március 22-én jogerős felmentő ítéletet hozott, amivel lezárult a Nyírfa-ügy büntetőjogi része.

– Az APEH által kiírt közbeszerzési pályázat elnyerését követően, 1999 júniusában kötöttünk szerződést. Ezt számos más – a cikkben is felsorolt – üzletkötés is megelőzte, tehát az APEH semmiképpen sem volt az első.

– A szerencsejáték Rt. esetében a Demján Sándor érdekeltségi körébe tartozó Bank Biztonsági Bizalom Rt.-vel közösen látunk el őrzés-védelmet, illetve pénzszállítást. A pályázatot is közösen nyújtottuk be. Bizonyos feladatok ellátását a Kötter Security végzi.

– Kaya Ibrahim nevének beemelése a cikkbe – nyilván nem minden szándék nélkül – azt az érzetet keltheti az olvasóban, mintha a Defend is hasonlóan gyanús körülmények között létrejövő, működő cég lenne. Ez új eleme a személyemet lejáratni igyekvő írásoknak.

– Soha nem mutatkoztam be Kovács Károlyként. Faragó úrral való első találkozásom alkalmával saját nevemre szóló névjegyemet adtam neki.

– A kazettáért való fizetéskor nem (és máskor sem) volt jelen egyetlen titkosszolgálati szolgálatot teljesítő személy sem.

– Faragó úr nem fiktív számlát adott, mivel konkrét megbízást kellett teljesítenie.

– A Nyírfa-ügyben keletkezett információk nem kocsmapultoknál születtek. A titkosszolgálati találkozóknak sajátos szabályai vannak, azokat pedig viszonylag ritkán bonyolítják műveleti igazgatók.

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

Megjegyzéseim végére érve engedje meg, hogy kifejezzem reményemet, hogy lassan lekerül a nevem a lapok hasábjairól, és egyetlen üzleti vagy politikai ellenfelem sem ezt az utat választja ellenem. Én senkivel nem kívánok harcolni. Sokkal inkább abban vagyok érdekelt, hogy mindenki képességeinek és tudásának megfelelően érvényesüljön. Amennyiben esetleg további kérdéseik merülnének fel, úgy természetesen szívesen állok rendelkezésükre.

Üdvözlettel:

Földi László

—

(Kacsa, 2001.)
Miért emel tőkét a Magyar Fejlesztési Bank
Földi László cégében?
A Defend és a politikai kémkedés Magyarországon

Riadalommal vegyes döbbenettel fogadta a politikai közélet a hírt, miszerint az állami tulajdonban lévő Magyar Fejlesztési Bank tőkeemeléssel a Defend Security Vagyonvédelmi Szolgáltató Kft. többségi tulajdonosa lett.

A Defend számos állami megrendelést kapott, amelyekből igen rövid idő alatt a jó szervező és erőskezű vezető hírében álló Földi az elmúlt kevesebb mint három évben az egyik legnagyobb vagyonvédelmi vállalkozást építette ki.

Még konkurensei is elismerik, hogy a Defend egy jól szervezett fegyelmezett, profi céggé vált. Igaz, vállalkozásai kiépítése közben Földi nem válogatott a módszerekben. A közbeszerzési eljárás által megszerzett állami megrendelések biztos anyagi hátteret jelentettek a cég számára. Ezzel az anyagi erőfölénnyel visszaélve Földi nemcsak hogy meg tudta fizetni a legjobb szakembereket, hanem riválisait is gyilkos árversenyre kényszerítette.

Földit, a hírszerzés fiatal kora ellenére szép karriert befutott egykori ezredesét annak idején éppen ilyen és ehhez hasonló feladatokra képezték ki. Arra, hogy a semmiből hozzon létre működőképes hálózatokat, szervezeteket – nem számít, mibe kerül, csak működjön.

—

(Magyar Narancs, 2001. július 12.)

„A kivégzőosztag már sorakozik"

Földi László, a Defend Kft. ügyvezető igazgatója

...Magyar Narancs: Ha a titkosszolgálatok ügyei nyilvánosságot kapnak, akkor valami nincs rendben: vagy a szolgálatok működésében, vagy az ezt felügyelő politikai hatalomban van a hiba. Ön szerint mi az oka annak, hogy 1990 után a szolgálatok egyik-másik akciója címlapsztori volt?

Földi László: A titkosszolgálat önmagától nem tesz semmit, feladatait pontosan behatárolják. Ha valaki politikai felelősséget próbál az ott dolgozók nyakába varrni, rossz helyen kopogtat, hiszen a döntések nem belül születnek. Ennek dacára Magyarország elmúlt tíz évére ez volt a jellemző: valaki „fentről" belenyúlt a rendszerbe, kivett valakit, és bűnbakot kreált belőle. Pedig nevetséges, hogy olyasmit kérnek számon a titkosszolgálaton, amire a szervezetet kitalálták: a szervezet számos olyan tevékenységet végez az ország biztonsága érdekében, amely a büntető törvénykönyvbe ütközik. Ráadásul a cég körüli zűrzavar miatt lélegzethez juthatnak a bűnözők és más országok hírszerzői. A legjobban a bizonytalanság árt a titkosszolgálatnak. Ha a Nyírfa-ügyet vesszük példának, szerintem két jó megoldás kínálkozott: vagy kitálalunk mindent, vagy egyáltalán nem foglalkozunk vele. Felelősnek tartom az akkori titkosszolgálati minisztert, Nikolits Istvánt, hogy a történetet abban a formában, félinformációkkal tarkítva kivitte az utcára. Emiatt neheztelek rá valójában, s nem azért, mert kitette a szűrömet, hiszen az utóbbi akár indokolt is lehetett részéről. A Nyírfának nem az a problémája, hogy esetleg törvénytelenség történt, meg hogy milyen nevek voltak a dossziéban. Az a gond, hogy a miniszter úr megsértődött amiatt, hogy olyan többnyire érdemi információk keletkeztek, amelyeket felhasználva Nikolits komoly pozíciót tudott volna elérni a pártján belül, ám ezeket „lenyeltük".

MN: Az említett „lenyelt adatokat" a szocialista párthoz kapcsolódó személyekről gyűjtötték be?

FL: A Nyírfa-dossziéban gazemberségek vannak, nem pártok. A hatalmon lévőknek sok mindent könnyebb megtenni, mint az ellenzéknek, de hogy az utóbbiak is iparkodnak, az holtbiztos. A kelet-magyarországi térségben akkoriban egyesek áthágták a törvényt. Odáig fajult a dolog, hogy a helyi, intézkedésre jogosult szervek (rendőrök, határőrök) a titkosszolgálat felé tapogatóztak, mivel saját csatornáik használhatatlannak bizonyultak.

MN: Hogyan jött képbe a Defend?

FL: Már az elején is többen kapacitáltak, hogy a szolgálatnál szerzett tapasztalataim révén bátran vágjak bele ilyesmibe, de eleinte nem fűlött hozzá a fogam. A Postabank biztonsági cégére a szakmán belül többen is szemet vetettek, de eredménytelenül próbálták megszerezni. Ők javasolták, hogy tegyek én is kísérletet. Nem vitatom, a lehetőséget nem mindenkinek ajánlották fel, de e mögött személyes, illetve szakmai kapcsolatok voltak, s nem politikaiak.

MN: Amik a jelek szerint jól működtek, hiszen a Defend tarolt az állami pályázatokon.

FL: Ez jól hangzik, de tévedés. A Defend az összes állami megrendelés tíz százalékát tudhatja magáénak.

MN: Többek szerint az úgynevezett „megfigyelés-ügy" kirobbantása előtt a bogarat ön ültette Orbán Viktor fülébe.

FL: Ezzel az elgondolással az ellenzéki politikusok ko-

rántsem voltak egyedül. Ez meglepett. Többen kerestek meg egykori kollegáim közül olyanok – felajánlva a birtokukban lévő értesüléseket –, akik mérget vettek volna rá, hogy a kormányfő 1998 augusztusi bejelentése mögött koncepció van, meg tények, no meg Földi László. Csalódniuk kellett.

FL: ...Amikor azt mondtam, hogy Orbán Viktor nem blöfföl, ezalatt nem azt értettem és nem azt értem ma sem, hogy a kazettán lélegzetelállító információk vannak, hanem azt, hogy az effajta politikai spekulációnak – tehát annak, hogy a mindenkori hatalom él a tájékozódás lehetőségével – igenis van reális alapja.

—

(Magyar Nemzet, 2002. május 17.)

Kérdéses a Defend Kft. jövője

Földi: Az MSZP nem tudja megemészteni, hogy a Nyírfa-ügyet követően néhány politikusukra a korrupció gyanúja vetődött.

Kisebb vihart kavart a hír, hogy a Defend Kft. élén Csintalan Sándor volt MSZP-s képviselő váltotta Földi Lászlót, a Nyírfa-ügy kirobbanását követően ismertté vált hírszerző ezredest. Lapunknak adott interjújában Földi László közölte: a személycserétől azt várja, hogy a többségében állami tulajdonban lévő Defend mintegy kétezer munkatársa a jövőben ne veszítse el állását csak azért, mert a kormányt alakító baloldali politikusok ellenszenvvel viseltetnek iránta.

– *Mi változhat a személycserét követően a Defendnél?*

– Csintalan Sándor kapcsolatrendszere biztosíthatja a vállalkozás további működését. Változás lehet az is, hogy

az új ügyvezető – személyes tulajdonságaiból adódóan – más marketing-, illetve médiastratégiát folytat majd.

– *Mégis, hogyan látja a cég jövőjét?*

– Az előttünk álló időszak történéseit nehéz megjósolni, de felesleges, alaptalan támadásoknak a személycserével remélhetőleg elejét lehet venni.

– *Most mi lesz a Fidesz „magán titkosszolgálatával"?*

– Amíg hatalmon volt a Fidesz, nem volt szüksége „magán-titkosszolgálatra", hiszen az általa vezetett kormány irányította a polgári és katonai nemzetbiztonsági szolgálatokat. Most, hogy ellenzékbe került, gondolkodhatna egy ilyen szervezet létrehozásán, ez azonban semmiképpen nem lehetne a Defend. De komolyra fordítva a szót: a magyar törvények magán titkosszolgálat létrehozását nem teszik lehetővé. Aki egyébként korábban ilyen állításokat fogalmazott meg, az kimerítette a rágalmazás törvényi tényállását. Nikolits István egykori titokminiszter éppen emiatt a kijelentése miatt vesztett pert a Defenddel szemben.

– *Mivel lehet az ön iránt baloldalról megnyilvánuló ellenszenvet magyarázni?*

– Ennek hátterében egyértelműen a Nyírfa-ügy húzódik meg, amelynek kirobbantását követően több szocialista politikusra a korrupció gyanúja vetődött. Ezt a mai napig nem tudták megemészteni egyes MSZP-s körök, és ez az állapot várhatóan nem is változik.

—

(Magyar Hírlap, 2002. július 31.)

Bizonytalan jövő előtt a Defend

...A kabinet hónap közepén hozott döntése értelmében a Defend Security (DS) Kft.-t pályázaton értékesíte-

né. Gál J. Zoltán kormányszóvivő elképzelhetőnek tartotta, hogy az egyes üzletágakat külön-külön hirdessék meg. Jól értesültek tudni vélik, hogy a részenkénti eladásról a konkurencia közbenjárására határoztak, hiszen ha egészben veszi meg valamelyik versenytárs a biztonsági vállalkozást, akkor monopolhelyzetbe kerülhet.

A cégnél eddig lefolytatott ellenőrzések semmilyen kirívó, büntetőjogi szankcióval járó szabálytalanságot nem tártak fel, így például a többszörösen is hátrányosnak kikiáltott Magyar Posta-Defend-üzletek éves szinten legalább félmilliárd forintos megtakarítást hoztak az állami szolgáltató vállalatnak, mi több, a sajtó és egyes politikai körök által bírált állami tőkeinjekciókat nem baráti alapon, hanem kemény feltételek mellett kapta meg az őrző-védő társaság. (A cégtől kapott információink szerint a kölcsönöket a piacon elfogadottnál magasabb kamatok mellett kell törleszteniük.) A másik, az előzőnél talán fontosabb érv, hogy a két évvel ezelőtt még csaknem félmilliárd forint veszteséget mutató cég az idén hétmilliárd árbevétellel és jelentős nyereséggel számol.

Független biztonsági szakértők szerint botorság lenne egy, az állam bevételeit gyarapító nyereséges vállalatot külföldi cégeknek eladni, akik a profitot vélhetően kiviszik az országból.

A Defend Telek utcai folklórjából gyűjtött népmese

Mottó: „Kell egy csapat!"

A JÁTÉKOS

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy JÁTÉKOS. Vidéken ismerkedett a sportág alapjaival, ám tehetségét hamar felismerték a szakemberek, ezért gyorsan egy fővárosi nagy csapatban találta magát. A jó körülményeknek és a korszerű edzésmódszernek köszönhetően játéka sokat fejlődött és csakhamar a csapat kihagyhatatlan, meghatározó játékosa, irányítója lett. Elegánsan, mármár tanárian hozta helyzetbe társait, de ha a szükség úgy hozta, a védekezésből is kivette részét.

A csapat szárnyalt vele. Innen egyenesen vezetett az útja egy igazán profi külföldi bajnokságba. Itteni karrierje jól indult, mégis hamar derékba tört, mert anyaegyesülete vezetését szétzavarták a NYÍRFA kupán történtek miatt.

Az irányító háttér nélkül, magára maradt. Akik eddig istenítették, mind elpártoltak tőle, esztelen vádakat olvastak a fejére. Egy ideig csapat nélkül lézengett, majd alacsonyabb osztályban focizott, de érezte, nem ez az igazi. Ekkor határozta el, hogy saját csapatot szervez, mert KELL EGY CSAPAT. Talált egy kis NB III-as formációt, amit sehol se jegyeztek. Stadiont még csak tévében láttak, szerelésük kopottas és agyonmosott, játékosállománya gyengécske volt. Taktikáról nem is igen hallottak. A vezetők a szponzorok pénzét lenyúlták.

Az Irányító – már játékosedzőként – új taktikát dolgo-

zott ki, amihez új csapattársakat keresett és talált. Pénzük nem volt, csak töretlen hitük és egy napon a csapat benevezett az első osztályba. A többi, régóta beágyazódott klub kezdetben gyanakodva, később ellenségesen viseltetett a kis csapattal szemben. Érezték, hogy vége a posványos, lagymatag bajnokságnak, felkavarodik az állóvíz. A támogatók fanyalogtak, a tőkeerős szponzorok pedig hűvös távolságtartással szemlélték az eseményeket. A csapat pedig egyre jobban játszott, egyre-másra nyerte a meccseket leginkább idegenben, mert saját pályája még mindig nem volt. Az irányító éjjel-nappal szponzor után rohangált, mert stadiont akart építeni. Egyedülállót, korszerűt, kényelmeset, olyant, ami komoly nemzetközi meccsek megrendezésére is alkalmas. A támogatók még mindig tamáskodtak, de visszaút már nem volt, mert az új játékrendszer kezdett beérni. Új játékosok jöttek folyamatosan és az eredményekből nyilvánvalóvá vált, hogy a csapatot semmi sem mentheti meg a Bajnokok Ligájától. Hazardírozni kellett, amin a csapat majdnem elvérzett. Becsúszott egy-két fájó vereség és a csapategység is meg-megbomlott, de az Irányító nem adta fel. Talált végre szponzorokat és az ekkorra már egyesületté érett kis csapat kilábalt a hullámvölgyből.

A sportsajtó nem kedvelte már az Irányítót. Játékát egészpályás letámadásnak, durva, alattomos belemenésekkel tarkított mészárlásnak minősítette. Ebben a többi klub nemcsak ötletekkel támogatta. Ennek ellenére a csapat már-már megnyerte a bajnokságot, amikor a szövetség új elnököt választott. Az új vezetőség, akit a többi klub is támogatott, nem szerette a csapatot. Az Irányítót pedig értelmetlen és vak gyűlölettől vezérelt akciókkal

próbálták leradírozni a pályáról, az egyesületet pedig megsemmisíteni, eltüntetni a bajnokságból.

Az Irányító megsérült és belefáradt a harcba, de csapatát meg akarta menteni. Éjt nappallá téve kereste a megoldást, aztán rájött: új irányító kell a klub élére, neki pedig vissza kell vonulnia. Szögre akasztja a futballcipőt és a 10-es számú mezt, ami mindig a játékmesterek kiváltsága, leadja a szertárba.

Az öltözőben most rossz a hangulat. A játékosok megkeseredtek a sok igazságtalanságtól, sajnálják mesterüket, de reménykednek, hogy új csapatkapitányuk végül győzelemre vezeti őket, mert a bajnokságnak még NINCS VÉGE!

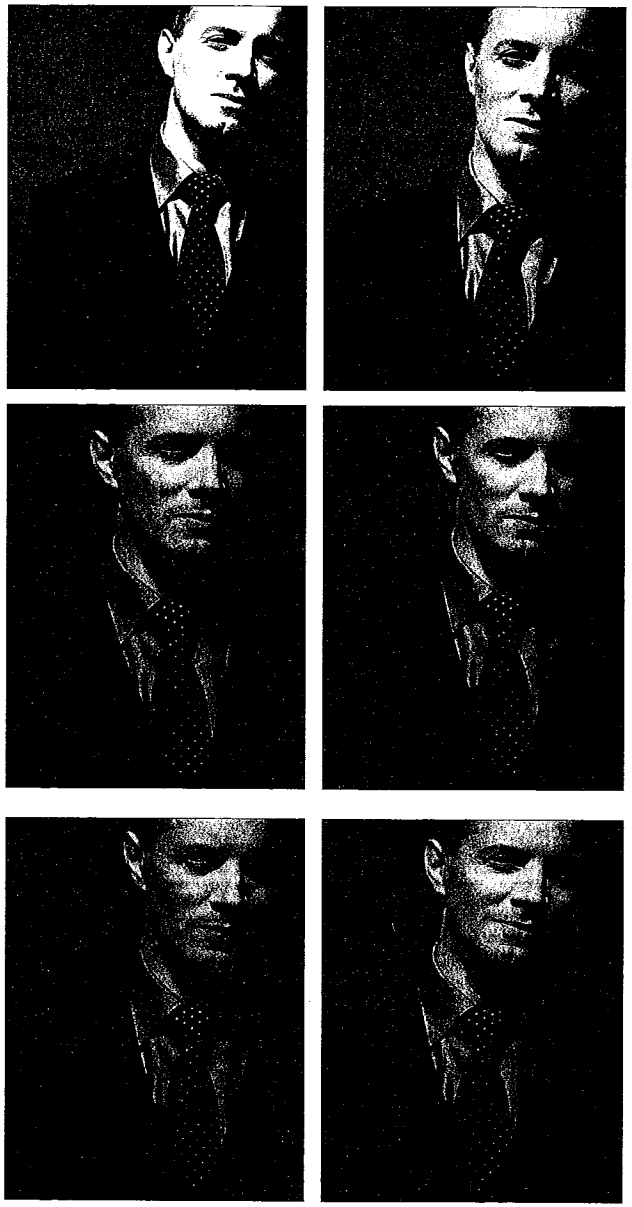

Emmer László: A Földi (fotók)

7. Parancs

„Egy jól megválasztott fafajta lehetővé teszi, hogy lássuk a fát akár az erdőben is."

(Idézet: Tőlem)

Lefejezett istenek

A titkosszolgálatok munkáját kritizálók szerint a titkosszolgák, mindenekelőtt a hírszerzők, isteneknek tekintik magukat. Ezért a titkosszolgálati krízisek egyik úgymond „azonnali" következménye, hogy az „istenek", a szó valós és átvitt értelmében is „lefejezésre" kerülnek. Ám a „lefejezett istenek" kifejezést más tartalommal is használhatjuk. Szemléltető példaként idézzük Caligula uralkodásának első évét, amikor az áldozati szertartások céljait szolgáló istencsászár-szobrokat az ifjú császár saját templomában mindennap olyan ruhába öltöztették, amilyet a császár aznap viselt. Lassanként annyira beleélte magát Caligula az istenszerepbe, hogy véget vetett a régi istenek uralmának: elhozatta magához korának leghíresebb istenszobrait, és valamennyit lefejeztette. Lefűrészeltette a szobrok fejét és

MAGYARORSZÁG

Gyenge hadsereg, erős hírszerzés

Ebben a régióban, ahol élünk, a nyugalom nem kezdődött el. Még a nagy balhék sem. Az orosz kérdés, Oroszország helyzete, szerepe a továbbiakban például még egyáltalán nem rendeződött. Nem feltétlenül az orosz tankok megindulásáról beszélek, de az sem elképzelhetetlen – nyilatkozta lapunknak Földi László, a Nyírfa-ügy miatt állásából elbocsátott és államtitoksértéssel vádolt, majd néhány héttel ezelőtt első fokon felmentett hírszerző ezredes, az Információs Hivatal volt műveleti igazgatója.

30 Fotó: Ágg Károly **Demokrata** 1999/15

a maga fejét tetette rájuk. Ebben az időben Rómának csak egyetlen istene volt: Caligula.

Nos a titkosszolgálati operatív és szervezeti konfliktuskezelés alapvető sajátossága, hogy a szervezet vezetőinek mindig abban a tudatban kell cselekedniük, hogy a mindenkori császár (a politikai vezetés) soha nem tűrné más, vagy régi istenek létezését. Ők, a titkosszolgálati vezetők, minden esetben a „lefejezett istenek" szerepét vagy pozícióját töltik be.

avagy: a „Nyírfa-ügy" eddig nem kezelt aspektusa

Jó néhány újságíró „levezette" a képletet, hogyan lett a „Nyírfa-ügyből" Defend-tulajdon és állami megrendelések végeláthatatlan sora.

Véleményük szerint „1997-ben egy évvel a választások előtt kirobbantottam a „Nyírfa-ügyet" – lévén megfigyeltem MSZP-s politikusokat, ráadásul volt is mit –, ami jól jött a Fidesznek az 1998-s választáskor, hisz ez is hozzájárult az MSZP vereségéhez. Megkaptam érte a Defendet, amikor is már én voltam hálás és hálából megvettem Kövér Lászlónak a megfigyelési kazettát, amiért ismét jutalmat kaptam: a Defend számára állami megrendeléseket.

Milyen egyszerű is a képlet. Kéz kezet mos, a szekér meg halad.

A baj csupán az, hogy képtelen vagyok „hálásan gondolkozni", valahogy nem fér az egyéniségembe. De nézzük meg az állítás operatív megvalósíthatóságát.

Antónia és a többi újságíró elképzelése akkor lehetne igaz, ha én nem csak mérhetetlenül okos, hanem jövőbelátó is lennék.

Hiszen 1995-ben tudnom kell(!), hogy az 1998-s választást a Fidesz nyeri. Mivel ezt tudom, megszervezem a „Nyírfát". Majd elintézem, hogy 1996 nyarán Washingtonba helyezzenek, ahol alig töltök 2-3 hónapot, kirobbantom a „Nyírfa"-botrányt, fegyelmivel kirúgatom magam a Cégtől, sőt elérem, hogy a katonai ügyészség vádemelést tegyen – bár biztos vagyok abban, hogy a Katonai Bíróság felment(!). Így érünk 1998-hoz, amikor is a Fidesz a Kisgazdákkal közösen megnyeri a parlamenti választásokat. S ekkor már csak a jutalmat kell besöpörnöm.

Mikor idáig érek az okfejtésemben és visszakérdezek Antóniánál, hogy újságíró társaival úgy gondolják-e, ez így történhetett, szemrebbenés nélkül azt válaszolják: igen!

Ebből is látszik, hogy az a szép a magyar közéletben, hogy mindegy, mi történik, gondolni mindenki azt gondol, amit akar. Legkevésbé a tények zavarják az embereket és főleg az újságírókat.

A fenti spekuláció helyett akkor most elmesélem, mitől és hogyan lett a „Nyírfa", ez a szép, fehér törzsű, bár kicsit szomorú fa botrányhőssé.

1996 októberében George Tenet, a CIA igazgatója Budapesten járt hivatalos látogatáson. Tiszteletére az egyik este Nikolits István, akkori titokminiszter fogadást adott, ahol megjelentek a szolgálatok arra érdemes tagjai és persze az amerikai nagykövetség jónéhány képviselője is. Engem, mint a washingtoni összekötőt, szintén hazarendeltek a látogatás idejére.

A fogadáson sokak megütközésére G. Tenet odalépett hozzám és pár szót beszélgettünk. Protokollárisan ez meglepő volt, hisz komoly rangbeli különbség választott

el kettőnket. Az igazság az, hogy még műveleti igazgatóként találkoztam először Tenettel – akkor ő is alacsonyabb beosztásban volt – egy konkrét akció kapcsán, amelyben a CIA részéről komoly elismerést kapott a magyar fél. Szóval Mr. Tenet nem feledkezik meg a „régi ismerősökről" és gondolom, ezért „vétett" a protokollszabályok ellen.

A jelenet feltűnt Nikolits miniszternek is és közölte, hogy keressem fel másnap a hivatalában. A találkán közölte, hogy bízik bennem, látja, hogy én vagyok a jövő embere és csak így tovább.

Egy hónap múlva ki voltam rúgva...

Emlékszem, vénasszonyok nyara – Indian Summer – volt Washingtonban, ültem a luxuskocsimban és reggel lévén dolgozni mentem a nagykövetségre. Sütött a nap, az utcán siettek az emberek, bár az amerikai tud nyugodt lenni. Én hallgattam a rádióban a zenét és arra gondoltam, hogy otthon egyre nehezebb a megélhetés – plusz Bokros-csomag –, míg én itt úgy élek, mint még soha. A gyerekeim már jól beszéltek angolul, a közértben nem kell gondolkodnom, mit vehetek meg, a diplomáciai munka nem túlságosan megerőltető. Ráadásul a CIA vezetése is „csípi" a magyarokat és engem is elfogadnak partnernek. Családommal eltöltünk itt 4 évet, hazamegyek és lehet, hogy nem kerülök még egyszer igazgatói beosztásba, de egy osztályvezetői munkakört biztos kapok majd. Szóval mi bajom lehet, addig pedig jól élünk.

Egy hónap múlva ki voltam rúgva...

Mi is történt egy hónap alatt?

Röviden összefoglalva egy időben, egy helyen és egy

fejben találkozót tartott a hülyeség, a félelem, a politikai szűklátókörűség, az elmúlt 40 év politikai „kiképzésének" csökevénye. Mindezek döntést hoztak jó magyar szokás szerint azt megelőzően, hogy az érintettek véleményét kikérték volna.

Nikolits Somogyival a nyakán – Somogyi Tamás Nikolits miniszter kabinetfőnöke volt, rossz nyelvek szerint igazándiból Nikolits főnöke – tönkretették a titkosszolgálatokat.

Aminek persze Katona Béla az oka, mert 1995 márciusában lemondott.

Emlékszem, éppen március 15-e tiszteletére tartottak fogadást, ahol találkoztam Katona Bélával és közöltem vele – lévén mindig kicsit szabadszájú is voltam –, áruló vagy, mert azzal, hogy lemondtál olyat fognak a helyedre tenni, aki pártkatonaként szétveri a szolgálatot..., ne legyen igazam... – Igazam lett!

Katona Béla becsületére legyen mondva, évekkel később, amikor találkoztunk elismerte(!), hogy igazam volt 1995 idusán.

Szóval a Nikolits és Somogyi páros mérhetetlen elszántsággal védte a Pártot a külső ármánykodás ellen, miközben tökéletes hozzáértéssel verték szét akaratlanul a szolgálatokat.

Már az is érdekes volt, ahogy Nikolits miniszter kabinetfőnököt választott. Behívatta irodájába a három főigazgatót: Kocsis Kálmánt, a hírszerzés vezetőjét, Vidus Tibort, az elhárítás vezetőjét és Hevesi-Tóth Ferencet a szakszolgálat irányítóját, s megkérdezte őket: „ugye egyetértenek azzal, hogy Somogyi Tamás legyen a kabinetfőnök?" A három igazgató talán soha nem értett annyira egyet egymással, mint amikor kijelentették, hogy „arról szó sem lehet, hisz

Somogyi kétes múltja azt nem teszi lehetővé..." Nikolits megköszönte az egységes véleményt, majd másnap kinevezte Somogyit a miniszteri kabinet vezetőjévé.

Hevesi-Tóth úr két nap múlva behódolt. Vidus Tibor hosszú ideig ellenállt, ezért nem is bíztak igazán benne.

Kocsis Kálmán viszont nyíltan szembeszállt a miniszteri döntéssel. Csoda tehát, ha később már nem főigazgató, hanem nagykövet volt Boszniában?(!)

Somogyival én sem voltam igazán jóban. A későbbi események bizonyították ezt, hisz ő, Somogyi volt az, aki mindenáron börtönben szeretett volna látni.

Legalább két – szerintem sokkal több – oka is volt erre.

Egyszer meglehetősen erőteljesen kifejtettem, mit gondolok a miniszteri kabinetben lévő léhűtőkről és arról, hogy bele akarnak turkálni a szolgálatok operatív működésébe. Történt ugyanis, hogy a kabinet állománya duzzadni kezdett és munkára vágyott. Bekértek ügyeket és dossziékat. Már-már az életünk a hírszerzésnél abból állt, hogy mindenről jelentéseket irogattunk a Somogyi-féle csapatnak. Megelégelve a dolgot közöltem, hogy én befejeztem a bohóciskolát, a hírszerzés műveleti tisztjeinek nem az a dolga, hogy ingyenélőket szórakoztasson és részünkről leállíttattam a levelezgetést. Mindebben bírtam Kocsis Kálmán főigazgatói egyetértését is.

A másik dolog, ami biztos, hogy nem esett jól Somogyi úrnak – amikor olvasta saját magát a „Nyírfa-dossziéban", amint éppen egy célszemélyt figyelmeztet arra, hogy a szolgálatok látókörében van és óvatosabban gazemberkedjen. Én sem örültem volna, ha éppen azt olvasom magamról, hogy a szolgálat árulója vagyok.

A hatalom lehetősége minden kurzusban, hogy éljen a hatalmával. Ezt a jogot nem lehet megkérdőjelezni. Én

magam sem azért voltam felháborodva, mert kirúgtak – Nikolits szerint a jövő emberét – a hírszerzéstől, vagy ahogyan most is rövid úton el kellett hagynom a Defend Kft.-t, hanem a probléma az, ahogyan ezt a hatalom teszi.

Családommal már összepakoltunk és készültünk hazajönni Washingtonból, amikor is a CIA volt műveleti vezetőjével J. M. úrral sétáltunk Georgtown szűk utcáin és Mr. M. éppen azt fejtegette, hogy: – László, nálunk – USA – is van korrupció…

– Igen – válaszoltam –, csak van két apró különbség a ti és a kelet-európai korrupció között:

a) Nálatok 20%-ot ellop a politika és 80%-ot visszaoszt a választópolgároknak, hisz azt szeretnék, ha ismét rájuk szavaznának.
Nálunk 80%-ot elvesz a politika és a maradék 20%-on vitatkozik, hogy mennyit adjon vissza abból a Népnek.
Ez az egyik különbség!

b) A másik, hogy ha nálatok valaki megbukik, azt a többiek kilökik magukból, nehogy magával rántsa őket. Igaz ez még egy NATO főtitkárra is – az ismert helikopter–ügyre céloztam.
Nálunk, ha valaki megbukik, magához öleli a többi, nehogy elárulja őket.

Mr. M. nevetve csak annyit mondott: „Igazad van!"

1996-ban lefejezték az Információs Hivatalt, a magyar politikai hírszerzést. Ennek mélyebb okai voltak, mint az, hogy jött, látott és leváltott. Különben mi értelme lett volna a főigazgatót elküldeni nagykövetnek, a főigazgató általános helyettesét nyugdíjazni, a volt műveleti igazgatót

– az voltam én – pedig katonai bíróság elé állítani, egyébként ugyanazért a „bűnért" – a „Nyírfa-ügyért".

Túl azon, hogy a hírszerzés vezetését az 1994-ben hatalomra kerülő MSZP az MDF bérenceinek tartotta, volt egy konkrét spekuláció is a háttérben.

Lengyelországban hatalmas politikai skandallum történt, mert az akkori lengyel miniszterelnökről kiderült – illetve állították –, hogy a KGB (orosz titkosszolgálat) embere és komoly kockázatot jelenthet a lengyel nemzetbiztonságra.

Nikolits miniszter egy delegációval Lengyelországban járt közvetlenül a botrány után és falfehéren érkezett haza azzal a rémképpel, hogy mi van akkor, ha nálunk is készül valami az MSZP kormánya ellen. Somogyi kiadta a parancsot a szolgálatoknál addigra már kiépített belső besúgóhálózatának(!), hogy bizonyítékot kell keresni arra, hogy a magyar polgári titkosszolgálatok nem lojálisak(!) a baloldali kormányhoz.

Persze, hogy találtak néhány dossziét – köztük a „Nyírfát" is –, amelyek politikusok disznóságairól szóltak, amiket a szolgálat nem használt fel, hisz elsődleges adatok voltak, nem ellenőrzött forrásokból. Ettől persze elég sok igaznak bizonyult. Ráadásul Kocsis főigazgató Katona Bélával igen, de később Nikolits miniszterrel nem osztotta meg ezeket a politikai „ínyencségeket".

Nem tudok szabadulni a gondolattól, hogy Nikolits inkább volt sértődött, mintsem dühös, amikor hallott ezekről az anyagokról, hisz ha elmondjuk neki, azaz bevonjuk „a mindent tudók körébe", inkább kaptunk volna kitüntetést, mint kirúgást. De ez már csak szerencsére spekuláció.

Szóval az agyalás igazzá vált! A hírszerzés „puccsra ké-

szül" a fennálló rend ellen. És a Nikolits-Somogyi duó megvédte a Pártot és az országot a „puccsistáktól"...

Amikor a botrány kirobbant, már Nikolitsék is tudták, hogy hibáztak és ágyúval lőttek verébre, hisz a dossziék léteztek, de szó sem volt összeesküvésről.

S ahogy ilyenkor lenni szokott, elkezdődött a „hazugságok végjátéka".

Először félretájékoztatták az MSZP elnökségét és a Kormányt, majd kinéztek egy bűnbakot – engem?! – és megpróbálták menteni a menthetőt, leginkább saját hülyeségüket elkendőzendő. Középszerű embertől középszerű megoldást lehet várni, és hibát-hibára halmoztak. Az első súlyos baki az volt, hogy belekötöttek a műveleti főnökbe. Ezt sehol a világon nem teszik meg! Volt nem is egy példa, hogy botrányok – pl. lehallgatási ügyek – miatt titkosszolgálati minisztereket vagy főigazgatókat leváltottak – Franciaország, Spanyolország, Olaszország, stb. –, de egyetlen esetről sem tudok, hogy a műveleti főnököt zavarták volna el. Ő az, aki mindent tud: az operatív ügyeket, a hálózat tagjait, az információkat, a stratégiát, stb. Megölni lehet, de leváltani nem! Ráadásul a Földi „személyiségzavarral" is küszködik, hisz soha nem adja föl...!

Kirúgásunk híre futótűzként terjedt el a külföldi titkosszolgálatok között és teljes volt a döbbenet és értetlenség is. Azóta már a világ hozzászokott ahhoz, hogy Magyarországon úgy négyévente lecserélik a szolgálatok teljes vezérkarát, de akkor ez még újdonság volt.

Az amerikai, angol, német, lengyel, sőt még a román washingtoni összekötő is együttérzéséről biztosított, amikor megtudták, hogy ki vagyok rúgva...

Mi az, hogy kirúgva...

Bánlaki György az akkori washingtoni magyar nagykövet, akit azóta is nagyra becsülök, hivatott és elmondta az alábbiakat:

„Nézd, itt járt Somogyi Tamás titkosszolgálati kabinetfőnök és elmondta, hogy veled kapcsolatban lefolytatták a vizsgálatot és hát az „ügy" – mármint „Nyírfa-ügy" nem is olyan súlyos, mint ahogy hitték, na de a pénzügyek... Nem arról van szó, hogy sikkasztottál, csak túlságosan lazán fogtad föl a pénzügyi fegyelmet operatív akciók szervezésénél és ezért nem tartanak rád igény. Nem mondta, hogy nem mondhatom el neked, azért tudj róla, hogy ez volt..."

Nekem persze nem szólt Somogyi úr és látni sem kívánt akkori látogatásakor bár még én voltam hivatalosan az összekötő. Később az is kiderült, hogy miért, hisz a CIA vezetésének szintén előadta a „pénzügyeim" című történetet. Legalább erkölcsileg legyek lejáratva, ha már szakmailag nehézkes az ügy.

Mindezt persze én hivatalos forrásból nem tudtam, mert sem a fegyelminek, sem a bírósági feljelentésnek nem voltak része a „pénzügyek". Persze azt sem értettem, miért változott meg a CIA illetékeseinek magatartása velem szemben. Később már Demeter Ervintől hallottam, hogy a belső vizsgálat 100 USD(!) számla nélküli elszámolását nehezményezte...

Két év bírósági eljárás után bűncselekmény hiányában kerültem felmentésre beosztottaimmal együtt.

Meg kell mondanom, a fegyelmi vizsgálat és eljárás párját ritkító volt. Tulajdonképpen két határozat született:

a) Rangban visszavetni ezredesből alezredessé, de marad a washingtoni állomáshelyen és szó sincs eltávolításról.

b) Szolgálati viszonyát azonnali hatállyal megszüntetni.

A fegyelmi határozat kihirdetése előtti este Lajos barátom felhívott telefonon és megnyugtatott, a miniszteri döntés az „A" variáció. Még dühöngtem is, hogy miért büntetnek egyáltalán, hisz nem vétettünk a fennálló szabályok ellen.

Másnap délelőtt mégis a „B" változatot olvasták fel ítéletként.

Mi történt egyetlen éjszaka alatt?!

Volt két ember, akik mindenképpen a fejemre pályáztak. Az egyik a már említett Somogyi, a másik a jelenlegi szkopjei magyar nagykövet Szász József, aki a leváltott Kocsis Kálmánt követte 1996-ban a főigazgatói székben. Sok oka volt, hogy utáljon.

Az egyik, hogy kiérkezésemig 4 évig ő volt a washingtoni összekötő és szeretett volna családi okokra hivatkozva még egy évet (5 év) kint maradni.

Nem kapta meg a hosszabbítást, ráadásul azzal az indokkal, hogy nekem azért kell kimennem, mert mondta Kocsis Kálmán főigazgató: „Úgy gondolom, hogy talán Földinek kellene majd átvenni a hírszerzés irányítását, amikor én visszavonulok... és előtte fontos, hogy diplomáciai munkát is végezzen..."

Egyrészt tönkretettem a családi tervet – akaratlanul, hisz én nem akartam Washingtonba menni(!) –, másrészt konkurens voltam a lehetséges karrierben.

Szász tehát mindent elkövetett, nehogy az „A" variáció jöjjön be.

Sosem voltam könnyű eset, ugyanis a szolgálatnál

vagy utáltak, vagy tűzbe mentek értem. Így sokan elérkezettnek látták az időt a leszámolásra, mint például Dinya Lajos, a „Nyírfa" Fegyelmi Bizottság elnöke, aki akkor technikai igazgató volt a hírszerzésnél, viszont a Fidesz-kormány alatt – nyilván érdemeire való tekintettel – a Szakszolgálat főigazgató helyettese lett(?!)

Az elbocsátást követően – március 6-án volt – keresetet adtam be a munkaügyi bíróságon, amiről az értesítést a Szolgálat úgy március 12-e körül kapta meg. Március 22-én feljelentettek a Katonai Ügyészségen...

Szerintem nem hitték, hogy nem hagyom annyiban, és úgy gondolták, a büntetőeljárás mégis csak súlyosabb mint egy munkaügyi per. Más nem lehetett a magyarázat, hisz ha úgy gondolták, hogy a „Nyírfa-ügy" során bűncselekmény történt, akkor miért folytatták le a fegyelmi eljárást és miért nem adták át az ügyet már korábban a Katonai Ügyészségnek.

A törvény ugyanis úgy szól, ha tudomására jut bűncselekmény gyanúja, hivatalból azonnal tájékoztatni kell a hatóságokat. Erre csak a munkaügyi per megkezdése után került sor(!).

Egyébiránt a hatóságok korrektek voltak.

Bár idekívánkozik egy epizód.

Monsieur L., a francia hírszerzés akkori vezetője, üzent még washingtoni tartózkodásom idején, hogy „ne értsem félre, de ha úgy gondolom, csak Párizsig vegyek repülőjegyet..." Miért? – kérdeztem. Hazamegyek, tisztázom magam, hisz nem követtem el semmiféle bűncselekményt. Kifakadásomra egy lakonikus – franciás megjegyzés volt a válasz: „biztos vagyok benne, hogy az ügyészség objektív lesz...?"

Budapesten szálltam le a repülőről és nem bántam meg, mert ugyan néhány évig tartott, de tisztáztam magam és az ügyészség „kibírta" – az egyébként igen is létező – politikai nyomást.

Utólag még „örülök" is, hogy volt bírósági eljárás, mert megismerhettem egy nagyszerű embert. Történt ugyanis, hogy két ismerősöm, Feri és István szerveztek nekem egy találkozót valakivel, aki szeretett volna velem beszélni. Az ismeretlen dr. Bárándy György ügyvéd úr volt. Aki csak annyit mondott, hogy „nézze kérem, én egy nagyon drága ügyvéd vagyok, de nekem ez az ügy – „Nyírfa-ügy" – nagyon tetszik, ez engem érdekel és ezért elvállalom ingyen az ön védelmét..."

Ügyvéd úr ez nagyon megtisztelő, ráadásul nekem nincs pénzem. Ezért is volt az, hogy Bárándy ügyvéd úr előtt barátom, dr. Zsiga Zsolt védett baráti alapon.

A per után Bárándy úr kezet fogott velem és azt mondta: – Tudod, Laci – ekkor már tegeződtünk – én nemhogy ingyen elvállaltam ezt a pert, hanem még fizettem is volna, hogy benne lehessek...

A kétéves bírósági eljárás bővelkedett színes és még mosolyogtató(!) jelenetekben is.

A tárgyalást végig hatalmas médiaérdeklődés övezte. Mivel zárt tárgyalás volt, a sajtót egy idő után még az emeletre sem engedték fel. Ezért Bárándy ügyvéd úr a szünetekben lesétált a riporterekhez, akik azonnal körbeállták és ő közölte: – Nos, hölgyeim és uraim, kérdezzenek... A zárt tárgyalás szünetében!

Az egyik alkalommal a bíróság bevonult, mindenki a teremben volt, kivéve Bárándy ügyvéd urat. A tanácsvezető hadbíró körbenézett és azt kérdezte: – Gyuri bácsi(?)... Ja, most adja az interjút a sajtónak... Megvárjuk...

Érdekes, hogy egyedül Horn Gyula kért bocsánatot a történtek miatt. Persze az ő meglehetősen lekezelő módján. Amikor Horn Gyulát beidézték tanúnak a „Nyírfa"-perben és végre mi magyaráztuk el neki, hogy mi is történt, akkor egyrészt kifejtette, hogy a „Nyírfa" súlyos csapás volt az MSZP kampányára, másrészt, háta mögé intett szokásos „udvarias" mozdulatával és azt mondta: „akkor ezek itt csak a munkájukat végezték..."

A politika vádlottjai – az igazságszolgáltatás felmentettjei

Földi László: a szervezett bűnözés beépült az államigazgatásba

Felmentés a Nyírfa-perben

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa első fokon felmentette a Nyírfa-ügy miatt bíróság elé állított Földi Lászlót, az Információs Hivatal (IH) egykori műveleti igazgatóját a jogosulatlan adatkezelés és az államtitoksértés vádja alól. A Nyírfa-per második és harmadrendű vádlottját, Balogh Jánost és Utasi Bélát is felmentették, a negyedrendű vádlottat, Földi titkárnőjét megrovásban részesítették. A szervezett bűnözés beépült az államigazgatás struktúrájába, tagjai hozzáférnek bizalmas információkhoz – nyilatkozott a tárgyalás után Földi László.

A felmentett Földi László elsőrendű vádlott ügyvédei társaságában FOTÓ: HAJDÚ CSABA

MH-összeállítás

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa mai elsőfokú ítéletében a jogosulatlan adatkezelés vádja alól bűncselekmény hiányában, az államtitoksértés vádja alól pedig bizonyítottság hiányában mentette fel Földi Lászlót, az IH volt műveleti igazgatóját. Földit és munkatársait azzal vádolták, hogy az 1995 márciusában indított Nyírfa fedőnevű hírszerzőakció során akkori országgyűlési képviselőkről is gyűjtöttek adatokat, holott erre nem volt felhatalmazásuk. A Nyírfa akció eredeti célja az volt, hogy a magyar–ukrán–román határ térségében adatokat szerezzenek a korrupcióról és a szervezett bűnözés beépüléséről a helyi gazdaságba.

Az ítélet indoklása szerint a Nyírfa akciónak nem voltak célszemélyei, így a politikusokról – köztük Baja Ferencről, Gál Zoltánról, Pál Lászlóról, Tölgyessy Péterről – szóló információk a hírszerző tevékenység melléktermékének tekinthetők. A hírszerző munka szabályaival lett volna ellentétes, ha az elemzés előtt adatokat semmisítettek volna meg – indokolta a bíróság a vádlottak felmentését a jogosulatlan adatkezelés vádja alól. A bíróság döntése szerint Balogh János volt hírszerző őrnagy és Utasi Béla főhadnagy, második és harmadrendű vádlottak sem követték el a jogosulatlan adatkezelés vétségét a Nyírfa-ügyben.

Földit azzal is vádolták, hogy 1996 decemberében, amikor már nem ő volt az IH műveleti igazgatója, titkárnőjével szabálytalanul másolatot készíttetett a Nyírfa-dossziéról.

A szabályok szerint azonban ehhez az akkori műveleti igazgató, Karanyicz János írásbeli engedélye kellett volna, ő azonban, mint azt korábban vallotta, csak szóbeli engedélyt adott. (Karanyicz a per során már nem tehetett vallomást, mivel 1997. június 29-én egy Pilisvörösvárhoz közeli tóban fürdőzés közben rosszul lett, majd meghalt.) A rendőrség nem talált idegenkezűségre utaló nyomot.

A bíróság szerint az utólag nem állapítható meg, hogy Földi a lemásolt anyagba jogosulatlanul betekintett volna, ezért őt az államtitoksértés vádja alól is felmentették. A tanács Földi titkárnője esetében ugyan megállapította az államtitoksértést, ám cselekedetének csekély társadalmi veszélyessége miatt csak megrovásban részesítette. Az ítélet kihirdetése után a 3 vádlott tudomásul vette a döntést, Földi titkárnője és az ügyész 3 nap gondolkodási időt kért. (A szervezett bűnözés beépült az államigazgatás struktúrájába, így folyamatosan hozzáférnek bizalmas információkhoz – mondta a tárgyalást követően lapunknak Földi László. Ügyvédje, Bárándy György kifejtette: a Nyírfa akció adatainak feldolgozásával sok csalást, emberölést és robbantást lehetett volna megakadályozni.

Kövér László lapunknak elmondta, reménykedett, hogy ez a bírósági ítélet születik. Örömét az is okozza, hogy az érintettek személyével kapcsolatban szimpátiát érez. Kövér szerint a felmentés azért fontos, mert a szolgálat munkatársai számára egy ezzel ellentétes döntés beláthatatlan következményekkel járhatott volna.

Kónya Imre, az előző parlament nemzetbiztonsági bizottságának elnöke igazságosnak nevezte az ítéletet.

A Nyírfa akciót továbbra is nagyon súlyos rendellenes működésnek és szabálytalan tevékenységnek tekintem – mondta a közszolgálati televízió híradójában Nikolts István volt titkosszolgálatokat felügyelő miniszter.

A perbe fogottak utóélete

Földi László: a Postabank portfóliótisztítása során pályázat nélkül hozzájutott a veszteséges Defend Őrző-Védő Kft. tulajdonjogához, a vételárat év végéig egyenlíti ki. A Defend Kft. őrzi a Postabank, a Szerencsejáték Rt., a BÁV Rt., a Magyar Fejlesztési Bank és a Polgári Bank intézményeit.

Balogh János: 1998. november 2-ától Simicska Lajosnak, az APEH elnökének tanácsadója. Az ítélet után úgy nyilatkozott, a Nyírfa-ügy során szerzett információi és tapasztalatai segíthetik jelenlegi munkájában.

Balla Zsoltné: az APEH egyik elnökhelyettesének titkárnője

Utasi Béla: magánvállalkozó

HATÁRŐRSÉG
ORSZÁGOS PARANCSNOKA

Földi László ezredes
az IH műveleti igazgatója

részére

A „Határőrség Napja" alkalmából az MK Információs Hivatal és a Határőrség együttműködésének fejlesztése során végzett kiemelkedő tevékenységéért

Dísztőrt

adományozok.

Budapest 1996. június 28.

HATÁRŐRSÉG ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁG BUDAPEST 9

Nováky Balázs
altábornagy

8. Parancs

„A birodalmak romjain mindig új birodalom épül. Félelmünk az újtól és ismeretlentől nagyobb, mint megpróbálni elviselni a már kiismert régit."

(Idézet: Tőlem)

Goethe és Shakespeare között

A gazdasági hírszerzés és ipari kémkedés jelentőségével és problémáival általában komoly, néha vicces formában, hol a szörnyülködés igényeit kielégítő, hol pedig a szükséges tanulság levonását célzó tárgyalás keretében ismerkednek meg az érdeklődők. Kevesen gondolnak arra, hogy a téma nem jelentéktelen kultúrtörténeti vonatkozásokkal is rendelkezik. A korabeli sejtések, „pusmogások", vagy a nyíltan rosszindulatú rágalmazások „valóságtartalmát" feltárni kívánó kutatások nem egy esetben kiderítették, hogy még az európai kultúra kialakulásában vezető szerepet játszó írók, költők, festők vagy zeneszer-

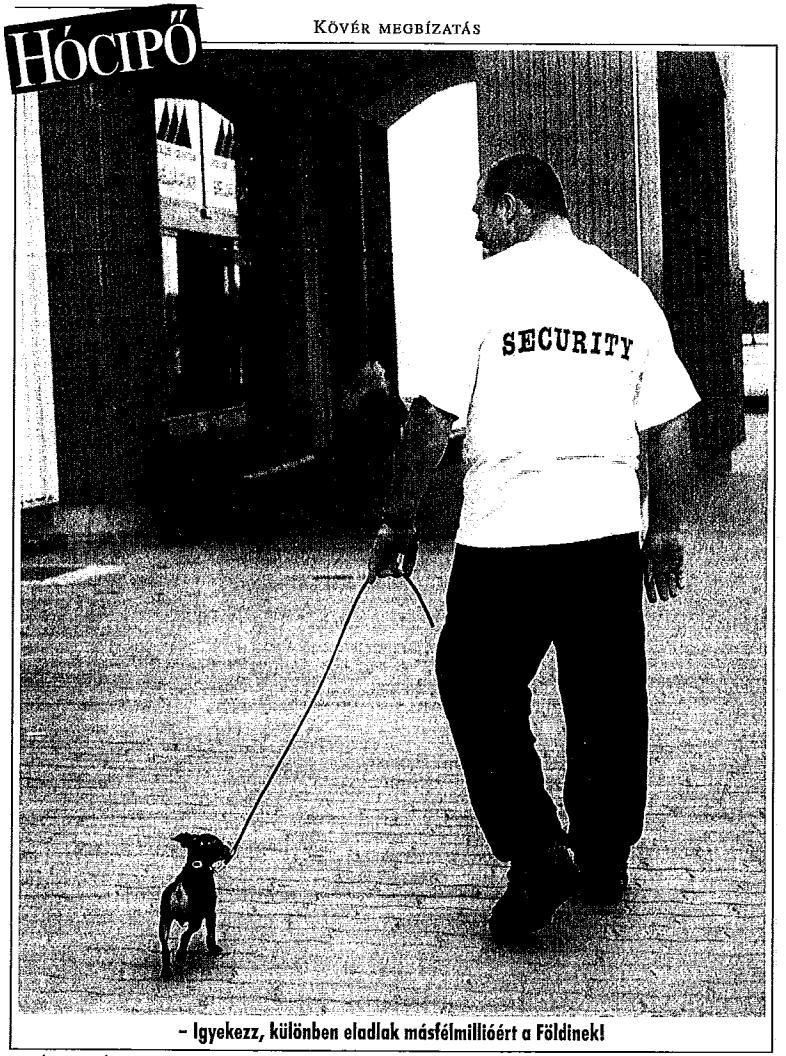

zők sem voltak minden esetben mentesek az „emberi gyengeségtől" – s nem vették túlságosan szigorúan a műhelytitkok védelmét vagy mások „copy right" jogait.

A könyvnyomtatás technikájának feltalálóját, a jóhiszemű Gutenberg mestert pl. még életében jelentős anyagi veszteségek érték, mert találmányát az üzemi kémkedés eredményeképpen többször ellopták. Sorsában Leonardo da Vinci is osztozott.

A szerencsésebbek közé tartozott Johann Wolfgang von Goethe (1749–1832), aki nem vesztett, hanem nyert a műhelytitok „illegális" megszerzésének virágzó üzletén. Goethe szűk baráti körben nem is tiltakozott az ellene felhozott – pórias egyszerűséggel lopásnak, szebben plágiumnak nevezett – vádakkal szemben. „Igaz, való igaz, hogy Mefisztóm Hamlet szellemében énekel, de miért ne tehetné? Miért kellene fáradtságos munkával valami újat kitalálnom, ha ezt egyszer már Shakespeare megtette, és különben is, ebben is csak őt követem.

Ha neki szabad volt, akkor nekem miért ne lenne szabad?"

Goethe utalása Shakespeare sajátos „írói anyaggyűjtésére" nem volt alaptalan. Az angol Edmond Malone ugyanis 1790-ben adta ki Shakespeare gyűjteményes műveit, amelyben a nyomdával piros betűkkel szedette ki azokat a részeket, amelyeket a nagy angol drámaíró – bizonyítható módon – másoktól vett át, szóról szóra, betűről betűre. A kötet 6043 versszakából 1711 szó szerinti másolás volt, míg 2373 csupán minimális változtatással került át a shakespeare-i életműbe. Shakespeare mentségére legyen mondva: a költő legszebb gondolatai fekete betűkkel jelentek meg. A megbízási határidők betartása valószínűleg már a XVIII. században is súlyos teherként nehezedett az írók és a költők vállára.

avagy: Mit kérdeznék én a Defendről?

A Defend bűne

1. Rövid idő alatt hatalmas vállalkozássá, piacvezető céggé nőtte ki magát a cég.

2. Több mint 2400 dolgozója túlságosan gyanús módon profi színvonalon dolgozik, már-már egy titkos hadsereghez hasonlít.

3. A Magyarországra telepedett multinacionális biztonsági cégek – leginkább a Group 4 Security – nem nézik jó szemmel, hogy egy kizárólag magyar hátterű cég eléjük kerülhet a magyar piacon.

4. Állami megrendelésekhez és állami bankoktól hitelekhez jutott.

5. Megkapta és megszerezte például az APEH egész országra kiterjedő védelmét, garantálva az intézmény fizikai biztonságát.

A Posta pénzszállítását és a Posta pénzfeldolgozását a Defend végzi, mint külső szolgáltató, ami a napi postai pénzforgalom alapját jelenti.

Részt vesz a Malév poggyász- és csomagrakodásában, a gépek kiszolgálásában egy olyan időszakban, amikor 2001. szeptember 11-e tanulságaival is számolni kell.

6. Mindezeket következetesen és célratörő arroganciával teszi, miközben szinte a teljes magyar sajtó egységfrontba tömörülve próbálja mindenben megakadályozni, hisz a Defend szerintük nem más, mint egy bűnös fekély a magyar gazdaságon.

A Defend erénye

1. Rövid idő alatt hatalmas vállalkozássá, piacvezető céggé nőtte ki magát a cég.
2. A több mint 2400 dolgozója túlságosan gyanús módon profi színvonalon dolgozik, már-már egy titkos hadsereghez hasonlít.
3. A Magyarországra telepedett multinacionális biztonsági cégek – leginkább a Group 4 Security – nem nézik jó szemmel, hogy egy kizárólag magyar hátterű cég eléjük kerülhet a magyar piacon.
4. Állami megrendelésekhez és állami bankoktól hitelekhez jutott.
5. Megkapta és megszerezte például az APEH egész országra kiterjedő védelmét, garantálva az intézmény fizikai biztonságát.

A Posta pénzszállítását és a Posta pénzfeldolgozását a Defend végzi, mint külső szolgáltató, ami a napi postai pénzforgalom alapját jelenti.

Részt vesz a Malév poggyász- és csomagrakodásában, a gépek kiszolgálásában egy olyan időszakban, amikor 2001. szeptember 11-e tanulságaival is számolni kell.

6. Mindezeket következetesen és célratörő arroganciával teszi, miközben szinte a teljes magyar sajtó egységfrontba tömörülve próbálja mindenben megakadályozni, hisz a Defend szerintük nem más, mint egy bűnös fekély a magyar gazdaságon.

A fenti összevetés nem azt kívánja bizonyítani, hogy minden igazság relatív és minden csak nézőpont kérdése, hanem hogy a Defend igenis jó úton járt az elmúlt 4 évben. Nem fekély a magyar gazdaság testén és nem

azért hozták létre, hogy teletömje pénzzel a Fidesz büdzséjét és persze Földi zsebét, hanem egy példa arra, hogyan lehet Magyarországon magyar háttérrel magyar vállalkozásból piacvezető céget csinálni.

Mikor barátaim nem kevés unszolására belevágtam a Defendbe, egyetlen cél lebegett előttem: a legjobb és legnagyobb céget megcsinálni.

Az első mondatom az akkori Defend-menedzsmenthez – az első „történelmi" cég értekezleten ez volt: Hölgyeim és uraim! Vegyétek tudomásul, hogy a Defendből a magyar biztonsági piac vezető cége lesz veletek vagy nélkületek...

Ezt a mondatot gyakran elmondtam az azt követő években, hisz a menedzsment szereplői folyamatosan változtak. Aki nem bírta a tempót vagy nem ütötte meg a kívánt szintet – ettől persze még lehetett jó szakember egy másik munkahelyen –, annak mennie kellett. Az első két évben háromszor cseréltem le szinte a teljes vezérkart, miközben én magam 5-10 évre tettem a tervezés időszakában azt a fejlődést, amit a Defend Security Kft. 4 év alatt ért el. Az élet másként reagált lépéseinkre. Mind e mögött nincs rejtély, ármány és elvtelenség. Sokkal egyszerűbb a magyarázat.

Mikor eljöttem – mert elküldtek – a hírszerzéstől és magánzó lettem, hosszú ideig lelkileg még maradtam a titkosszolgálat világában. Az agyam és elvárásaim még sokáig – szerencsére – a profizmust akarták és a tökéletességet tartották a természetes élethelyzetnek.

Húsz évig éltem úgy, hogy tulajdonképpen nem hibázhattam és a legjobbnak kellett lennem, hogy elérjem a

céljaimat. A legjobb alatt persze nem magamat, Földi Lászlót értem, hanem egy szervezetet, a hírszerzés illetékes műveleti területét, az ott dolgozó több száz munkatárssal együtt. Nincs amatőr titkosszolgálat – miként nincs és nem is lehet magán-titkosszolgálat sem, de erről később –, hisz az egész titkosszolgálati struktúra, feladatvégzés és persze elvárás a szolgálatokkal szemben a tökéletest – professzionálist – feltételezi.

Mikor magam elé képzeltem a leendő Defend Securityt, természetesen egy minden ízében profi céget láttam lelki szemeim előtt.

Egy komoly cég – legalábbis szerintem – az alábbi feltételekkel rendelkezik:

Földi:
Ha egy szervezet élni akar...

– Egy cég mindig eredményes, ha jól szervezett, megtalálja a megfelelő embereket és tudja, merre tart.

– Sokkal fontosabb a „bekerülők" idomítása az adott feladatokhoz, mint a konkrét munkától független előélet és felkészültség.

– A beindulás sokkal egyszerűbb és könnyebb feladat, mint a folyamatot lendületben tartani, az irányt és tempót módosítani.

– Általában is igaz, hogy egy szervezet eleve elrendelten is ágas-bogas, de arra vigyázni kell, hogy a józan ész határait ne lépje túl, mert mire a feladat végül is „megtalálja" saját végrehajtóját, lehet, hogy csupán az egésznek az értelmét veszíti el útközben.

– Nem attól működik valami jól, hogy pontosan beszabályozott, hisz semmi szükség bürokratikus struktúrára,

mert ugyanis az a lényeg, hogy minden láncszem a maga helyén fontosnak érezze magát.

– Teljesen téves az az út, ahol a szervezet irányítja a működést és nem a működésnek van alárendelve a szervezet. Ilyenkor a helyzetet az mentheti meg, ha felbukkannak a szent szabályt támadó „eretnekek".

– Fontos, hogy a szürke hétköznapok katonái – a szervezet munkatársai – kifuthassák magukat, fontosak legyenek és teljesítményeiket a nyilvánosság is megismerhesse.

– A hosszú távú célokat akkor sem szabad feladni, ha rövid távon több sikerrel kecsegtetnek az eredmények, hisz ez instabil helyzetet okozhat.

– Bizonyos belső versenyszellem nélkül sem a szervezet egysége, sem pedig azon belüli elemek nem képesek a megújulásra.

– Egy szervezet hatékonyságát nagyban meghatározza vezetője személyes stílusa. Elkerülendő, hogy egyben agyon is nyomja azt...

Másik mondásom, amire volt kollégáim a Defendben valószínűleg emlékeznek, hogy számomra a biztonsági őr azt jelentette, hogy úgy áll őrhelyén, mint az amerikai tengerészgyalogosok díszőrségben, s ha egy légy az orrára repül, nem csapkod a kezével, hanem megpróbálja lefújni onnan, miközben a teste és arca mozdulatlan.

Hónapokig tanulmányoztam a magyar és nemzetközi biztonsági piacot – miként tettem egy-egy operatív hírszerző akció megkezdése előtt –, és próbáltam meghatározni azt a stratégiát, amit majd követni fogunk, ha egyáltalán belevágunk az „őrzés-védelembe".

Én ugyanis más terveket tápláltam. Iskolát szerettem

volna alapítani, ahol átadhatom az operatív munkában szerzett tudásom egy részét. Mégpedig nagyon is békés célokra, a magyarországi vállalkozások menedzsmentjének.

Erre alapítottam a Clavis – latinul: kulcs – Intézetet. Az iskola vállalkozásbiztonsági ismereteket ad nebulóinak. Ami nem csupán vállalatbiztonságot jelent, hanem többet, stratégiai gondolkodást. Arról van szó, hogy a XX. század végén kényszerítő erővel jelent meg a versenypiac árnyoldalának problematikája. Hol a helyem a piaci versenyben? Mitől lehetek több? Hogyan tarthatom meg a megszerzett pozíciómat?

Ezek a kérdések alap stratégiai problémává váltak kis-, közép- és nagyvállalatoknál egyaránt.

Mivel az agyam nem a magyar polgári valóságot tükrözte, és külföldi példák lebegtek előttem, óriási lelkesedéssel szerettem volna adni(!). Arra gondoltam, gyorsan megérti a vállalkozói szféra, hogy itt csak nyerhet, hisz kap egy olyan gondolkodási módot, amivel saját lehetőségeit bővítheti. Aztán hidegzuhanyként tapasztaltam, hogy az emberi butaság és ostobaság, amelynek persze az értetlenség és féltékenység az alapja, a „Clavis" elpusztítására szövetkezik és ahelyett, hogy kérdezne, ostoba jelzőket aggat az intézményre és az oktatói gárdára.

Miközben a tanárok a biztonsági terület legjobb elméleti szakemberei, a biztonsági kamara vezetői, a Rendőrtiszti Főiskola tanárai, alkotmányjogászok, kutatóintézetek vezető tudósai, doktorok, kandidátusok és egyetemi tanárok, akiknek nevét bár szívesen írnám le, de a politika és a média spekulációja miatt az ő érdekükben mégsem teszem.

Meg kell érteniük, hogy attól, hogy valamit nem akarunk tudomásul venni, az még létezik. Így van ez a vállalkozásbiztonság problémájával is.

Franciaországban van egy Clavishoz hasonló intézmény, amelyet a francia állam hozott létre állami költségvetési támogatás mellett. A feladata, hogy elméleti tudással segítse a francia vállalkozók piaci pozícióit.

A '90-es évek elején az Információs Hivatal – hírszerzés – főigazgatójával kettesben Dél-Afrikában jártunk a DAK – dél-afrikai titkosszolgálat – vendégeként. Sok egyéb mellett megmutatták a DAK iskoláját, ahol az akkori fehérrezsim képezte a titkosszolgálatának munkatársait. Majd tettek egy meglepő kijelentést, amikor azt mondták, hogy egyébként a dél-afrikai politikai és gazdasági menedzsment is elvégzi ezt az iskolát. Nagyon értelmetlen arcot vághattunk, mert hozzátették, hogy ez nem azt jelenti, hogy mindenki ügynök lesz. Viszont egy nemzetközi embargóval sújtott ország életben maradásához speciális megoldások szükségesek. Ezért fontos, hogy úgynevezett operatív képzést kapjanak azok, akik az országot közigazgatási szinten irányítják. Van ilyen képzés Izraelben és minden olyan országban, ahol a kihívások eltérnek a „normális" feltételektől. Az USA-ban a vállalkozásbiztonság – ott úgy nevezik compatetiv intelligence, vagy business intelligence – oktatása az egyik legjobb üzlet az oktatási piacon. De hát Amerika mindig is előttünk járt 15-20 évvel.

Visszatérve az elvetemült Defend jelenséghez és Földi istentelenségeihez.

1998-ban a magyar biztonsági szakma és piac egy nagyon egyértelmű képet mutatott. Közel tíz év alatt a volt rendőrökből, titkosszolgálati – főként elhárító – szakemberekből, katonatisztekből létrejött egy vállalkozói réteg,

akik korábbi tudásukat szerették volna piacosítani. Ezért létrehoztak biztonsági cégeket és baráti egyeztetéseken keresztül – én segítek neked, te segítesz nekem – felosztották a potenciális piacot. Néhányan kiemelkedtek, de a többség éppen hogy megélt a dologból. Majd megjelentek a külföldi hátterű multinacionális cégek és anyagi erejüknél fogva letarolták a magyar piacot, mutatóban hagyva meg néhány nagyobb magyar céget. Ráadásul a multik voltak az egyetlenek, akik a pénzük okán komplex biztonsági szolgáltatást tudtak kínálni.

Persze a külföldi cégek menedzsmentje is többnyire magyar szakemberekből állt, akik jó barátságban voltak a magyar cégek tulajdonosaival és vezetőivel. És persze mindenki a politika baloldalán állt, hisz életérzésük volt a rendszerváltás okozta kényszerű távozásuk a rendőrségtől, a szolgálattól, vagy a katonaságtól.

Béke és nyugalom honolt a magyar civil biztonsági szakmában, már-már csipkerózsikai jótékony álom, amikor megjelent egy vaddisznó, egy önfejű, egy a szokásjogot figyelmen kívül hagyó, egy izgága hírszerző – ez külön bűn az elhárítók szemében –, és mindenbe belerondított.

Először is nem ismerte el a státuszkót, csak a piaci viszonyokat. Nem „baloldalon" tolongott, hisz ott már ekkorra 3500 cég várt alamizsnára, hanem „jobbra" húzott – igaz, hogy itt teljesen egyedül lubickolhatott, nem volt konkurencia; tudatosan érkezett és multinacionális cégek piacaira fájt a foga, mert azok az értékesek, s ezt nem is titkolta. Egy őrült, aki csaknem kétmilliárd forintos(!) beruházás gondolatával kacérkodik – kifejezve ezzel, hogy nem négy évre készül learatva, amit csak lehet, aztán futás –. S mindezt nem csak mondta, hanem azonnal bele is vágott a végrehajtásba.

A kezdeti döbbenetet felváltotta a szkepszis – úgy sem tudja megcsinálni, hülye ez hozzá, mit akar egy idióta hírszerző, stb... – majd az idő múlásával, az eredmények realizálásával fagyos félelem, düh jelent meg és elindult a bosszúhadjárat, ahol – tisztelet a kevés kivételnek, ha egyáltalán volt ilyen – háromezer cég hetvenezer embere, több száz millió dolláros külföldi biztonsági cégek tulajdonosai, a magyar biztonsági kamara teljes vezetése és a hatóságok egy része is egységfrontba tömörült a Defenddel szemben és felkérték a sajtót, meg néhány politikust és nem csak az ellenzék oldalán ülők közül(!), hogy végezzék ki Földi cégét.

Én tudom, hogy micsoda erő volt ez! Mikor nem kaptam hitelt még az MFB-ből sem – 1999 tavaszán – arra való hivatkozással, hogy nem szeretnének az újságban szerepelni.

Mikor a közbeszerzési pályázatot eleve úgy írták ki, hogy a Defend indulni se tudjon.

Tények: – 2000-ben 23 közbeszerzési pályázatból 6-ot nyert a Defend (ebből 3 takarítás volt!).

– 2001-ben 9 közbeszerzési pályázaton indult, és 1-t (!) nyert meg.

Amikor néhány napot késtünk a köztartozások befizetésével az APEH-apparátus azonnal inkasszót nyújtott be, és előfordult, hogy folyó hó 6-án, 7-én fogalmam sem volt, honnan szerzek potom 100 millió Ft-ot tizedikéig a bérekre. Volt úgy is, hogy egy barátom adott kölcsön egy-egy hónapra, amiért örökké hálás leszek az embereim nevében, hisz kétezer család eltartása az én felelősségem volt négy éven keresztül, függetlenül attól, hogy

szeretett minket a sajtó, a politika és a közvélemény, vagy sem.

Való igaz, kapott a Defend kormányzati támogatást azzal, hogy állami banktól meglehetősen magas kamatra hitelt vett fel, amelynek fedezete az ingatlanának jelzálogjoga, a piaci árbevétel és az ügyvezető – azaz én – közjegyzői okiratba foglalt teljes magánvagyona volt.

Igen, megkaptuk az APEH őrzését. Ezután már csak munkába kellett állítani ötszáz embert, felszerelni, kiképezni, fizetéseiket megelőlegezni és tartani a szolgáltatás elvárt színvonalát.

Megkapni valamit persze fontos, de ennél sokkal fontosabb megtartani, nem eljátszani a bizalmat azzal, hogy az ember érdemtelenül jut lehetőséghez. Egyébként is a Defend előtt sok kis cég védte az APEH-objektumokat. Voltak olyanok közöttük, amelyek feketén alkalmazták az őreiket. Hogy is van ez? Az APEH-objektumokat védő biztonsági cég nem fizet adót...(?!)

Szóval a bohózatot ugye meg kell szüntetni(?)

A Posta „átjátszása" a Defendbe sem feltétlen úgy történt, ahogy a Népszabadságban olvastam.

Tények:

– A Posta törvénytelenül végezte 23 objektumában a pénzfeldolgozást, hisz nem volt rá MNB engedélye a feltételek hiányossága miatt.

– A Posta nem rendelkezett biztosítással a pénzszállításra – miközben milliárdokat szállított –, hisz csak a teljes postai járműparkra voltak a biztosítók hajlandók szerződést kötni. Ez pedig több milliárd Ft lett volna!

– A Posta korábban 3-5 nap alatt dolgozta fel saját készpénzét, amely súlyos napi likviditási helyzetet okozott, ezért a Magyar Nemzeti Bank 30 Md Ft-os hitelt biztosított a Posta számára. Ezt a Nemzeti Bank 2000 decemberében megszüntette, a pénzt visszavonta.

Mindezekkel szemben a Defend:

– Európa legmodernebb pénzfeldolgozóját építette meg. Ez a Loyd's (angol) biztosító írásban is adott szakmai véleménye a Telek utcai objektumról. Igaz közel 1,8 Md Ft-ba került.

– Átvette a Posta dolgozóit – senki nem került utcára –, a cég használható eszközeit és objektumait, amiért kemény bérleti díjat fizet ma is a Postának.

– A Defendnek 8 Md Ft-os(!) felelősségbiztosítása van.

– S azzal, hogy a Defendnél az este beszállított pénzt reggelre feldolgozzák és vissza is szállítják a postafiókokba, a Posta nem kényszerül felvenni 30 Md Ft-os hitelt – az évi kamatai minimum 1,2 Md Ft lenne persze az adófizetők pénzéből –, nincs kamatvesztesége, és a fölösleges pénzt napi szinten el tudja adni a bankközi kereskedelemben, amely újabb megtakarítást jelent számára.

Hosszan lehetne sorolni azokat a tényeket, amelyek egyáltalán nem támasztják alá a spekulációkat, amelyek a Defendről a sajtóban megjelentek. Persze nem olyan rejtélyes ez, hisz sorolni tudnám azon újságírók nevét, és még néhány „megtévedt" politikust is, aki készségesen elfogadta a piaci konkurencia pénzét és ezért hajlandó volt minden ostobaságot leírni vagy nyilatkozni.

Dokumentálható, amikor Ágnes asszonyt – egy jónevű újságírónő – az egyik konkurens biztonsági cég központjába „belopják", figyelmen kívül hagyva az egyébként szigorú beléptetési rendet. De úgy gondolom, fölösleges lenne vádaskodni vagy bizonyítékokat gyűjtögetni, mert egyrészt ez nem segítene a Defend megítélésén – miközben engem

és sajnos embereimet is minősíthetetlen jelzőkkel illettek. Én az elmúlt 6 év alatt legyen az „Nyírfa-ügy", „Kazettavásárlási-ügy", „Defend-ügy" vagy bármi, soha senkit nem szidtam, nem sároztam be, nem nyilatkoztam egyetlen médiában sem ocsmány módon. És erre büszke vagyok még akkor is, ha szerénytelennek tűnök miatta.

Mert nem a közélet vagy a közvélemény az ocsmány és alulkulturált, hanem néhány fékevesztett, feltüzelt, vagy éppen kellően megfizetett tollforgató.

Nem tudom, megfigyelték-e, hogy manapság nem a sajtó tükrözi a közvélemény érzéseit, világlátását, hanem a közvélemény visszhangozza a sajtó által kikényszerített életérzést. „UP SIDE DOWN", a fejetetejére állt a világ.

Ugyanakkor mindez nem szegheti kedvét annak, aki eltökélt valamiben és persze tudja, hogy igaza van. Én ugyan egy közel 7 Md Ft-os forgalmat produkáló cégnek voltam vezetője és részbeni tulajdonosa, de mégsem vagyok milliárdos, miként ezt hallom az utcai pletykákból. Más kérdés, hogy soha nem éltem olyan jól, mint az elmúlt 4 évben, hisz a nettó fizetésem 500 ezer Ft/hó volt, szolgálati autó, telefon, benzin- és businesskártya tette komfortossá életemet. Hol van ez a 75 ezer Ft-os műveleti igazgatói fizetésemhez képest?

Miközben érdeklődve hallgatom , hogy a „Földi jól megszedte magát és a Defend fizette a Fidesz kampányát..." nem tudom, hogy honnan hiányzik az a pénz, amiről a jól értesültek beszélnek. A milliárdokat nemcsak elkölteni kell tudni, hanem elő is kell teremteni.

Nem vitatom, ha még van négy évem – s most ez az MSZP-SZDSZ számára jött el, akkor én is és a Fidesz vezette állam is gazdag lett volna a Defend nyereségén keresztül. Mert 2002-ig tartott a befektetési időszak.

Azzal, hogy tízéves munkát négy év alatt végeztünk el kétségbeesésbe kergetve minden tanult közgazdászt és pénzügyi szakértőt, annak ára volt. Mégpedig az, hogy a Defendbe csak betenni lehetett pénzt ez alatt az idő alatt, kivenni azonban nem. Az aratás most kezdődhet. 2003 az az időpont, amikor a Defend jó vezetés mellett produkálhatja, amiért érdemes volt felépíteni és komoly hasznot hajthat új tulajdonosainak.

Apropó, új közgazdasági fogalom, azaz Defend. Ezt a sikersztorit – mert a Defend 2000 ember sikere! – Amerikában tanítanák, mint lehetséges, bár esetleges komoly objektív és szubjektív elemet feltételező alternatív közgazdasági modellt.

Persze Amerika bajban lenne, hisz receptjéből hiányozna egy őrült volt magyar hírszerző.

Egyébként a Defend tulajdonosi szerkezetének változása is amerikai modell. Nincs itt többről szó, mint arról, hogy ha egy vállalkozó túlnövi, vagy a gazdasági növekedése átlépi az optimális határt, két választása marad: vagy feladja, vagy eladja a cégét, legalábbis a tulajdoni hányad nagyobb részét tőkeerősebb befektetőknek. Sorolni tudnám – saját érdekükben nem teszem – azokat a befektetőket, akikkel tárgyaltam 2000-ben arról, hogy nincs-e kedvük beszállni „Defend-gyorsvonatba". Igazán senki nem bízott bennem, illetve a Posta és az MFB 2001-ben már igen. Amikor kész volt a rendszer, ált a Telek utca és elindult a Defend-páncélautó. Csak akkor jött az állam és „segített", illetve lett egy 7 Md Ft-os üzletben tulajdonostárs.

Most már bevallhatom, hogy engem mindig is a sztori érdekelt. Így voltam a hírszerzéssel is. Amikor az ember befejezett egy operatív ügyet, akkor az máshoz került és

kezdhette elölről az egészet. Én szeretem a Defendet, az ott dolgozó ma már közel 2400 embert, a napi kihívásokat, a konkurencia újabb és újabb kísérleteit arra, hogy megfojtsa a céget, a sajtó Földivel kapcsolatos „biztos forráson" alapuló szenzációit. Szeretem azokat, az „árulókat" is, akik kivitték az információt amíg ott voltam, vagy azokat, akik azóta árulkodtak rólam az új gazdának. Szeretem, mert mind-mind a sztori része, ettől egész és kerek és emiatt érezhetem magam még mindig operatív tisztnek.

Azért jó lehetőség ez a könyv számomra, mert most a saját kérdéseimre is válaszolhatok, nem pedig – az egyébként el kell ismernem – profi módon összerakott, felépített médiaakciókra. Emlékszem, pénteken indított a Magyar Hírlap, szombaton – ilyenkor van ideje az embereknek olvasni – fordult a témára a Népszabadság, az RTL Klub és a tv2. Majd hétfő reggel a Napkelte foglalkozott a Földivel kapcsolatos „üggyel". Majdnem mindegy volt, hogy mi az. A lényeg, hogy napirenden tartsanak.

Öreg trükk. A hírszerzőiskolán alaptantárgy. Úgy mormolni valamit, mint egy vallási imát, hogy mindenképpen rögzüljön az emberek agyában: „van itt egy gonosz, aki minden rossznak az oka..." Van itt egy Földi, aki mindenért okolható...

Néha már félve néztem a híradókban a természeti katasztrófákról készült összeállítást, mert attól tartottam, hogy a hír végén megemlítik: „...és az egészről a Földi tehet...".

A paradoxon csak az, hogy itt én vagyok otthon. A befolyásolás stratégiai és taktikai elemei, módszertana. Na meg idegbajos sem vagyok és tudom, hogy mik a tények

szemben az ostoba spekulációval. Ne felejtsük el, én voltam a műveleti főnök. Ha lehet, tiszteljék – nem engem, hanem – azt a beosztást és rangot és ne próbáljanak azzal csőbe húzni, ami az én szakterületem, a műveleti igazgatóé.

Visszatérve a saját kérdéseimre, én azt kérdezném: – „Földi haver, és te mire emlékszel a Defend négy évéből?"

Például arra az őrparancsnokra, J. Attilára, akinek egyszer azt találtam mondani, hogy ne izguljon, amíg engem lát... Amikor úgy alakult az életem, hogy hónapokig nem találkoztunk, az első adandó alkalommal csak annyit mondott: „Főnök, már kezdtem izgulni..."

Vagy az érzésre, amikor először láttam meg egy Defend-páncélautót az utakon, mert tudtam, hogy micsoda anyagi erőfeszítést jelentett, amíg odáig eljutottunk.

Vagy azokra a levelekre, amelyekben egyszerű emberek köszönték meg, hogy a Defend őrei milyen rendesen viselkednek.

Hogyan írható az le, hogy a Semmi helyén Valami lett okos, szorgalmas és hittel megáldott emberek munkájának gyümölcseként. Létrejött a Defend-birodalom.

Miért is szégyenkeznénk mi 2400-an? Lehetnénk jó példa is. Példa arra, hogy van tartalék a magyar gazdaságban, persze kell hozzá az állam akarata is – apropó állam, a Defend nem Fidesz-közeli cég volt, és most sem MSZP-közeli, hanem a Defend a Magyar Állam tulajdona. Az ilyen kapcsolódást sehol máshol nem szégyellik, mert a francia büszke a sajátjára, de még az USA is támogatja saját iparát. Amikor kiderül, hogy az F16-os vadászrepülőgépek nem kellenek az Orbán-kormánynak, az

Egyesült Államok budapesti nagykövetsége az MSZP-SZDSZ koalíciót kezdte támogatni a 2002-es parlamenti választáson.

Magyarnak lenni nem magyarkodást és ideológia csirizt jelent. Ez egy földrajzi és gazdasági tétel, amely csak és kizárólag ténykérdés. Én örülni fogok, ha a jelenlegi MSZP-SZDSZ-kormány is belátja ezt és learatja a Defend előnyeit.

Ez volt az oka annak is, hogy Csintalan Sándor váltott fel a Defend vezetői székében és már ő a 20% tulajdonos is. Tudtam, ha az új kormány beiktatásakor én leszek a cég élén, azt 2 hét(!) alatt ledarálják, mert annyira nagy volt az eltökéltség. Csintalan úr soha el nem múló érdeme, hogy ezt megakadályozta, és azóta bebizonyosodott, hogy a cég rendben van szakmailag, pénzügyileg – nem vett el belőle senki! –, és arra is fény derül, hogy nem folytat titkosszolgálati munkát.

Csintalan úrnak köszönhető, hogy kétezernégyszáz család nem maradt kenyér nélkül Földi miatt. Mert csak rám haragudtak a mindent tudó okosok, miközben feláldoztak volna kétezernégyszáz embert.

Azóta persze elküldték a menedzsmentet és én csak azt kívánhatom, hogy az új vezetők legyenek képesek a Defend irányítására, különben dugába dől az a titkos tervem, hogy néha az éj leple alatt elosonok a Telek utcáig és jóleső érzéssel konstatálom, hogy még állnak a felépített falak…

A Defend belülről…

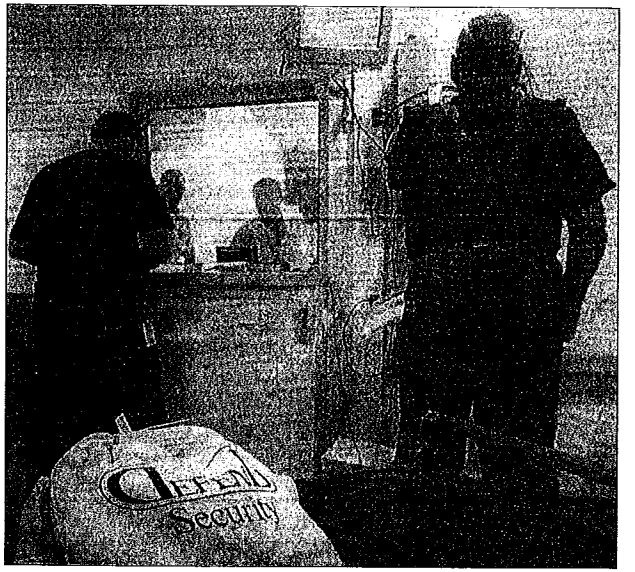

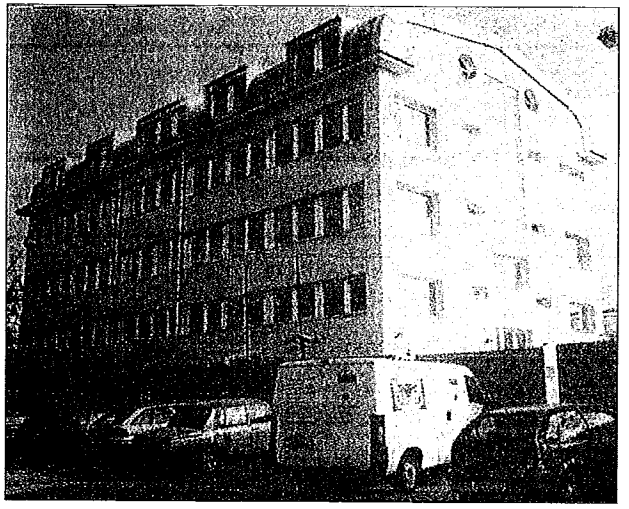

9. Parancs

„Aki a politikába igyekszik, ismernie kell a titkosszolgálat módszereit. Aki részt akar venni a politika mindennapjaiban, annak használnia is kell tudni ezeket a módszereket."

(Idézet: Tőlem)

Kr. e. 58. április 8.

A történetírás szerint Kr. e. 58. április 8-a a latin Európa születésnapja. Ezen a napon fogadta Caius Julius Ceasar római tábornagy, az Alpokon inneni és túli Gallia kinevezett kormányzója a mai Genf helyén a helvétiusok népének küldöttségét, hogy szerződésükkel megpecsételjék Gallia (a mai Svájc, Franciaország és a Benelux államok területe) meghódításának tényét.

A nyolc évig tartó galliai hadjárat nemcsak a római katonai és mérnöki tudás mesterműve volt, hanem Ceasar – mai fogalmakkal élve – hírszerzői sikere is. A római hadvezér tudatában volt, hogy csak egyetlen archimédeszi pont kell neki, amelyen lábát megvetheti, s ha ez sikerül, ellenfeleit kimozdíthatja hatalmukból. Az archimédeszi pont az őslakos gall, germán és helvetius törzsek erejének, helyzetének és szándékának pontos ismerete volt. Ceasarnak nemcsak pontos és megbízható ismeretekre

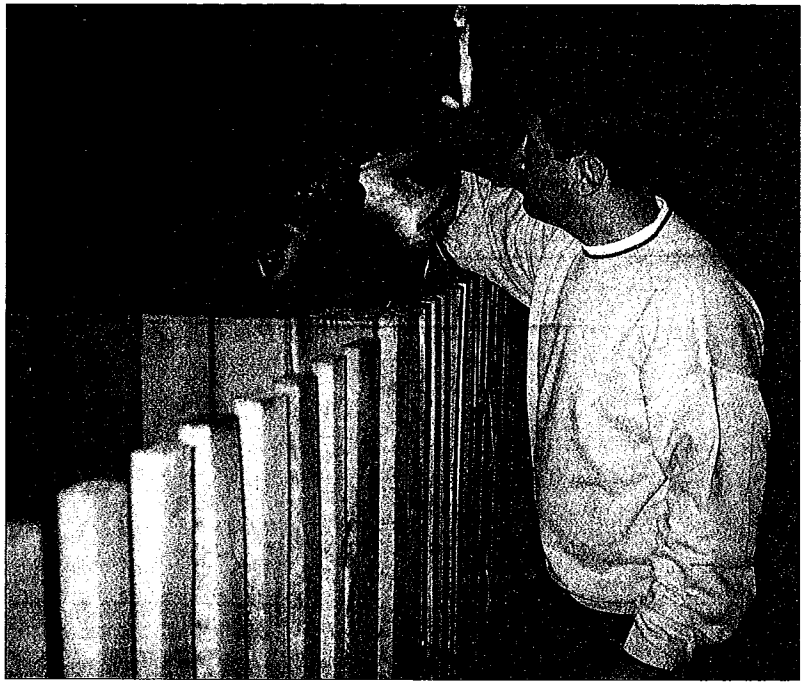

Csacsi: sajnállak...

volt szüksége, hanem a galliai parasztgerillák (korabeli nevük latrok, latinul latrones) sakkban tartásához szükséges módszerekre és eljárásokra.

Ezért dédelgette a helyi pártokat, kijátszotta egyik mozgalmat a másik ellen, s eközben megtanulta és átvette harcmodorukat, gondolkodásukat. Miután ez a tanulás kölcsönös volt, lassan kialakultak a módszertani átfedések és operatív keresztkapcsolatok a Ceasar és a parasztgerillák, illetve őslakos törzsek között. A római hadvezér hírszerzői stratégiája jelentős mértékben járult hozzá a gallilai hadjárat sikeréhez.

avagy: A politikában nincs hála

A politika – ismét csak tőlem – nem más, mint a „hazugság tudománya", ahol a tudományon van a hangsúly. Hogyan másként lehetne értelmezni ugyanis azt, amikor a különböző politikai irányzatok kétségbeesve igyekeznek meggyőzni minden szavazópolgárt az egyetlen, a csakis ő igazukról. Mindeközben folyamatos túlzásokba esnek, azaz árnyaltan fogalmaznak, picit túloznak, a pillanat hevében meggondolatlanul nyilatkoznak, csúsztatnak, kijátszanak, átvernek – magyarul: a hazugságot tudományos fokon művelik!

Ugyanakkor a „tudományos" létforma megköveteli, hogy a politika profi módon működjön. A politika ezért egyenlő profizmus, mely nem más, mint a cél elérése mindenáron.

Aki nem éri el a célját, az nem lehet profi és aki nem professzionista, az nem is lehet politikus.

Életemben nem sok jót hoztak az MSZP politikusai. Kirúgtak kedvenc munkahelyemről, a hírszerzéstől, majd legutóbb megfosztottak kedvenc játékomtól, a Defendtől is.

De... Győztek 2002-ben olyan körülmények között, amikor minden józan ész azt mondta, hogy a jobboldalnak soha nem volt ekkora esélye a hatalom megtartására.

Kiderült a 2002-es parlamenti választásokból – sok egyéb mellett –, hogy a Fidesz jelenlegi vezérkara nem képes Orbán Viktort támogatni a győzelemben. Orbán ugyanis nyerő típus, a többiek viszont vesztesek... Nem lehet más magyarázata annak, hogy a Fidesz 1994-ben vesztett, 1998-ban nem igazán győzött – hisz FKGP nélkül nincs kormányalakítás – és 2002-ben ismét vesztett.

Ezzel szemben az az MSZP, amelyik látszatra szétesve jött ki az 1998-as helyzetből, s melyből pártot szó szerint a média csinált, hisz az a párt – egy jó barátom szerint –, amit a média reklámozott 2000 és 2002 között, nem is létezett; győzött 2002-ben.

Kénytelen vagyok azt mondani, hogy profi módon tudta és követte a célt. Lehet elegánsabb a „nem sározzuk a másikat" módszer, csak nem profi amennyiben gátolja a cél elérését, ez esetben a győzelmet. A politikai hibák nem függnek össze a profi és az amatőr kérdéskörrel, mert a politikai professzionizmus csak a végtermék, a győzelem szempontjából mérvadó.

Nem véletlen, ha komoly összefüggést vélek felfedezni a politika és a titkosszolgálatok között létezésük egymásra utaltságában. A politika használja a titkosszolgálatok végtermékét és inspirálja, utasítja újabb információk megszerzésére, illetve feladatok elvégzésére.

Apropó végtermék – politikai információ.

Szeretnék egy meglehetősen elterjedt tévhitet eloszlatni. Arról van szó, hogy az információ önmagában nem feltétlen titkos, illetve nem feltétlen kell titkosnak minősíteni. Ebben az esetben ugyanis hogyan „dolgozik" az információ. Mit érek azzal az anyaggal, ami csak az én páncélomig juthat el és senki nem is láthatja többet. Nyilván van olyan adat vagy információ, ami önmagában is védendő – pl. mikor és hová hull az első amerikai bomba Irakban –, de a többség nem elzárandó. Titkossá akkor válik, ha a döntéshozó megkapta mondjuk a hírszerző jelentéseket és annak kapcsán politikai döntések születnek – az már védendő, hisz egy stratégiára, a jövő terveire vonatkoznak.

Mindez nem azt jelenti, hogy önfeledten adogassuk a

hírszerző jelentéseket boldog-boldogtalannak. De egy körön belül az információ arra való, hogy az illetékesek megismerjék és használják munkájukhoz, feladataik végzéséhez. Arra utalok ezzel, hogy voltak rossz reflexek – persze csak a múltban (!) –, amikor sokan félreértették a hírszerző információk lényegét és jelentőségét, és elzárták, mint annak idején a piroscsíkos MTI-kiadványt, amiben kiollózott cikkek voltak a nyugati lapokból...(!?)

A politika felhasználó és nem szenvedő alanya a titkosszolgálatok létezésének. Mindig elmosolyodok, amikor politikusok rémülten – bár néha mintha némi büszkeség is vegyülne a hangjukba – mondják, hogy lehallgatják telefonjaikat és „mégis csak hallatlan, amit a titkosszolgálat megenged magának..."

Szeretném határozottan kijelenteni: a titkosszolgálat nem figyel meg senkit, és különösen nem figyeli a politikusokat, ha erre a politika nem ad utasítást.

A titkosszolgálat eszköz a politika kezében. Elkerülendő, hogy a politika féljen saját eszközétől, mert nem érti, vagy nem akarja megérteni a szolgálatok belső filozófiáját, működésük törvényszerűségeit. A félelem nem politikai kategória és rossz tanácsadó a titkosszolgálatok kezelésében.

Egyébként is végiggondolta bárki is, hogy mit jelent a telefonlehallgatás és mi annak procedúrája?

A törvényes út, hogy vagy az igazságügyi miniszter, vagy egy kijelölt bíró adhat engedélyt a telefonlehallgatásra. Amennyiben politikusról, pláne képviselőről van szó, az eljárás még bonyolultabb. Kizárt dolog, hogy a miniszter, vagy bármelyik bíró a „játék kedvéért" megadná az engedélyt egy önfeledt lehallgatásra, mondván... „majd csak kiderül valami, hallgassuk le az illetőt..."

Másrészről az operatív eszköz használatához alapos gyanú kell, és mitől lennének gyanúsak a politikusok.

Akinek tiszta a tükör a fürdőszobájában a reggeli borotválkozásnál – hölgyek esetében sminkelésnél –, annak nem lehet gondja a telefonjával.

Más kérdés az engedély nélküli lehallgatás. Ilyen pedig nincs! Illetve ha van, akkor nagyon bátor ember, aki erre kiadja a parancsot az apparátusának, hisz folyamatosan számolnia kell a veszéllyel, hogy a dolog kiszivárog. Mert beosztott operatív tisztek végzik a feladatot, nem pedig a Szakszolgálat főigazgatója, miközben helyettese frissen „rúzsozva" egy gépíró ügyességével játszik a számítógép klaviatúráján.

Az igazi eljárásban egy valaki hallgatja – még akkor is, ha előbb a gép automatikusan felvette az anyagot –, ha idegen szöveg van benne, kell egy fordító. A szalagról át kell gépelni írott formába. A kolléga közvetlen vezetője megnézi és továbbítja az osztályvezetőjének – persze leginkább a TÜK-ön keresztül, ami újabb két személy bevonását jelentheti. Az osztályvezető először rémülten olvassa a jól ismert politikus nevét, majd azonnal elszalad az igazgatójához, aki kihallgatást kér a főigazgatótól, aki viszont helyettese, esetleg tanácsadója jelenlétében fogadja a „veszélyes-papírt" lobogtató igazgatót.

Elképzelhetetlen, hogy ennyi sok emberből egy se legyen, aki előbb-utóbb „ne köpne". Például négyévente, választások előtt élénkül meg a „hallottad" effektus. Nem hiszem, hogy meg lehet csinálni, mert óriási a lebukás veszélye. Ha mégis megteszik, 10-15 év múlva úgyis kiderül.

A másik életszerű helyzet – bár szintén kínos életkép –,

amikor a szolgálatok vezetése lihegve – hosszú nyelvvel – szolgálja a politikát. Mindkét esetben az érintett személyek alkalmassága a kérdés, nem pedig a politika és titkosszolgálatok egymáshoz való viszonya.

Amennyiben a nyájas olvasó visszalapoz a 2. Parancsban leírtakhoz, látni fogja, hogy a történelemben a politika mennyi hasznos támogatást kapott az adott titkosszolgálatoktól céljai eléréséhez.

A politika irányítja a szolgálatokat, amely nem jelenthet – ne jelentsen – operatív irányítást, beavatkozást. Az elmúlt 12 évben a titkosszolgálatot felügyelő miniszterek többsége gyakran érzett hajlamot arra, hogy ne csak politikai értelemben irányítsa a szolgálatokat, hanem belelapozzon dossziékba is. Nem istentelenség a dolog, de semmiképpen nem szerencsés. Arról van szó, hogy egy-egy komolyabb operatív ügy több évig is „készülhet".

Rengeteg olyan összefüggése van, aminek egy része önmagában szövegkörnyezete nélkül nem is érthető.

Az elmúlt időszak „ügynök-vitája" jól mutatta, hogy még sokszor az sem tudja, hogy mit beszél, aki pedig hivatalból megkaphatott „minden" információt.

Mert nem mindegy, hogy „Gizike", vagy „gőzeke..."

A legrosszabb dolog kiképezni – elnézést a volt miniszter uraktól – egy hivatalból főokost olyan dologra, amihez a legparányibb érzéke sincs. Katona Béla mondta: „Nem akarom tudni a részleteket..." míg Boross Péter lakónikus egyszerűséggel csak ennyit jegyzett meg: Látom, „gazemberségből" nektek van jeles bizonyítványotok...". Voltak viszont, akik érdeklődtek.

A politika és titkosszolgálat két professzionális intézmény, sok szempontból hasonlít egymásra. Módszereikben tudatosan vagy ösztönösen azonos elveket követ-

nek. Az informáltság kiépítése, az eseményekre gyakorolt befolyás megléte és a kapcsolatok fenntartásának abszolút képessége, amik jellemzik mind a két rendszert.

Ez a hármasság az alapja a szolgálatok működésének éppúgy, mint a hatékony politikának. A különbség abban van, hogy míg a titkosszolgálat kiképzett és felkészített apparátusán keresztül tudatosan törekszik a hármasság elvének használatára, addig a politika és főként a tehetséges politikusok ösztönösen éreznek rá a trilógia sikert jelentő létezésére.

Elképzelhető, bár nem szerencsés történelmi időszak, ha a titkosszolgálati módszerek és megoldások túlságosan is rátelepednek egy társadalom mindennapjaira, teljesen átalakítva a normális emberi együttélés alapjait.

Ilyen történelmi példa az 1990 előtti román társadalom titkosszolgálati tükörképe, amikor is a Securitatéhoz való tartozás egy speciális lehetőséget jelentett. A román titkosszolgálat több mint húsz éven keresztül sajátos teret kapott a román társadalomban. Nem is klasszikus titkosszolgálat volt, hanem egyfajta „szabadkőműves páholy" szerint élt és szerveződött. A szolgálathoz tartozás nemcsak kényszer volt jó néhány munkaterületen – például a román külkereskedelem nem a szolgálatok befolyása alatt volt, hanem maga volt a titkosszolgálat. Az együvé tartozás „élménye" egyfajta státusszimbólum volt, amiről nyíltan ugyan nem beszéltek, de szinte mindenki ismerte a másik rangjelzését(!), ezzel helyezve el magát a társadalmi ranglétra megfelelő helyére.

Furcsa, rossz, megalázó, káros, de egyfajta émelyítő életérzés is volt a Securitatéhoz tartozás. Ráadásul a rendszer meg is védte alattvalóit – sokszor persze önmagukkal szemben is.

Normál körülmények között egyensúly van a titkosszolgálat hálózati rendszere és a politika érdekviszonya között.

A szolgálatnál van egy vidám mondás: „Kétféle ember létezik. Az egyik, aki be van szervezve, a másik, aki be lesz!"

A rendszerváltás idején – '90-es évek eleje – a hírszerzés gőzerővel dolgozott az irányok kialakításán, amihez a legfontosabb első lépés egyfajta kapcsolati kör – hálózat – kiépítése volt. Új irányok, új szereplőket jelentenek, vagy a régiek „átképzését".

Éppen befejeztem egy találkozót, ahol már az új éra vadonatúj politikusaival egyeztettük közös dolgainkat, ami abból állt, hogy biztosítottak róla, az ország érdekében lehetőségeiken keresztül segítik a külföldi hírszerző pozíciók kiépítését.

Nem volt ez klasszikus beszervezés, inkább „hivatalos kapcsolatokkal" történő beszélgetés. A terminológiák részben ugyan változtak a rendszerváltás idején, de a tartalmat tekintve évszázadok óta ugyanazok.

Mindezt önként és rossz érzés nélkül tették partnereim, ahogy száz éveken keresztül mindig is történt rendszerektől és ideológiáktól függetlenül. Majd volt még kis időnk, és a találkozó csevegésbe ment át. Akkortájt szintén sláger volt a III/III-as lista. A jelenlévők a témában érintetlenek jóleső nyugalmával és büszkeségével mondták egymásnak: „Hallottad...? Gondoltad volna, hogy ő is....? Megdöbbentem, amikor hallottam... stb."

Én meg csak néztem az előttem ülő hazafiakat, akik pár perce – legalábbis szerintem – jelesre vizsgáztak hazaszeretetből, hisz az ország, a társadalom érdekében az első szóra együttműködtek a titkosszolgálat képviselőjével.

Ugyanakkor, ha ezt más teszi, igaz más társadalmi rendszerben, már van megjegyzés, rosszallás, esetenként gúny, miközben a cél akkor is ugyanaz volt: védeni a Hazát.

Nem arról van szó, hogy az elmúlt 40 évben nem voltak túlkapások a magyar szolgálatok részéről. Ne lennének olyanok, akik megszenvedték egy történelmi zsákutcát jelentő társadalmi létforma anakronizmusát. De csak a konkrét ügy és személy lehet a vizsgálat tárgya.

Nincs kollektív bűnösség! Ezt a tételt mindenki elismeri, legyen szó holocaustról vagy kitelepítésről, esetleg erőszakos érdekérvényesítésről. Akkor miért nem igaz ez az állítás a titkosszolgálatokra? Nem nehéz belátni, hogy a Kádár-rezsim titkosszolgálatai – mint szervezetek – nem jók és rosszak voltak. Hanem léteztek olyan emberek, akik butának születtek vagy félreértették helyzetüket. Ők igenis lehetnek bűnök elkövetői, tehát bűnösök, amiért a büntetés nem évülhet el. De a többi...(?)

A magyar politikai közélet sajátos vetülete napjainkban a média egyértelmű vezető és irányító szerepe a politika fölött. Nálam avatottabb szakértők dolga, hogy a jelenség gyökerét és majd a megoldást megtalálják. Én csak a titkosszolgálati és ezzel összefüggő politikai aspektusait szeretném felvetni.

Az egyik ok a média politikafelettiségére, hogy mindenki, de legfőképp a politikusok félnek a nyilvánosságtól „jaj, csak nehogy szerepeljek a lapokban..."

A fő baj, hogy ma a médiaszereplés egyértelműen negatív. A szenzáció mindig a botránnyal mérhető. S mivel a többségnek van vaj a füle mögött, a „csak ne szerepeljek..." igénye teljesen érthető.

Baj, hogy így van. Nem jó, hogy lehet találni „eseteket",

s nem jó az sem, hogy a média teljesen megkergült. Én istenítettem a médiát a rendszerváltás idején, mert a békés átmenet egyik „oka" az volt, hogy a politikusok helyett a média vezényelte(!) az átalakulást, távol tartva minden szélsőséget az eseményektől, a hatalom átadás-átvételétől.

Mindez soha el nem múló érdem, csak az a baj, hogy az utóbbi időben a média leküzdötte magát a politika színvonalára és néha teljes identitászavarba kerül.

Az oknyomozó újságírás, mint új büszkesége a média létformának, sajnos nem az, aminek mondja magát és ez zavarhatja meg az egyébként is sokszor gyámoltalan politikát.

Az oknyomozás mai formája divatos fogalom igazi tartalom nélkül. Az nem oknyomozás, hogy hosszas utánajárást követően hozzájutottam egy jó, szaftos pletykához. Igaz ezt, mint szenzációs információt írom meg.

Mindenekelőtt fontos megjegyezni, hogy az információ nem azonos az elsődleges adattal. Az információ ugyanis egy végtermék. Egészen definitív módon: az információ összegyűjtött, ellenőrzött és feldolgozott adatok összessége. Nem pedig egy adat, pletyka, hallomás, feltételezés vagy kitaláció.

Mindeközben az oknyomozás során valóban megjelenik az igény, hogy utána kellene járni bizonyos alaphírnek. Ekkor pedig megindul a sok esetben törvénytelen adatgyűjtés. Az adatgyűjtés lehetőségeit és módját – különösen konkrét személyeket érintő esetekben – legalább két törvény szabályozza.

Az egyik az 1995-ben kiadott a Titkosszolgálatok működésére vonatkozó, a másik az 1998. évi IV. tv., amely a magánnyomozást szabályozza. Még vannak más jogszabályok is. Egyikben sem olvasható, hogy újságírók szabadon hasz-

nálhatnák a speciális eszközöket és módszereket. Az oknyomozó újságíróknak szükségük lenne arra, hogy magánnyomozói igazolványt szerezzenek, vagy törvényes engedéllyel rendelkező céget bízzanak meg a nyomozással.

Ez egy hiányosság, amelyet a jogalkotásban pótolni kellene és lehet, hogy ezzel a politika kiszolgáltatottsága is csökkenne a média irányába és megnyugodnának a kedélyek.

Angliában előfordult az a skandallum, hogy amikor két zsurnaliszta államtitoknak minősülő adatokat publikált, a demokratikusan konzervatív, liberális angol jogszolgáltatás szó nélkül több évet sózott a magukról megfeledkezők nyakába. Egyetlen politikai párt vagy szervezet sem tiltakozott...

Az oknyomozó újságírás nem azonos magánnyomozással és egyik sem azonos a megfigyeléssel. Manapság teljes a zűrzavar a „fogalmak piacán". Leginkább a megfigyelés kifejezéssel nem tudunk helyesen bánni. Ha bárki negatívat akar írni mondjuk egy törvényes magánnyomozói tevékenységről, akkor a demolesztáló „megfigyelés" szót használjuk. Ha valakit általában is egyenlővé akarunk tenni a törvénytelen cselekvés elkövetőjével, azt mondjuk, „megfigyelt". Miközben a megfigyelés egy nagyon tág fogalom, és csak a titkosszolgálati módszerek és eszközök alkalmazására feljogosult rendvédelmi szervezetek alkalmazhatják. Illetve egyetlen egy konkrét – törvényes – cselekvést is jelölhet a megfigyelés kifejezés. Mikor például megfigyeljük a csinos szomszédasszonyt zuhanyozás közben. Nincs tehát értelme a megfigyelés szóval dobálózni, mert sokszor fölösleges és rossz szövegkörnyezetben használjuk.

Ugyanakkor kishazánkban kialakult médiaszerep előzménye a múltban gyökeredzik, hisz sokan azon közírók közül, akik most mindenkit „ügynököznek", kapcsolatban álltak a '90-es évek előtti szolgálatokkal. Látszik, hogy jó kiképzést kaptak!

Hogy is szól a hármasság elve?!

– informáltság

– befolyásolás

– kapcsolati rendszer

Mindez egyenlő: média – illetve politika és titkosszolgálat.

A politika azonban előbb-utóbb visszaszerzi történelmi rangját Magyarországon, ahogy tisztelt barátom, Bárándy Gyuri bácsi szokta volt mondani:

– Te Laci, tudod mikor volt utoljára tiszta közélet Magyarországon? Amikor a kormányban több ezer hold tulajdonosai ültek...

Napi MAGYARORSZÁG

ÁRA: 38 Ft · 1999. MÁRCIUS 23., KEDD · III. ÉVFOLYAM, 68. SZÁM · MÁSODIK KIADÁS · POLGÁRI NAPILAP

Felmentették a Nyírfa-per vádlottjait

Folytatodó agresszió Koszovóban

Richard Holbrook döntő missziója

10. Parancs

„Amikor rendre vágyunk és ezért konvenciókat alakítunk ki, nem vesszük észre, hogy az emberi szabadságvágy a szívben és nem az észben jelenik meg először."

(Idézet: Tőlem)

Számla nélkül nincs leszámolás

A címben idézett mondat abszurditása már-már közmondássá vált George Jonas világhírű könyvében: Vengeance, The True Story of an Israel Counterterrorist Mission. (A könyvet „Gideon kardja" címmel és igen nagy sikerrel meg is filmesítették.) Az 1972-es müncheni palesztin merénylet megtorlására egy izraeli kommandósegység vállalkozik. A csapatot vezető Avnert – még kiképzés alatt – a titkosszolgálat vezetője több ízben figyelmezteti, hogy az egész küldetés kudarcba fulladhat, ha az akcióra szánt pénz elszámolását – akár egyetlen hiányzó számla miatt – a Moszad házi könyvelése megtagadja, illetve a titkosszolgálat munkáját felügyelő parlamenti bizottság elutasítja.

avagy: Végrendelet...

Miért is készült ez a könyv?

Mert a barátaim közül a makacsabbika hetekig bombázott, hogy meg kell írni, hisz' ez így helyes. Érveik világosak és meggyőzőek voltak, bár szerintem pozitívan elvakultak velem szemben, amit nem biztos, hogy meg is érdemlek.

Elkészült a „mű", mert rettenetesen sok a szabadidőm, hisz nincs munkahelyem már hónapok óta. Azoknak, akiknek az élete szinte napi 24 órában a munkát jelentette, a semmittevésre kárhoztatás a legnagyobb büntetés. Immáron megértem a nyugdíjasok lelkivilágát és képes vagyok felfogni, miszerint kétségbeesésük oka nem csupán az alacsony fizetés, hanem az, hogy vége..., nincs mit tenni..., nem kellenek senkinek..., fölöslegesen élnek a világban. Pedig micsoda szellemi erő lakik ott a több évtizedes tapasztalatban. Nem kizárt, hogy ha még sokáig koptatom a semmi kövét, megalapítok egy pártot, ahol a szellemi hátteret a nyugdíjasok hatalmas tömegére építem.

Egyébként is szeretem az idős és bölcs embereket, függetlenül attól, hogy életük nagy részét mivel töltötték. Ráadásul szerencsés is vagyok, hisz megadatott számomra, hogy okos és bölcs emberek fogadtak barátságukba.

Mindenekelőtt jó apám életismerete segített végig életemen, bár néha egy filozófus apa meg tudja kavarni egy

száguldó idióta – ez vagyok én – féktelen önbizalmát. Apám egyébként egy elkényeztetett, ügyetlen, mindenre alkalmatlan, mama kedvencének tartott ifjonti koromban. Különösen az irritálta, hogy egy szöget sem tudtam akkortájt beverni a falba.

Az ő fia kétbalkezes, miközben filozófusi könnyedséggel ő maga szőlőt termelt, szétszedett egy Trabantot, majd összeszerelte úgy, hogy el is indult és egyáltalán mindent meg tudott csinálni.

Aztán, különösen a „Nyírfa" idején sokat nőhettem a szemében, mert kezdeti aggódását felváltotta lelkesedése és az az apai büszkeség – ezt én is gyakran érzem gyerekeim iránt –, hogy az ő csemetéje meg tudja oldani a problémákat, igaz ugyan, hogy „csak" egy hatalom áll vele szemben.

Atyai barátomnak nevezhetem Gyuri bácsit – dr. Bárándy György ügyvéd urat –, aki mindenki Gyuri bácsija és érdekes, hogy erre – miszerint nem csak én szólíthatom így – egyáltalán nem vagyok féltékeny. Ő egyben az utolsó igazi úriemberek egyike, ha nem az egyedüli olyan ember, aki ezt a jelzőt – úriember – megérdemli.

Elkápráztat az a szellemi nagyság és tiszta gondolatiság, ami jellemzi Gyuri bácsit még 83 évesen is.

Nem oly rég kifakadt és azt mondta, hogy furcsa a mi barátságunk, hisz az életkorunk és tulajdonképpen az érdeklődési körünk is meglehetősen különbözik. Én ugyanis nem vagyok oda ezért a társadalomért, ahol lassan csak a paragrafusagyak működhetnek, mert mindenki jogász, erre még egy példa erejéig visszatérek. Mégis létezik ez a barátság, hisz elmondása szerint az ő, Gyuri bácsi korosztálya már lassan eltávozott.

– Épp a minap gondoltam végig, hogy már senkivel

sem tudom megbeszélni, hogy mit is csináltam ezelőtt 60-70 évvel, legfeljebb Fábry Palival, ha néha hazalátogat az USA-ból Budapestre – szokta mondani.

A jogászokkal kapcsolatos véleményemet az alábbi történet tökéletesen jellemzi. Budapestre látogatott az akkori partnerem a BND – német hírszerzés – műveleti igazgatója és egy konkrét együttműködés lehetőségéről tárgyaltunk. Délelőtt fél tízkor kezdtük a megbeszélést és az ebédszünetre tizenkét órára már meg is állapodtunk úgy, hogy mindkét fél érdekei maradéktalanul érvényesültek. Mielőtt elindultunk ebédelni, partnerem emígyen foglalta össze rövid, de eredményes megbeszélésünk okát: „Látszik, hogy nincs jogász közöttünk..."

Visszatérve Gyuri bácsira, rettentő fontosnak tartok egy mondatot, amelyet öreg barátom nagyapja mondott unokájának – azaz Bárándy Gyuri bácsinak, aki nem restellte velem megosztani ezt –: kisfiam, tanuld meg, megígérni nehéz valamit, ha már megígérted, akkor csak be kell tartani...

Sokszor mondogatom magamnak ezeket a szavakat és nemcsak magamnak, hanem gyerekeimnek, barátaimnak, ismerőseimnek is el szoktam szavalni, hisz reménykedem, hogy talán mint egy ősi kalászos magja újra kisarjad még abban a korban, amiben élünk.

Nem értem, hogy lehetséges az, hogy ha nem is klasszikus barátság, de sajátos és bizonyos fokig belsőséges viszony fűz néhány volt miniszteremhez, dr. Boross Péterhez és dr. Gálszécsy Andráshoz.

Dr. Boross Péter megtisztel azzal, hogy félévente egy-egy alkalommal lehetőséget ad ahhoz, hogy találkoz-

zunk. Ilyenkor „leszámolunk" a politikai másképp gondolkodókkal és lemossuk a szenteltvizet a „Fiúkról" is.

Lévén ketten különösen bölcsek vagyunk és ez jólesik azért is, hisz külön-külön egyikünk véleményét sem kéri ki senki igazán.

„Vigyázz magadra..." szokta volt mondani és én tudom, hogy ebben a szürkének tűnő két szóban jelen van az államférfi kemény parancsolása épp úgy, mint egy atyai jó tanács.

Boross Péter érdekes körülmények között kezdett engem „öcsinek" szólítani, bár már meglett és persze büszke férfi voltam.

A '90-es évek elején még osztályvezetőként kidolgoztam egy koncepciót a hírszerzés új irányaival összefüggésben. Az írásmű szó szerint nyersanyag volt olyannyira, hogy a Cégen belül sem kapott publicitást és főnökeim sem ismerték. Közben folyt a túlélési harc az államigazgatáson belül, hisz a rendszerváltás kellős közepén voltunk. A miniszteri tikárságon – akkor dr. Boross Péter volt a titkosszolgálatokat felügyelő miniszter, kabinetfőnöke pedig dr. Gálszécsy András – olyanok is dolgoztak, akiket a szolgálatoktól vezényeltek oda. Az egyik kollégám ezek közül arra kért, adjak neki egy anyagot, amely azt bizonyítja, hogy konkrét tettekben is látszik, hogy a hírszerzés hasznos az új politikai éra számára. Ekkor én – a miniszteri szakértő saját használatára(!) – átadtam az általam készített koncepciót.

Néhány hét múlva hívattak a miniszter úrhoz a hírszerzés főigazgatójával, akkori műveleti igazgatójával és információs igazgatójával együtt. A találkozón még Gálszécsy úr volt jelen. Senki nem tudta, mi ez az egész és már néhányan azt hitték ez a vége... Bár azt szintén senki

nem értette, hogy én mint osztályvezető – mit keresek a díszes kompániában. Majd elkezdődött a tárgyalás, ahol is Boross úr minden bevezető helyett az általam írt koncepciót kezdte elemezni.

Ismétlem, a jelenlévők közül még senki nem is találkozott a papírral.

Egy idő után persze feltűnt, hogy a miniszter kérdez valamit és az asztal legvégén ülő – azaz én – válaszolok a feltett kérdésekre, miközben az asztal derékhada csodálkozva néz ki a fejéből, hogy itt mi is történik. Ez volt az a pillanat, amikor becsülni tudtam Boross Péter problémamegoldó képességét, hisz egyszer csak, megszakítva a kétszólamú beszélgetést, hátralapozott a koncepció utolsó lapjához, ahol azt látta, hogy nem a főigazgató írta alá a beterjesztést, hanem én mint osztályvezető. Hirtelen mindent megértett, rám nézett és csak annyit mondott „Öcsi, te éppolyan rondán írsz, mint a fiam..." majd befejezte az értekezletet.

Sok szép jelzőt nem kaptam a találkozót követően főnökeimtől, de ma is azt mondom, lehet, hogy nem áll tőlem távol – lehet, hogy ez a könyv is bizonyság rá – egy kis exhibicionizmus, de ott, akkor nem volt célom a vezetés megkerülése.

Sokat köszönhetek – főként az elmúlt négy évben dr. Gálszécsy András nyugalmazott miniszter úrnak azzal, hogy erkölcsileg támogatott és kiállt a Defend politikai semlegessége mellett. Gálszécsy úr, Gyuri bácsihoz hasonlóan – akivel egyébként jó barátságban vannak – a politikai úriemberek köréhez tartozik. Van világlátása – a jobboldalra szavaz –, de legjobb barátai vagy ebédelőtársai között ott vannak a baloldal prominensei is. És ez mindenkinek akkor és ott természetes, miközben

szinte ő az egyetlen, aki ezt meggyőződéssel teszi. Mások csak beszélnek az árok temetéséről, amely sokszor épp az esély temetését jelenti, nem pedig a párbeszéd kezdetét.

Nekem is van ebédelőtársam, persze csak nagy ritkán találkozunk. Úgy hívják az illetőt, hogy dr. Fekete János, és szintén a nyolcvanévesek bölcsességével láthatja és láttatja a világot.

Jó viszonyunk oka – Shakespeare után szabadon „keresd a nőt…" – Fekete úr felesége. Mindig azt kérdezi tőlem „Mondja, Földi, maga mit csinált a feleségemmel, mivel a nejem mindenkit csak kritizál és ostoroz, maga az egyetlen, akiről jó véleménnyel van…" Igaz ezt évekkel ezelőtt mondta Fekete néni, másrészt szerencsére annyira azért nem ismer, hogy alapos véleménye legyen rólam.

Fekete úr feleségével sajátos volt a találkozásom. 1998 nyarán már a Fidesz-kormány idején ültem a Rózsakert bevásárlóközpont önkiszolgáló éttermében és ebédeltem. Láttam, hogy egy idős hölgy köröz az asztalom körül, majd közölte velem, hogy ő ide akar leülni. Én egyrészt nem tiltakoztam, másfelől, ha hiszik, ha nem egy érdekes jelenséget tapasztaltam akkortájt magam körül: a 60 év feletti hölgyek körében rettentő népszerűségnek örvendtem. Az is előfordult, hogy a BM nyugdíjasok napközi otthonából is kaptam lelkesítő üzeneteket. (Ekkor voltam a Nyírfa-ügy ismert médiasztárja, valószínűleg ez volt az ok.)

Szóval az idős hölgy leült és mély beszélgetés alakult ki közöttünk, amely abból állt, hogy Fekete néni – ekkorra már bemutatkozott – mindenről elmondta a véleményét. Már 1919-ről is beszéltünk és nem kevesebbet az épp aktuális politikai valóságról. A végén azt mondta három hónappal a jobboldali kormány beiktatását követően:

„Maga vegye tudomásul, hogy ha majd a Gyuláék győznek, maga lesz a titkosszolgálati miniszter…" Csak később, a beszélgetésből derült ki, hogy nem Horn Gyulára, hanem Thürmer Gyulára gondolt(!?).

Na, ha ezt hallanád Kövér László…!

SZTE Egyetemi Könyvtár SZEGED 2.

A 167063

Forrásművek

Bálint György: *Visszapillantás.* in: Bálint György: A to-ıyőr visszapillant. Magvető, Budapest, 1966
George, Jonas: *Vengeance, The True Story an Israel ıunterterrorist Mission.* Collins, Toronto, 1984
Nagy Péter: *Az információs hadviselés.* in: Vámos Tibor: :uman Jánostól az internetig. Napvilág Kiadó, Budapest, 99
Janusz, Piekalkiewicz: *Die Weltgeschichte der Spionage.* idwest Verlag, München, 1988
Révai József: *Százarcú ókor.* Móra Ferenc Kiadó, Buda-st, 1962
Udo Ulfkotte: *Markplatz der Diebe.* Bertelsmann, Mün-ıen, 1999

Előkészület alatt lévő könyvek:

1. Földi: Ahogy én láttam őket...
2. Földi–Radó: A politika titkosszolgálati módszerei
3. Földi: A meg nem engedett média
   (Avagy az újságírók harci technikái)

Egy könyvet gyakran ruháznak fel a „hézagpótló" jelzővel. Ez már közhelynek is tekinthető, azonban minden közhely azért lett azzá, mert fogalmánál fogva igen sok igazságot tartalmaz.

Ha Földi László könyvére ezt a jelzőt használom, ez fokozattan helytálló.

Két furcsa világot ismerünk meg ebből a könyvből, a hírszerzés és az üzleti vállalkozás világát, de mindezek előtt azt, hogy bizonyos politikai szempontok milyen kíméletlenül tehetik tönkre tehetséges és becsületes emberek nagy szakértelemmel folytatott munkájának eredményét.

Dr. Bárándy György

ISBN 963-368-298-3
9 789633 682982

1999.-

ALEXANDRA

Földi László a FÖLDI

A 167063

Földi László

a FÖLDI

ALEXANDRA